

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma; za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 486

Poznań, czwartek dnia 22 października 1931

Rok XXVI

Jątrzenie

Zdawałoby się, że bardzo poważna chwila, jaką przeżywa państwo, skłoni kierownictwo obozu rządzącego, przynajmniej do niezaogniania ciężkiej sytuacji, że zarówno w kraju, jak i w parlamencie unikać się będzie ze strony miarodajnej wszystkiego, co by prowadziło do niepotrzebnego, większego jeszcze rozdrażnienia.

Tymczasem dzieje się inaczej. W ostatnich tygodniach zaszły trzy fakty, które świadczą, że walka wewnętrzna ma być podtrzymana za wszelką cenę, a nawet o ile możliwości, rozogniona. Po pierwsze więc zabrano się ni stąd ni zowąd do młodzieży akademickiej, po drugie wniesiono w Sejmie ustawę o adwokaturze, która godzi w niezależność stanu adwokackiego i w normalny wymiar sprawiedliwości, po trzecie postanowiono zastrzyć już raz obostrzony regulamin sejmowy w celu ograniczenia przemówień do 15 minut i skrepowania w ten sposób jeszcze więcej opozycji na terenie Sejmu.

Ta ostatnia sprawa była przedmiotem obrad sejmowych, które prowadzone będą nadal jutro. Dlaczego wniesiono ze strony B. B. te nowe obostrzenia? Zrobiono to z motywów b. małośko-nych.

Na jednym z poprzednich posiedzeń Sejmu zaszedł znany wypadek, który warto przypomnieć. Na porządku dziennym wniesiono przedłożenia rządowe, nie rozdawszy posłom w regulaminowym terminie 3 dni druków tych przedłożeń. Marszałek Sejmu w pierwszej chwili nie uznał protestu formalnego Klubu Narodowego i z porządku dziennego przedłożeń usunąć nie chciał. Wówczas wicemarszałek Sejmu z ramienia Klubu Narodowego, poseł ks. Czetwertyński, oświadczył, że on, jak również poseł Kornecki, sekretarz Sejmu, ustępują z prezydium Izby z powodu nieposzanowania regulaminu. Marszałek Sejmu zmienił wówczas zdanie, przychylił się do zastrzeżeń Klubu Narodowego, a posłowie Czetwertyński i Kornecki cofnęli rezygnacje.

Zajęcie było zlikwidowane, ale nie w opinii „rewolucyjnych” czynników obozu majowego. Te uznały, że autorytet B. B. jest zachwiany, że marszałek Sejmu okazał się zbyt poprawnym itd. Postanowiono się zemścić. I mamy obostrzenia regulaminu, które między innymi mają właśnie udzielić marszałkowi Sejmu prawo poprzednio, na podstawie dotychczasowych przepisów ze strony Klubu Narodowego zakwestjonowane.

Wogóle oddawna można było przypuszczać, że w miarę jak pogarszać się będzie sytuacja, w miarę jak pozycja obozu majowego stawać się będzie trudniejsza, następować będzie ogólne obostrzenie kursu. Kierownicy dzisiejszego systemu chcą pokazać, że nie są złamani, ani zrezygnowani, że przeciwnie zdolni są do dalszej walki, nawet na nowych odcinkach, np. adwokatury.

Rozumowanie to, na pozór logiczne, nie liczy się z rzeczywistością. Podniecanie walki w chwili obecnej — zastrza-

Na rynku pieniężnym Stanów Zjedn. znać pewne odprężenie

Eksport złota zmniejsza się — Porozumienie między bankierami Francji i Ameryki — Wraca zaufanie do banków?

Nowy Jork, 22. 10. (Tel. wł.) Tutejszy rynek pieniężny uległ znacznemu uspokojeniu. Duży eksport złota, który od 20 września do 17 października wyniósł około 650 milj. dolarów, w bież. tygodniu osiągnął bardzo nieznaczną kwotę. Istnieje nadzieja, że masowy odpływ złota zakończył się.

Podwyższenie stopy redyskontowej spowodowało znaczne zmniejszenie się zapotrzebowania dolara dla celów tezauryzacji. Mimo podniesienia przez Clearing House stopy od sald o pół procent Bank Francuski zaproponował Wall Street podwyższenie oprocentowania sald francuskich, wynoszących w chwili obecnej około 600 milj. dolarów. Wall Street jednak sprzeciwił się temu. Prasa tutejsza protestuje przeciw temu, zalecając jako wyjście z sytuacji dalszy eksport sald francuskich.

Z miarodajnych źródeł donoszą, że rozmowy bankierów francuskich i amerykańskich noszą charakter zupełnie przyjazny i konstruktywny, i po-

zwalają rokować nadzieję zupełnego ustabilizowania stosunków między dwoma najbogatszymi krajami świata. Podniesienie w Nowym Jorku stopy od akceptów skłoniło Bank Francuski do zakupienia akceptów na sumę 20 milj. dolarów.

Rynek amerykański akcji i obligacji znacznie się poprawił. Kursy obligacji rządowych, które ostatnio spadły o kilka punktów, poprawiają się, obligacje zagraniczne również są mocniejsze.

W kołach miarodajnych przewidują, że Federal Reserve Bank rozpocznie operacje rynkowe, sprzedając obligacje państwowe z własnego portfela. celem odciążenia reszty ukrytych dolarów. Spodziewają się, że dzięki temu obieg winien się zmniejszyć w najbliższej przyszłości.

Pozatem istnieje przekonanie, że nowo utworzona National Credit Corporation przywróci zaufanie do Banków i spowoduje normalny obieg i obroty pieniężne.

Interwencja wojskowa Francji i Anglii w konflikcie mandzurskim?

Gwałtowny wzrost agitacji antyjapońskiej w Chinach — O zjednoczenie Chin

Tokio, 21. 10. (PAT). Tutejsze koła rządowe zostały poinformowane, iż Czang - Kaj - Szek wystąpił z projektem, aby Francja i Wielka Brytania wysłały swe oddziały wojskowe z Tient - sinu do Szan - hai - kwan celem uniemożliwienia starć chińsko - japońskich.

Korespondent Reutera dowiaduje się natomiast, że dowódcy oddziałów chińskich i japońskich w okolicy Szan - hai - kwan porozumieli się w tym sensie, że oddziały chińskie mają być wycofane na północ od linii kolejowej, a oddziały japońskie na południe od tej linii. Krążą pogłoski, że wicehrabia Ishi, b. min. spraw zagr., przygotowuje deklarację, która ma być ogłoszona w dzienniku „Asahi”. W deklaracji tej wicehrabia Ishi krytykować ma sposób, w jaki Liga Nar. potraktowała za-targ chińsko - japoński, ale i podkreślić, że Japonia nie pragnie bynajmniej podważyć autorytetu Ligi Nar., lecz chce — przeciwnie — uczynić wszystko, co będzie mogła dla wzmocnienia tego autorytetu.

Rada Ligi Narodów ogłosi dzisiaj swoją decyzję

Genewa, 22. 10. (Tel. wł.) Dzisiaj rano odbyła się rozmowa między Briandem i Joshisavą. Po tej rozmowie przewodniczący Rady oznajmił, że decydujące posiedzenie publiczne odłożone zostało do godz. 4 popoł.

Stało się już wiadomem, że bez

Otrzymane w Tokio wiadomości donoszą o gwałtownym wzroście agitacji antyjapońskiej w Chinach. Wiadomość ta wywołała żywe zaniepokojenie w kołach rządowych. Panuje obawa, aby jakiś incydent, powodujący konieczność akcji floty japońskiej nie doprowadził do pogorszenia sytuacji.

Szanghaj, 21. 10. (PAT). Na ulicach miasta zebrało się dziś rano około 20.000 osób, które wraz z orkiestrami i niesionymi przez poszczególne grupy sztandarami oczekiwały na przybycie delegacji Kantonu. Delegacja w liczbie 150 osób przybywa do Nankinu, aby omówić z przedstawicielami rządu nankińskiego sprawę zjednoczenia Chin.

Tokio, 22. 10. (PAT). Według wiadomości, nadeszłych z Mukden, garnizon japoński w pobliżu Tieling walczy w bardzo trudnych warunkach z oddziałem chińskim, liczącym 2000 żołnierzy. Walka toczy się przy torze kolej południowo-mandzurskiej.

względu na wynik dzisiejszych obrad, Rada Ligi zbierze się jeszcze raz na nadzwyczajne posiedzenie za 2 tygodnie 3 tygodnie dla zbadania, o ile polecenia, dane Japonji i Chinom, zostały wykonane.

kryzys, podrywa do reszty zaufanie, wytwarza nastroje bardzo groźne, a sam obóz majowy pcha w zaulek bez wyjścia. Inteligentniejsze i rozważniejsze żywioły w „sanacji” rozumieją dobrze niebezpieczeństwo tej taktyki. Zaczynają rozumieć szara bród „sanacyjna”, która, ulegając obecnie różnym wątpliwościom, pyta: po co to wszystko, czy nie dość mamy innych kłopotów? Ale obóz majowy wyszedł z rewolucji. Więc siłą rzeczy największy w nim głos mają

żywioty, które najbardziej rewolucyjnie i fanatycznie się prezentują.

Nie wiemy jak się dalej rozwinie sytuacja. Nie nasze to zmartwienie. Poseł Stroński w przemówieniu w Sejmie wyraźnie wskazał, że Klub Narodowy wyciągnie z każdej sytuacji logiczne wnioski. Chcemy tylko ustalić, że odpowiedzialność za dalsze rozjątrzenie położenia, za dalsze podniecanie walki wewnętrznej weźmie ten obóz, który walkę tę w roku 1926 rozpoczął.

Warto ustalić ten fakt u progu groźnej zimy.

Na ten sam temat pisze nasz korespondent warszawski (H. W.):

Bez kwestji posiedzenie wtorkowe należało do najbardziej dramatycznych z posród posiedzeń trzeciego zwyczajnego Sejmu. Nie chcemy iść tak daleko, jak poseł Czernicki, który w młodych dziejach polskiego parlamentu postawił trzy daty: 10 luty 1919 r., dzień otwarcia Sejmu, dzień wejścia oficerów do przedsiönka i dzień 20 października 1931 r., dzień uchwalenia skneblowanego regulaminu. To wprowadza trochę liryzmu w życie, może niepotrzebnie. Nie mniej wszakże niepodobna się oprzeć wrażeniu, gdy się z ubocza przysłuchiwało obradom przeciągłym, że dokonywa się jakaś silna ewolucja, że narastają jakieś inne czynniki, potencjonalne dzisiaj, które jutro mogą się stać dynamicznymi.

W rozwoju wypadków, a przede wszystkim w nastawieniu opinii publicznej, będą musiały odegrać pewną rolę przemówienia tak zdecydowane, tak silne, tak stanowcze, jakich niewiele wygłoszono w parlamencie. Z wyjątkiem posła Pużaka, socjalisty, który ograniczył się tylko do wyrażenia przekonania, iż społeczeństwo polskie strząśnie z siebie „sanację”, — wszyscy mówcy występowali z bardzo poważnymi przestrogami: poseł St. Stroński zapytywał się, czy byłoby celowe pozostawanie w takim Sejmie, w którym będzie nawet ograniczona swoboda słowa; poseł Bittner zastanawiał się, co może nastąpić, gdy padnie ostatecznie autorytet parlamentu, a walka przeniesie się na ulicę; poseł Chądzyński konsekwentnie dowodził, że cała ta akcja ma na celu uchylenie kontroli parlamentarnej nad rządem, w czym miał całkowitą słuszność. Zapomnił przy tej sposobności dodać, że jednym ze znanych czterech warunków J. Piłsudskiego współpracy z Sejmem była kwestja uchylenia kontroli nad budżetowaniem...

Dlaczego marszałek Świtalski zamknął posiedzenie przed wyczerpaniem debaty? Dzisiaj jeszcze szczegółów nie wiadomo. Była to pora wczesna: pół do 10-ej. Wprawdzie poseł Car dowodził, że po pięciu godzinach obrad posłów ogarnia zmęczenie, ale sam wie bardzo dobrze, jakie praktyki stosowało prezydium Sejmu, w którym on, jako wicemarszałek zasiadał, kiedy obradowano do 4-ej nad ranem, kiedy poseł Stanisław Stroński apelował do marszałka Sejmu o przerwanie posiedzenia nocnego nad wnioskiem o ratyfikację umów z Niemcami (handlowej i likwidacyjnej), kiedy około 4-ej nad ranem zabierał głos szef rządu pułkownik Stawek by przemawiać w sprawie brzeskiej. Wszak takie posiedzenia zdobyły sobie nawet nazwę „posiedzeń świtalskich” — zarówno ze względu na nazwisko marszałka, jak i na świt wschodzący! Wiemy, że niekiedy, w sesji obecnej, przerywano posiedzenia, które można było zakończyć za godzinę, żeby na czas się zjawić na inauguracji „teatryku rewjowego. Czyżby i we wtorek zachodziła taka sama przyczyna?..

Dramatycznym momentem było u-sunięcie z sali dwu posłów Polaków: Ślodzińskiego i Wyrzykowskiego — Ślodziński jest starym działaczem PPS-owskim, dawnym bojowcem, który przesiadził kilka lat w katordze. Wyrzykowski, również dawny działacz skrajny, ostatnio ludowiec, przesiadził kilka lat na zesłaniu w głębi Rosji, skazany za pracę nielegalną. Obaj są dawnymi towarzyszami partyjnymi dzisiejszych wielkorządców. Obydwaj nieraz współdziałali z tymi, którzy ich wynieść chcieli przez straż marszałkowską. Wspólnie walczyli o wolność polskiego słowa w Polsce!..

Rzeczy widziane z Rzymu

Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“

Rzym, 18 października.

Zwrócić powszechną uwagę, że Italia faszystowska w obecnym światowym przesieleniu wykazała wielką odporność i solidność. Gdy zewsząd dochodziły wiadomości o zachwianiu się walut zagranicznych, lira włoska przetrzymała zwycięsko okres krytyczny. Rząd faszystowski oświadczył, że nie zamierza zgoda zmienić złotej podstawy, na której opiera się lira. Podstawa ta jest bardzo silna. Bank włoski emisyjny posiada 5 i pół miljarda rezerw w złocie a pokrycie przewyższa znacznie określone przez ustawę 40 procent. Prasa włoska podnosi, że jest to zasługa nie tylko przewidującej polityki finansowej rządu, ale przede wszystkim ustroju faszystowskiego, o który opiera się całe gospodarstwo włoskie.

Świat znalazł się w punkcie zwrotnym. Ostatnie wypadki w Anglii i w Niemczech, zdaniem prasy faszystowskiej, zadały ciężki cios systemowi rządów liberalno-demokratycznych i kombinacjom, opartym o grę stronictw środka. System ten uważany za klępkę bezpieczeństwa zamienił się w pokrywą z ołowiu, która całym ciężarem zaciężyła na państwie współczesnym. Stronictwa środka o tendencji niewyraźnej i kompromisowej, które były podstawą tej gry o równowagę parlamentarną, zawiodły. Ze wzrostem ludności i narastaniem tylu powikłanych problemów ekonomicznych i społecznych, nie były one już w stanie zapewnić jako tako trwałych rządów, zdolnych do przeprowadzenia minimum programu konieczności państwowych. Socjaliści u steru rządów, jak poucza doświadczenie Anglii, doprowadzili państwo do ruiny. We wszystkich jego dziedzinach ujawnił się chroniczny kryzys. Rozkład partii środka, które żyły z oscylacji parlamentarnej i z roli jęczyczka u wagi wywołał konieczność polaryzacji albo ku skrajnej lewicy i komunizmowi, albo też ku skrajnej prawicy i narodowemu faszyzmowi. Świat — zaznacza prasa faszystowska — będzie musiał wyciągnąć z ostatnich doświadczeń wnioski. I tu otwiera się przed faszyzmem misja uniwersalna. Nie chodzi, rzecz prosta o jego kopjowanie, czy naśladowanie we wszystkim. Faktem jednak jest, że niejedną z głównych jego zasad wejdzie w życie, przede wszystkim korporatywizm. To też miał rację Mussolini, gdy do zebranej przed kilku dniami w Rzymie młodzieży faszystowskiej ogłosił odezwę, zakończoną temi słowami: „Wiek w którym żyjemy jest wiekiem faszyzmu. Jest waszym wiekiem!“ Chi vivra verri — kto będzie żył, ten zobaczy — powiedzmy z włoską. Tymczasem faszyzm ma już za sobą dziesięciolecie, którego się nie potrzebuje wstydić.

Na pierwszy plan dyskusji politycz-

nej obok wypadków na Dalekim Wschodzie wybija się podróż Lavala do Ameryki. Prasa przepelniona jest korespondencjami z Waszyngtonu i Paryża o kwestjach, które będą przedmiotem rozmów i ewentualnych układów. Informacje te bardzo między sobą sprzeczne znaczą z telegramów. W różnych stolicach rozmaite intencje przypisuje się dodatkowo Hooverowi. Takie pobożne życzenia są zrozumiałe. Pewnym jednakże już teraz jest jedno, że po pierwsze nie może być mowy o wywieraniu nacisku przez Hoovera na Lavala w tym rodzaju, jaki miał miejsce 18 czerwca w sprawie moratorium, powtórze zaś, że spotkanie nawet tak wpływowych i odpowiedzialnych osobistości, nie może wpłynąć na natychmiastowe odprężenie kryzysu światowego. Zamawianie i cudotwórstwo nie wieleby tu pomogło, potrzeba na to czasu. Przesilenie jedno z największych, jakie przeżywa świat, musi odbyć swój cykl. Obali ono niejedną ideologię i niejednego cudotwórcę.

Opinia publiczna przyjęła z wielkim zadowoleniem zaproszenie Grandiego do Waszyngtonu. Dzienniki podkreślają, że życzeniem Hoovera było otrzymać także wizytę Mussoliniego, ale zajęcia premiera włoskiego nie pozwalają mu na przedsięwzięcie tak dalekiej podróży. Oto niektóre tytuły artykułów na powyższy temat: „Cenna przyjaźń“, „Zgodność zamierzeń“ itd. Dumie narodowej i prestiżowi wielkomocarstwowemu włoskiemu ten akt kurtuazji a zarazem polityki pochlebia bardzo.

Rada Ligi Narodów została nagle zwołana w sprawie konfliktu chińsko-japońskiego. „Jasnym jest, pisze „Corriere della Sera“, że Liga powinna dać uczuć swój autorytet, autorytet bezwzględnie moralny, bo nie dysponuje ona sankcjami potrzebnymi do ukarania zbuntowanych“. A dalej tak sobie dworuje: „Bo czyż po wielekroć nie ogłaszano, że właśnie presja moralna, opinii publicznej i powszechnego poczucia moralnego ma wystarczyć do pohamowania rządów zbyt wojowniczych? Otóż wypadki w Mandżurii dają świetną sposobność Lidze do „skutecznej interwencji“. Zapytajmy z kolei jak z powyższym pogodzić irytację prasy włoskiej na samą myśl, że Liga mogłaby w istocie mieć do swej dyspozycji cośkolwiek więcej, niż presję moralną? Wreszcie „Corriere“ tak konkluduje: „Na szczęście dotąd toczą się tylko operacje wojskowe, ale wojny niema. Trzeba zrobić wszelki wysiłek, by nie wypowiedziano wojny“. Teraz zrozumiecie, że i Treviranus jest przeciwnikiem wypowiedzenia wojny, on zadowolniłby się tylko „operacją wojskową“ i czeka tylko, żeby Polaków przerobiono na Chińczyków. S. M.

Przedstawiciele miast polskich w Paryżu

Przemówienie prez. Ratajskiego na ratuszu paryskim

Na zaproszenie prezesa rady miasta Paryża p. Franciszka Latour udała się w dniach 15. do 18. października 1931 do Paryża delegacja miast polskich w osobach p. wiceprezydenta Warszawy Borzeckiego oraz wiceprezesów rady miejskiej Warszawy pp. Wilczyńskiego i Szwejdera oraz prezydenta miasta Poznania Ratajskiego, prezesa rady miejskiej Hedingera i dyrektora Targów Poznańskich Roppa.

Powitanie delegatów Warszawy i Poznania odbyło się dnia 15 października 1931 o godz. 5 po poł. we wspaniałych salach ratusza paryskiego, przy czym delegacja warszawska złożyła na ręce prezesa rady miejskiej w Paryżu dar w postaci brązowego odlewku pomniejszonego pomnika ks. Józefa Poniatowskiego Thorwaldsena, delegacja poznańska medal pamiątkowy, specjalnie na ten cel wybity z datą przyjęcia w Paryżu.

Powitanie odbyło się na uroczystej akademii wobec zaproszonych kilkuset przedstawicieli władz państwowych i miejskich, wojska i prasy. Rząd reprezentował prefekt Sekwany, p. Renard, armię general Gouraud. Akademję rozpoczęła orkiestra gwardji republikańskiej marszem wstępnym. Przemówienie powitalne wygłosił imieniem rady miejskiej p. Franciszek Latour, imieniem prefekta Sekwany p. Girard. Wnosząc okrzyk na cześć gości polskich. Muzyka odegrała narodowy hymn polski

Imieniem delegacji polskiej przemówił p. prezydent Ratajski w słowach następujących:

Głęboko wzruszony przyjęciem wspaniałem i serdecznym, które zgotowaliście nam łaskawie w tym przepięknym ratuszu, pragnę wyrazić radzie miejskiej Paryża i prefektowi Sekwany imieniem miast polskich naszą szczerą podziękę i pełen podziwu hołd. Miasta we wszystkich krajach, niezależnie od stopnia ich urbanizacji — są mózgiem i sercem narodu. W nich rodzą się pomysły, decydujące o rozwoju ludzkości. Świadomość tego stanu narzuca na kierowników miast poczucie nadzwyczajnej odpowiedzialności za losy nie tylko miasta, ale całego kraju.

Przed półtora wiekiem zapalili się w Paryżu w ogniu wielkiej rewolucji pochodnie, oświecające do dnia dzisiejszego dzieje ludzkości. Hasła „wolność, równość, braterstwo“, świecą jeszcze na wszystkich monumentach waszych, chociaż już wyblakły w duszach naszego pokolenia. Na miście Paryżu, jako na stolicy stolic świata, ciąży zaszczytny obowiązek, aby wykucwać nowe hasła, na dalszą drogę postępu ludzkości.

Świat cały przeżywa kryzys gospodarczy, polityczny i moralny. Świat cały pragnie ujrzyć światło, które go wyprowadzi z chaosu ku przyszłości, zabezpieczającej naszym dziedzicom

ciągłość rozwoju ducha ludzkiego. — Oczy całego świata zwrócone są na Francję i jej głowę: Paryż.

Francja stoi dzisiaj, dzięki genialnej polityce swoich mężów stanu oraz bezprzykładnej pracowitości i oszczędności narodu, na szczycie potęg materialnej, wyrażającej się jaskrawo w pełnych złota piwnicach Banku Francuskiego. Francja przedstawia niedoścignioną siłę moralną ludności swej, przetopioną w ogniu wielkiej wojny, a unosząc ją głębokim patryjotyzmem i poczuciem sprawiedliwości społecznej ponad fale rozstroju, rozpowszechniającego się coraz groźniej w Europie.

W ciężkim kryzysie demokracji mają się zespolić najtęższe głowy dwóch największych współczesnych państw demokratycznych Francji i Stanów Zjednoczonych Ameryki, aby znaleźć drogę wyjścia z odmetu gospodarczego i społecznego, ratując cywilizację europejską od zagłady.

Całem sercem życzymy narodowi francuskiemu i jego przewodnikom, ażeby te wysiłki ukoronowane zostały pełnym sukcesem. Francuzi, rzućcie co rychlej pomiędzy ludy europejskie nowe hasła, które będą im busolą współżycia wzajemnego, i zapewnią im pokój oraz możliwość pracy rzetelnej, twórczej i pozytywnej.

Genjusz narodu francuskiego, dotąd zawsze czujny w ciężkich chwilach, niechaj natchnie nowymi wartościami ludzi dobrej woli, pamiętając, że dobra materialne są tylko środkiem do celu, a celem samym są idee, bo one trwalsze są niż metal i bardziej potrzebne do życia niż powietrze i woda.

Przywołując do Paryża pozdrowienie miast polskich, nie mogę bardziej serdecznie wyrazić uczuć własnych i swoich rodaków, jak tylko zapewnięciem, że Polacy pragną szczęścia Francji jak swojego własnego, wierząc nadal we wielkie posłannictwo narodu francuskiego w rozwoju myśli ludzkiej.

Paryż, jako kwiat Francji, jest nam Polakom między wszystkimi miastami miastem najdroższym, bo odczuwamy w niem drgnięcia i pragnienia własnej duszy najżywiej. To też z głębi serca wołam: Paryż, miasto piękna i dobra, Paryż, światło Francji i Europy, niechaj jaśnieje blaskiem słonecznym na wieki!

Drugie przemówienie wygłosił wiceprezes rady miejskiej Warszawy p.

Sprawa cukru

Sejmowa komisja skarbowa rozważała w środę przedłożenie rządowe w sprawie nowelizacji ustawy o obrocie cukrem.

W dyskusji pos. Dembiński (Klub Narodowy) ujął sprawę z punktu wytwórczości rolniczej, wskazując, że kontyngentowanie winno być dokonane pod kątem interesów rolnika. Stwierdził ostry konflikt między rolnictwem a przemysłem cukrowym, w którym to konflikt przemysł cukrowy posiada pozycję silniejszą wskutek poparcia rządu. Samowolnie dysponuje on podziałem kontyngentu buraków, nie licząc się z interesem kultury rolnej. W dysponowaniu kontyngentami, winien być zawarowany głos rolnika, bo tylko w takich warunkach rolnictwo może zatrudnić duże ilości bezrobotnych, na plantacjach buraczanych. W zakończeniu zgłosił on wnioski, by przy rozdziale kontyngentu była uwzględniana opinia organizacji rolniczych.

Pos. Trąmpczyński zauważył, że ustawa z r. 1925 przykrojona jest na forsowny wywóz, podczas gdy przyszłość cukrownictwa jest pod znakiem

Wilczyński. Orkiestra odegrała hymn narodowy francuski. Dalszy ciąg akademii stanowiła część koncertowa, podczas której odśpiewała różne utwory p. Gauley, artystka opery komicznej. Akademija zakończyła się rautem w salach recepcyjnych ratusza.

Tego samego dnia odbyło się dla gości polskich śniadanie, wydane przez zarząd Targów Paryskich w osobach p. prezesa Pichot i dyrektora p. Martel, na którym mowę powitalną wygłosił syndyk miasta Paryża p. Bucaille, a odpowiedział dyrektor Targów Poznańskich p. Ropp.

Dnia 16. października 1931 delegacja miast polskich złożyła wieniec na grobie Nieznanego Żołnierza w obecności przedstawicieli miasta Paryża i ambasady polskiej, poczem odbyło się w Hotelu Crillon śniadanie, wydane przez radę miasta Paryża, z udziałem generała Niessel, byłego prezesa rady miejskiej hr. Castellane, wielu radnych z żonami oraz przedstawicieli ambasady polskiej.

Dzień 17. października 1931 był poświęcony zwiedzaniu Międzynarodowej Wystawy Kolonialnej pod fachowem kierownictwem p. kapitana Appert. — Przegląd pawilonów wystawowych zakończył się śniadaniem wydanym przez protektora wystawy marszałka Francji Lyautey dla przedstawicieli miast holenderskich i polskich, zwiedzających równocześnie wystawę. Gości powitał zastępca komisarza generalnego wystawy p. Morian, oraz później przybyli marszałek, a odpowiedzieli imieniem gości holenderskich poseł holenderski w Paryżu p. minister Loudon, imieniem gości polskich, zastępca ambasadora polskiego p. Muhlstein.

Na wszystkich uroczystościach i przyjęciach panował nastrój szczerze przyjaźni i wzajemnego zrozumienia się. Delegaci miast polskich wywieźli z Paryża wspomnienia jaknamilsze, pełni wdzięczności za to, że mogli w ten serdeczny sposób odwzajemnić się za wizytę paryskiej rady miejskiej w Polsce z maja 1930. Radość delegacji polskiej była tem większa, że uroczystość przyjęcia przedstawicieli miast polskich odbyła się w ratuszu paryskim po raz pierwszy, i że ten akt odbył się w historycznej chwili, gdy świat cały patrzy na Francję jako na źródło odrodzenia. Ponownie zostały zacieśnione węzły serdecznych stosunków pomiędzy Francją a Polską, a osobisty kontakt z wybitnymi obywatelami Francji przyniesie może pożytek narodowi polskiemu.

Znów dygnitarz „sanacyjny“ łapownikiem

Piotrków został poruszony wiadomością o wykryciu w tamtejszej P. K. U. afery poborowej, w związku z wydawaniem książeczek wojskowych i zwolnień od służby reemigrantów z Niemiec. W wyniku śledztwa aresztowano jednego z cywilnych urzędników P. K. U. Mieczysława Gabryśia pod zarzutem brania łapówek. Aresztowanie to wywołało dużą sensację w mieście, sprawa bowiem ma posmak polityczny. Aresztowany plasował liczne donosy w „sanacyjnych“ organizacjach: sekretarza Federacji Obronców Ojczyzny, prezesa Ligi Inwalidów; podczas wyborów był w zarządzie B. B., również był członkiem zarządu Związku Legionistów, członkiem komitetu fundacji sztandaru dla Zw. Legionistów,

oraz reprezentował Piotrków na zjeździe legionistów w Częstochowie. Wreszcie znalazł się w więzieniu. Jeden z wielu. Czy doprawdy niema sposobu na przeprowadzenie sanacji w „sanacji“?

Jeszcze pokłosie naszego jubileuszu

Poza wymienionymi już poprzednio, nadeszły nam jeszcze następujące osoby życzenia z okazji 25-lecia „Kurjera Poznańskiego“:

Edmund Bajdziński (Leszno), dr. Jan Białasik (Pleszew), Witold Daszkiewicz (Olszowa), prof. dr. Paweł Gankowski Stanisław Kobyliński (Warszawa), Józef Krauthofer (Warszawa).

Strajk urzędników miejskich w Warszawie

Warszawa, 22. 10. (Tel. wł.) — Dzisiaj rozpoczął się strajk włoski 3000 urzędników miejskich. Specjalni delegaci komitetu strajkowego od rana obchodzą biura i urzędy magistratu, aby sprawdzić, czy wszyscy strajkują. Jako postulaty urzędnicy

wysuwają natychmiastową wypłatę pensji październikowej i gwarancję regularnej wypłaty na przyszłość, pozostawienie dawnej umowy z kontrolerami podatku ładunkowego, egzekutorami, którym magistrat wypowiedział umowę. (w.)

Metalowcy ogłosili strajk generalny

Katowice, 22. 10. (Tel. wł.) — Związek metalowców ogłosił na mocy

uchwały zarządu zrzeszeń strajk generalny.

Wydalenie niebezpiecznego Niemca z granic Polski

Senat gdański jest „zgorszony“

Gdańsk, 22. 10. (Tel. wł.) — Na podstawie orzeczenia wojewody pomorskiego wydany został z Polski obywatel gdański Adolf Busch, dyrektor cukrowni w Pelplinie. Buscha odstawiono do granicy w m. Gdańska przez Tczew dnia 16 b. m. o godz. 5 popoł.

W sprawie tej senat w. m. interwenjował pisemnie u komisarza generalnego Rzplitej w Gdańsku. W nocy swej senat zapytywał o przyczynę wydalenia, podnosząc, że władze polskie dały Buschowi tylko 5 godzin czasu na przygotowanie się do przyjazdu z Polski. W odpowiedzi komisarz generalny oświadczył senatowi, że wydalenie Buscha nastąpiło z tego powodu, że dzia-

łalność jego na terytorjum polskiem zagrażała bezpieczeństwu publicznemu. Ponadto wobec wzmianki senatu, że Busch nigdy nie naruszył praw, obowiązujących w Polsce, komisarz generalny zaznaczył, że wymieniony został skazany przez sąd Rzplitej na 3 mies. więzienia.

Charakterystyczne jest, że senat skarży się na krótkość terminu, danego do dyspozycji wydalonemu na przygotowanie się do opuszczenia granic Polski a — jak wiadomo — władze gdańskie wydalily ostatnio jednego z obywateli polskich przy zastosowaniu z błahych powodów jeszcze krótszego terminu.

Watykan wobec antykościelnej polityki w Hiszpanji

Ojciec św. ogłosi prawdopodobnie encyklikę w tej sprawie

Citta del Vaticano, 22. 10. (Tel. wł.) — W kołach watykańskich z napięciem śledzą rozwój polityki antyreligijnej w Hiszpanji.

Przewiduje się możliwość powtórzenia precedensu meksykańskiego, kiedy kościół odwołał się do opinii świata w sprawie prześladowań katolików w Meksyku. Możliwa jest nawet encyklika papieska na temat prześladowań, o ile stosunki dotychczasowe nie ulegną zmianie i, o ile nuncjusz aposto-

ski msgr. Todeschini nie przywiezie do Rzymu zapewnień, uważanych za dostateczne, nie ulega wątpliwości, że nastąpi zerwanie stosunków dyplomatycznych pomiędzy Citta del Vaticano a Madrytem.

W kołach duchowieństwa zakonnego hiszpańskiego w Rzymie panuje przynębnienie i obawa o dalsze następstwa polityki obecnego rządu republikańskiego.

Dalsze obrady nad projektem konstytucji są równie wrogie Kościołowi

Paryż, 22. 10. (Tel. wł.) KAP. Mimo wzburzenia, jakie wywołała debata nad kwestją religijną, kortezy kontynuują rozprawy nad projektem konstytucji. I w tych dalszych obradach ujawnia się wrogi stosunek nowego parlamentu hiszpańskiego do nauki katolickiej. Kortezy uchwalily prawo o rozwodach, które odąd będą udzielane za zgodą zainteresowanych stron. W dostojeństwo rodziny godzi

też przyjęcie innego artykułu, który wprowadza całkowite równouprawnienie dzieci ślubnych i nieślubnych. Również artykuł, znoszący podział ementarzy grzebalnych na części, przeznaczone dla różnych wyznań religijnych, jest ciężkim pogwałceniem praw katolickich. Sekciarski fanatyzm konstytuanta hiszpańskiego nie mógł znaleźć jaskrawszego wyrazu niż w tych uchwałach.

Protest kobiet i młodzieży akademickiej

Paryż, 22. 10. (Tel. wł.) KAP. Akcja zbierania podpisów kobiet katolickich w Hiszpanji przeciwko antykościelnemu i antyreligijnemu ustawodawstwu czyni wielkie postępy. Dotychczas liczba tych podpisów wynosi wiele milionów. W Bilbao studenci

wyższej szkoły inżynierji zorganizowali wielotysięczny wiec protestacyjny przeciwko antyreligijnym uchwałom kortezów. W pochodzie demonstracyjnym przez ulice miasta brało udział kilkadziesiąt tysięcy osób.

Ile wynoszą zobowiązania sowieckie wobec Niemiec

Berlin, 22. 10. (Tel. wł.) W związku z rozpowszechnianiem od kilku dni pogłoskami o wstrzymaniu wypłat przez rząd sowiecki, prasa niemiecka ogłasza zestawienie, wykazujące wyrok obecnej zadłużenia Z. S. R. R. w Niemczech.

w Niemczech rząd sowiecki zapłacić ma jeszcze za rok 1931 — 40 milionów marek. Przypadające na rok 1932 zobowiązania sowieckie wynoszą będą w pierwszym kwartale 55 milionów marek, w drugim 78 milionów, w trzecim 82 miliony a w czwartym 165 milionów marek.

Wobec potwierdzenia hańbących zarzutów

Wejherowo, 22. 10. (Tel. wł.) — Wyrok sądu warszawskiego, uniewinniający redaktora Kwapińskiego od zarzutu oszczerstwa i stwierdzający polakożerczą przeszłość tutejszego lekarza dr. Bolesława Rychlińskiego, wywołał w Wejherowie bardzo wielkie wrażenie.

zażyłe stosunki. Towarzystwo Lekarzy Północnego Pomorza z siedzibą w Starogardzie, do którego należy dr Rychliński, w dbałości o poziom moralny swoich członków, winno obecnie co rychlej zająć stanowisko wobec niego, tem bardziej, że zarzuty, stawiane mu od lat przez redaktora Kwapińskiego, zostały teraz potwierdzone wyrokiem sądowym. S. B.

Ruch budowlany w Gdyni

Dr. Bolesław Rychliński zajmuje tutaj stanowisko lekarza szkolnego i lekarza Kasy Chorych. Z władzami i miejscowymi sanatoriami łączą go

Gdynia, 22. 10. (Tel. wł.) Dzięki pogodnej jesieni prace budowlane w Gdyni nie ulegają przerwom. W naj-

szybszem tempie wznosi się nowe bloki mieszkalne Z. U. P. U. przy Szosie Gdańskiej i koło głównej poczty. W śródmieściu wyprawdono pod dach kilka czynszowych kamienic; szczególnie intensywnie zabudowuje się przestrzeń pomiędzy ul. 10 Lutego i Starowiejską.

W porcie pracuje się nad ukończeniem nowych magazynów „Cukroportu“ na Nadbrzeżu Polskim, olbrzymiego magazynu bawelnianego (nr. 6) na Nadbrzeżu Amerykańskim i nowożyto hangaru państwowego na Nadbrzeżu Rotterdamskim. S. B.

Powrót „Iskry“

Gdynia, 22. 10. (Tel. wł.) Zagłowiec szkolny polskiej marynarki wojennej, „Iskra“, opuścił port w Antwerpii w dniu 19 bm. i spodziewany jest w Gdyni pomiędzy 24 i 26 b. m. S. B.

W poszukiwaniu za spadkobiercami.

Warszawa, 22. 10. (Tel. wł.) — Komisarz rządu m. st. Warszawy poszukuje rodzeństwa lub bliższej rodziny, zmarłego w Brazylii dr. Wacława Zielińskiego syna Germana i Emilji z de Marecy małż. Zielińskich.

W latach 1887 — 1890 zmarły uczęszczał do gimnazjum w Warszawie, poczem w roku mniej więcej 1890 licząc 17 — 18 lat wyjechał z Warszawy do Porto Alegro, gdzie ukończył studia inżynierji.

Osoby mogące udzielić informacji, proszone są o zgłoszenie się do komisarjatu rządu m. st. Warszawy, w gmachu Ratusza, pokój Nr. 36-a.

Włoski szpieg w Belgji

Lyon, 22. 10. (Tel. wł.) Władze bezpieczeństwa aresztowały wczoraj Włocha niejakiego Tosselliego, który zjawił się na terenie Lyonu na początku ub. miesiąca, podając się za przedstawiciela dużej firmy handlowej. Tosselli objeżdżał nieustannie miejscowości położone w Alpach, gdzie miał miejsce w tym czasie na granicy włosko - francuskiej manewry wojsk francuskich. Dochodzenia stwierdziły, że zajmował się on wyłącznie szpiegowaniem na rzecz ościennego państwa. Znalaziono przy nim szereg planów i notatek wysoce kompromitujących.

Kupno i sprzedaż złota w Niemczech

Berlin, 21. 10. (PAT). Ogłoszone tu zostało rozporządzenie na podstawie dekretu prezydenta Rzeszy, pozwalające nabywanie i sprzedaż złota w wolnym handlu na całym obszarze Niemiec tylko pod warunkiem uzyskania pisemnego zezwolenia, wydanego przez krajowy urząd skarbowy, jako instytucję sprawującą kontrolę nad gospodarką skarbową. Urząd skarbowy może wydawać zezwolenia na nabywanie złota wyłącznie dla celów przemysłowych.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 22. 10. 1931

Warunki: Handel hurtowy paryet Poznań, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: w obliczeniu ćwierć litrowego gęstościomierza 1 żyta 713 kg (121 f w h), 2) pszenicy 748 kg (127 f w h), 3) jęczmienia a 64 kg do 66 kg, b) 68 kg., 4) owsa 43.55 kg (74.1 f w h).

„Ceny tranzakcyjne“

Zyto 90 tonn par Poznań . . . 22.50
Usposobienie spokojne . . .
Pszenica 30 tonn par Poznań . . . 22.10
Pszenica 15 tonn par Poznań . . . 22.50
Usposobienie stałe . . .

Ceny orientacyjne

Pszenica 21.50—22.00
Usposobienie stałe
Jęczmień a 64—66 kg. 21.25—22.25
Jęczmień b 68 kg 22.75—23.75
Usposobienie stałe
Jęczmień browarowy 25.50—26.50
Usposobienie stałe
Owies 21.25—22.25
Usposobienie stałe
Mąka żytnia 85% wł work. 33.50—34.50
Usposobienie spokojne
Mąka pszenna 65% wł work 32.50—34.50
Usposobienie spokojne
Otręby żytnie 13.50—14.25
Otręby pszenne 12.25—13.25
Otręby pszenne (grube) 13.25—14.25
Rzepak 29.00—30.00
Groch Victoria 21.00—26.00
Groch Polgera 24.00—26.00
Ziemniaki jadalne 2.50—2.80
Ziemniaki fabr. za kilo % 0.00—0.14
Ogólne usposobienie stałe

Transakcje na odmiennych warunkach żyta 30 tonn, pszenicy 112.5 tonny, owsa 15 tonn

Ziemniaki w gatunkach specjalnych powyżej notowania.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.86 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.923 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski. oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 207.75 zł., gotówką 206.71 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 175.76 do 176.02 zł., gotówką 175.42 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 22. 10. 1931.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełtowego była spokojna. Obroty były znacznie ograniczone.

Z pap. procent. doszło do notowania tylko 5% poz. konwers., za którą płacono 40% oraz 8% obligacjami m. Poznania z 1926 r., które poszukiwano po 92%, zaś 6% listy żytnie handlowano po 14—14.25 w oddaniu. Poza tem poszukiwano 4% listy zast. konwert. po 29% bez oddawców. Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych ofiarowano Bk. Polski po 108.— bez obrotu i notowania.

W obrotach poza giełtowych handlowano 4% premj. dolarowe po 45.— oraz 3% poz. budowlaną po 33.—

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu):
5% Pożyczka konwersyjna 40% P.
8% obligacje miasta Poznania z 1926 r. 92.—% P.

(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredytowego 14.—14% O.
Tendencja spokojna.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 22. 10. 1931.

Waluty Gotówka
Dolary St. Zjedn. tr.: 8,86; sp.: 8,88; kup.: 8,84.

	Dewizy:		
	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	125.40	125.71	125.09
Holandja	361.50	362.40	361.60
Londyn	35.30	35.39	35.21
Nowy Jork			
czeki	8.915	8.935	8.895
Nowy Jork			
kabel	8.920	8.940	8.900
Paryz	35.13	35.22	35.04
Praga	26.41 1/2	26.47	26.36
Szwajcaria	175.10	175.53	174.57
Berlin	24.850		

Tendencja przeważnie słabsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poz. inwest. 77.75 78.00
5% poz. konw. 41.25
10% poz. kol. 103.25

Akcje w złotych:

Bank Polski 0.00—110.00
Sole Potasowe 0.00—0.70
W i Wegla 0.00—1.00
Habermusch 0.00—56.50

Tendencja niejednolita.

Komentarz.

Dla papierów państw. i listów zast. tendencja mocniejsza, dla akcji niejednolita. Z bankowych utrzymany Bank Polski, poza tem utrzymany Węgiel, słabsze Sole Potasowe, mocniejszy Habermusch.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 22. 10. 1931.

Pszenica march 75—76 kg	215.00—218.00
Porosłe i słabe ziarno w wyjątkach dopuszczone	
Tendencja mocniejsza.	
Pastewna pszenica march 70—71 kg	201.00—203.00
Tendencja mocniejsza.	
Jara pszenica march 78 do 79 kg	218.00—221.00
Tendencja mocniejsza.	
Zyto march 72—73 kg	185.00—187.00
Tendencja stała.	
Jęczmień	163.00—173.00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	154.00—162.00
Tendencja spokojna.	
Owies march	139.00—148.00
Tendencja mocniejsza.	
Mąka pszenna	27.25—32.25
Tendencja mocna.	
Mąka żytnia 70%	26.25—28.75
Tendencja mocna.	
Ospa pszenna	10.00—10.25
Tendencja mocna.	
Ospa żytnia	9.25—9.50
Tendencja mocna.	
Groch Victoria	20.00—27.00
Makuchy lniane	13.20—13.40
Makuchy arachid 50% loco Hamburg	0.00—11.60
Mączka arachid. 50% loco Hamburg	0.00—11.70
Wyłoki suchle paryt Berlin	0.00—6.00
Srót soya ekstrahowany 46% loco Hamburg	0.00—11.70
Srót soya ekstrahowany 46% loco Szczecin	0.00—12.20
Ziemniaki jadalne białe	1.40—1.50
Ziemniaki jadalne czerwone	1.50—1.70
Ziemniaki jad. 20lte	1.50—2.10
Ziemniaki fabryczne	6—7 fig. pro % mączki.

Ogólna tendencja mocniejsza.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 22. 10. 1931.

Wyplaty na Warszawę 47.225—47.425
Noty wielkie 47.125—47.525

Rząd narodowy w Anglii ma szanse zwycięstwa przy wyborach

Prognozy wyborcze — Konserwatyści uzyskają absolutną większość? — Co potem?

Londyn, 22. 10. (PAT.) W miarę postępu kampanii wyborczej i zbliżania się dnia wyborów, szanse poszczególnych stronnictw zaczynają się wyraźnie zarysowywać.

W kołach politycznych istnieje przekonanie, iż rząd uzyska poważną większość. Zainteresowanie kół politycznych i gospodarczych koncentruje się dlatego dookoła pytania, czy konserwatyści uzyskają absolutną większość i co w takim razie nastąpi.

Eksperci wyborczy, dokonywujący obliczeń dla maklerów giełdowych, przyjmujących zakłady co do wyników wyborów, ustalili dzisiaj następujące prawdopodobne rezultaty: Konserwatyści 336 mandatów, grupa Simona 29, liberałowie grupy Samuela 28, labouryści grupy Mac Donalda 10, niezależny prorządowy 1 — razem 404 zwolenników większości rządowej. Labour Party 202, niezależny Irlandczyk 2, niezależny prohibitionista zbliżony do Labour Party 1, Mosley 1, grupa Lloyd Georgea w ścisłym tego słowa znaczeniu, zaliczona do opozycji 5 — razem 211. Większość rządowa wyniosłaby 103 posłów. Wynik taki oznaczałby, iż konserwatyści rozporządza-

liby absolutną większością, która w Izbie wyniosłaby 308 posłów.

Wyniki powyższe należy uważać za bardzo prawdopodobne. Bez względu na większość konserwatystów jest oczekiwana. W tym wypadku powstałaby sprawa, co nastąpi, o ile konserwatyści zechcieliby zreferować maksymalny program cel protekcyjnych. Mac Donald w wywiadzie, udzielonym wczoraj, oświadczył, iż ufa w lojalność kolegów stronnictwa konserwatywnego, iż nie zechcą wyzyskać ewentualnej przewagi w celu narzucenia rządowi programu partyjnego. — Mac Donald dodał, iż gdyby to nastąpiło, nie mógłby na to wyrazić swej zgody i byłby zmuszony ustąpić z rządu.

Ponieważ ewentualność podobna wobec presji stronnictwa konserwatywnego nie jest wyłączona, należy się liczyć z możliwością kryzysu w tonie rządu po pewnym czasie, co albo spowodowałoby przekazanie władzy konserwatystom, albo, co jest bardziej prawdopodobne, doprowadziłoby do nowych wyborów, które odbyłyby się w marcu z wyraźnym programem za, lub przeciw protekcyjnej taryfie celnej.

O inwigilację organizacji „Sokoła”

Proces „Gazety Bydgoskiej”

Wśród powodzi procesów prasowych, wytaczanych prasie narodowej przez władze administracyjne i prokuratorów znalazła się w tych dniach na wokandy sądowej sprawa, zasługująca na szersze omówienie. Przebieg jej zainteresuje szerszy ogół społeczeństwa, a przedewszystkiem członków „Sokoła”. Sprawa ta bowiem ujawnia, jaką „opieką” cieszy się zasłużona organizacja, a „opieką” ta przypomina — jak stwierdza prasa pomorska — metody zaborców, którzy niezwykle interesowali się członkami „Sokoła”. Przywykli wtedy Sokoli do mandatów karnych i lochów więziennych.

Tajna policja inwigiluje członków „Sokoła”

Głośna była w czerwcu ub. roku sprawa inwigilacji członków „Sokoła” w Lesznie. Pisała o niej cała prasa, szeroko ją komentując. Bo i niezwykła to była sprawa. Wprost nie do wiary, aby organa policji tajnej, i to polskiej, inwigilowały członków organizacji, która tak wspaniale posiada tradycje, tak bardzo zasłużyła się wokół szerzenia ducha narodowego za czasów zaborczych i której członkowie w pamiętnych dniach grudnia i stycznia 1918-19 r. jako pierwsi chwycili za oręż, by wypędzić z ziem odwiecznie polskich najeźdźcę.

Niestety, — to, co zdawało się niemożliwe, okazało się prawdą. Istotnie urzędnicy policji tajnej w Lesznie zwracali się do członków zarządu okręgu leszczyńskiego „Sokoła” o wyjawienie im, czy pewni obywatele (chodzilo o urzędników państwowych, nauczycieli i kolejarzy!) są członkami „Sokoła”. Oczywiście zrozumiałe jest, iż nie dla odznaczenia ich orderami potrzeba było policji tych informacji!

Odezwa „Sokoła”

Zarząd okręgu leszczyńskiego „Sokoła” po dokładnym rozpatrzeniu sprawy wydał do podległych mu gniazd sokolich pełną godności i poczucia odpowiedzialności odezwę. W odezwie tej zarząd główny, podając do wiadomości niesłychany fakt inwigilacji członków legalnie istniejącej organizacji, wzywa podległe mu gniazda do nieujawniania nazwisk członków „Sokoła”, bowiem przynależność każdego obywatela do organizacji legalnej jest jego sprawą osobistą. Poza tem odezwa wzywa do zgłaszania wszelkich podobnych objawów inwigilacji zarządowi okręgowemu.

Odezwę tę z podpisami członków zarządu „Sokoła” zamieścił lokalny „Głos Leszczyński”. Z tego pisma przejęły tę odezwę inne pisma narodowe, m. in. także „Gazeta Bydgoska”.

I podczas, gdy zainteresowana w tej sprawie bezpośrednio policja leszczyńska w poczuciu winy nie zareagowała wogóle na tę odezwę, ani nie wysłała do „Głosu Leszczyńskiego” sprostowania, jak również nie

wytoczyła procesu, — znaleźli się w Bydgoszczy człowiek, który, zupełnie do tego niepowołany, stanął w obrobie narażonego na szwank honoru policji leszczyńskiej i wystosował list do prokuratora, żądając ścizania odpowiedzialnego redaktora „Gazety Bydgoskiej” za głoszenie nieprawdziwych faktów z zamiarem podania w pogardę urzędów państwowych. Tym człowiekiem był zastępca starosty grodzkiego, p. Karpiński, obecny starosta szamotulski.

Akt oskarżenia

Prokurator sądu okręgowego w Bydgoszczy, zgodnie z wnioskiem p. Karpińskiego, oskarżył red. Kazimierza Małychę o to, że dopuścił się umieszczenia w nrze 145 „Gazety Bydgoskiej” z dnia 26 czerwca 1930 r. artykułu p. t. „Nieprawdopodobne, a jednak prawdziwe. Organa tajnej policji inwigilują „Sokoła”. Sprawę rozpatrzył sąd grodzki w Bydgoszczy, który wydał wyrok, uwalniający oskarżonego od winy i kary. Kosztami obarczono skarb państwa.

Stwierdzenie faktu inwigilacji

Od wyroku uwalniającego pierwszej instancji prokurator wszczął odwołanie, wobec czego sprawa była obecnie rozpatrywana przez bydgoski sąd okręgowy. Na rozprawie tej św. Stan. Szak, współpracownik „Głosu Leszczyńskiego” i sekretarz „Sokoła” w Lesznie stwierdził fakt inwigilacji „Sokoła” przez policję. Na odezwę „Sokoła” i artykuły w prasie policja nie reagowała.

Prokurator w dłuższym przemówieniu podtrzymał oskarżenie w całej rozciągłości i wniósł o surowe ukaranie oskarżonego.

W ostatnim słowie oskarżony red. Małycha podniósł, że „Sokół” jest organizacją legalną, do której każdy obywatel ma prawo należeć. Zarząd okręgu leszczyńskiego „Sokoła”, dowiedziawszy się o niesłychanych faktach inwigilacji wycichłych członków przez organa policji tajnej słusznie zareagował przeciwko temu, spełniając li tylko swój obowiązek. Na tego rodzaju postępowanie policji leszczyńskiej oburzali się nietylko „Sokoli” — oburzali się wtedy całe uswiadomione społeczeństwo, wiedząc doskonale, co zawdzięcza tej patriotycznej organizacji, której sztandar w czasach niewoli był symbolem ideałów narodowych.

O odezwie inkryminowanej akt oskarżenia głosi, że była ogłoszona celem wywołania pogardy dla urzędów państwowych. Tymczasem jest właśnie przeciwnie. Autorzy odezwy kierowali się raczej troską o dobrą opinię władz polskich.

Uniewinnienie

Po naradzie sąd ogłosił wyrok, zatwierdzający orzeczenie pierwszej in-

stancji, to jest uwolnił oskarżonego od winy i kary. Koszta procesu ponosi skarb państwa.

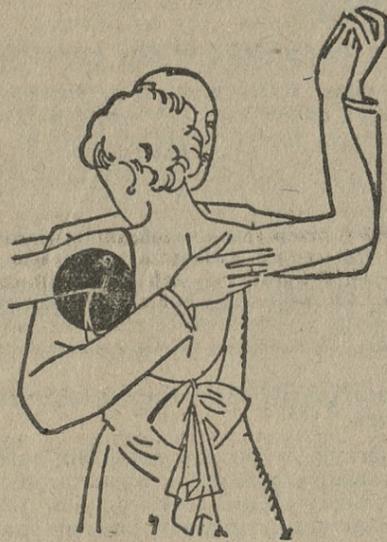
Rada Naczelna Związku Polaków w Niemczech

W Berlinie odbyło się posiedzenie rady naczelnej Związku Polaków w Niemczech pod przewodnictwem prezesa Związku ks dr Domańskiego. W prezydium zasiadli wiceprezes p. Kazimierz Donimirski i kierownik naczelny dr. Jan Kaczmarek.

W zebraniu wzięli udział pp. ks proboszcz Koziołek i Juszczyk z dzielnicy I-szej (Śląsk Opolski), Zydror i Kurnikowski z dzielnicy II (środkowe Niemcy), Klonowski i Stanisławski z dzielnicy III (Westfalja i Nadrenja), Pieniżny i Malewski z dzielnicy IV-tej (Prusy Wschodnie), Rosenthal z dzielnicy V (Pogranicze). Poza tem obecni byli p. Władysław Wesolowski, zast. kierownika naczelnego, p. Baczewski, prezes Związku Polskich Tow. Szkolnych, p. poseł Arka Bożek ze Śląska Opolskiego, p. Michał Wesolowski, kierownik dzielnicy III, pp. Szczepaniak i Langowski.

Po zagajeniu posiedzenia ks dr. Domański poświęcił kilka słów pamięci zmarłego prezesa dzielnicy III, śp. Walentego Biedki, zasłużonego działacza na polu pracy narodowej. Pamięć zmarłego uczcili zebrani przez powstanie.

Po przyjęciu protokołu członkowie rady naczelnej, omówiwszy ciężkie położenie gospodarcze, w którym znajduje się bezrobotna ludność polska w Niemczech, postanowili powołać przy Związku Polaków wydział dobroczynności, który zajmie się zbieraniem składek na rzecz najbardziej potrzebujących członków Związ-

CIEMNY PUNKT PIĘKNYCH RUCHÓW KOBIECYCH

Wygląda Pani czarująco w swej balowej toalecie, pozwala ona podziwiać Pani karnację. Przy dźwiękach jazzbandu ruchy Pani są pełne wdzięku, ale... dlaczego nie pamiętała Pani o usunięciu tego szpecącego puszku? O nie, niech Pani nigdy nie używa maszynki do golenia, wlosy odrosną natychmiast znacznie szybciej. Niech Pani zastosuje TAKY, a w ciągu 3-ch minut pozbędzie się pani kłopotu. Skóra Pani będzie ośniewała białością, a harmonja Pani ruchów będzie jeszcze bardziej podziwiana. Żądacie jeszcze dziś kremu TAKY w lepszych perfumerjach i składach aptecznych. Cena za tubę zł 5.—. Laboratoires CHARLES ROGER - Boulogne s/Seine-Francia. Tw 425

JAZ

Francuski budzik precyzyjny

zł 20,-

wszędzie do nabycia

ku. aby braterską pomocą ulżyć im w ciężkiej niedoli.

Z kolei dr. Kaczmarek złożył obszernie sprawozdanie z działalności zarządu Związku. Mówca stwierdził m. in., że stanowisko Związku, wypowiadające się przeciw zasadom kongresów mniejszości w Genewie, popieranym przez czynniki niemieckie, podzielane jest obecnie przez coraz to większą liczbę mniejszości. Dowodem tego jest fakt, iż w ostatnim kongresie nie brały udziału mniejszości, które doniedawna były tam stale reprezentowane.

Przechodząc do pracy wewnętrznej, dr. Kaczmarek szeroko omówił sprawy gospodarcze, wydawnictwo „Młodego” i „Małego Polaka” oraz szereg spraw organizacyjnych. Stwierdził iż mimo koniecznych oszczędności, które należy wprowadzić, praca nie może nie stracić na swej wydajności. Po sprawozdaniu p. dr. Kaczmarka, prezes Związku Towarzystw Szkolnych, b. poseł Baczewski referował sprawy szkolne, dając obraz ostatnich prac w tej dziedzinie. W przemówieniu swem scharakteryzował ciężkie warunki, w jakich rozwija się szkolnictwo polskie w Niemczech, w szczególności zaś napady na szkoły, szykanowanie nauczycieli i inne objawy bezwzględnej walki, jaką prowadzi się w Rzeszy z prywatnym szkolnictwem polskim.

W dalszym ciągu zebrania uregulowano sprawę skarbu szkolnego, stypendja, oraz powołano do życia wydział opieki religijnej, któryby zajął się obroną praw religijnych ludności polskiej w kościele.

Późnym wieczorem zakończono obrady.

NIECH NIKOGO NIE ZBRAKNIĘ — W KARNYCH SZEREGACH O. W. P.!

TYLKO DO 15 LISTOPADA r. b.

Daty zamknięcia WYSTAWY KOLONJALNEJ 7 dni w PARYŻU — złotych 680, wraz z podróżą klasa 2 ga, pierw-zorzędnym hotelem, utrzymaniem, zwiedzeniem miasta i okolic.

Wycieczki do Afryki Północnej (Maroko — Algier)

Wyjazdy z Marsylii w środy i soboty

Czas trwania 10 — 14 — 17 — i 21 dni

Cena łączna { od zł 1200 do zł 2050 w klasie 1-ej
od zł 975 do zł 1800 w klasie 2-ej

Informacje prospekty i zapisy:

Francuskie Towarzystwa Okrętowe

Warszawa, Królewska 10 Tel 593-46

Głowa boli? a je nie mam oryginalnej Aspiriny... Piekło na ziemi!

Przeciwko bólom głowy, zębów i kończyn, przeciwko reumatyzmowi, grypie i wogóle wszelkim zaziębnieniom zawsze najlepiej pomagają niezawodne tabletki Aspirin. Na każdej tabletkie i na każdym opakowaniu (po 20 lub 6 tabletek) znajduje się krzyżowy napis BAYER, który stanowi markę ochronną oryginalnej Aspiriny. Do nabycia we wszystkich aptekach.

Potężna manifestacja rzemiosła poznańskiego

Jak już krótko podaliśmy, wczoraj odbyło się w salach p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej 8., wielkie zebranie rzemiosła poznańskiego.

Już o godz. 7-ej — chociaż zebranie zapowiedziane było na pół do ósmej — wielka sala zapelniała się uczestnikami, co najpoważniejszymi mistrzami. Widzimy wśród nich członków Pozn Izby Rzemieślniczej pp. mistrza rzeźnickiego Górskiego, mistrza krawieckiego Fr. Drabętowicza, Kośmickiego, mistrza krawieckiego Roszaka z Środy fotografa Stolskiego i t. d. Reprezentowani są radni miejscy, jak pp. Libera, Mikołaj Górski, dalej cały szereg cechmistrzów różnych zawodów. Reprezentowane było również liczne grono czeladzi rzemieślniczej. Obok szczerze, do ostatniego miejsca zajętej sali, zapelniała się później przybyłymi przylegająca sala mniejsza.

Punktualnie o wyznaczonym czasie, zagają obrady prezes Związku Tow. Przem. i Rzemieślniczych p. poseł Fr. Górczak, oddając przewodnictwo w ręce wiceprezesa p. Adama Piotrowskiego, który na wstępie wyjaśnia zebranym, że z powodów od nich niezależnych, a mianowicie w związku z pracami w Sejmie pp. posłowie Marjański i Graczykowski przybyć nie mogli. Dalej odczytuje nadesłane pisma pp. senatora dr. Seydy i pos. Kaweckiego, uniewinniających swą nieobecność z tychże samych powodów wraz z solidaryzowaniem się z uchwałami zebrania i życzeniami owocnych obrad.

Następnie wita wszystkich zebranych, a przedewszystkiem senatora dr. Meissnera, dalej wielką liczbę radców Pozn Izby Rzemieślniczej z jej prezydentem p. Stopą oraz syndykami p. Glukiem na czele. Po powitaniu powołuje do stołu dwóch ławników w osobach mistrza rzeźnickiego p. Fr. Różyckiego i mistrza piekarskiego p. L. Türka.

Z kolei zabiera głos p. poseł Górczak, który w przeszło godzinny referacie omówił sprawę projektu noweli do ustawy o pracy młodocianych oraz projektu nowego podatku na rzecz Izby, jak w ogóle całej projektowanej reformy podatkowej. Wywody prelegenta przerywano a w końcu nagrodzono burzą oklasków. Jako drugi przemawiał p. poseł Lasoła, który w jasnych, jędrnych słowach przedstawia zebranym obraz z ogólnogospodarczego punktu widzenia, oraz powody powstania i szkodliwości w skutkach omawianych przez p. postę Górczaka projektów.

Nad referatami wywiązała się obszerna dyskusja, w której m. i. przemawiali pp. Ulatowski, Bociński, Fieśka, Kopydłowski Lucjan, Libera, Gorączniak Walenty, Roszak z Główniej, Piskorski, Fr. Drabętowicz, Kośmicki z Rogoźna, gen. sekretarz Baranek, Plich, syndyk Piotrowski i jako ostatni senator p. dr. Meissner, który szczególnie ważne podniósł momenty, przyjęte burzą oklasków.

Na całą dyskusję odpowiedział p. poseł Górczak, który m. i. wyczerpująco odpowiedział na osobisty zarzut rzekomego wstydu (i) się rzemiosła, stawiony mu przez p. L. Kopydłowskiego. Referaty i niektóre słowa dyskusji zdobyły sobie takie uznanie, że na wniosek jednego z zebranych, uchwalono posłom wyrazić jaknajgłębsze uznanie i podziękowanie za ich dotychczasową działalność. Nadmienić należy, że za tym

wnioskiem głosowało jednomyślnie całe zebranie, za wyjątkiem jednego, jedynego p. Baranka, Nomen-omen!

Następnie syndyk Związku Tow. Przem. i Rzemieślniczych p. Tadeusz Piotrowski odczytał następującą rezolucję:

„Rzemieślnicy st. miasta Poznania w liczbie przeszło 800 osób zebrani w dniu 21 października 1931 r. z inicjatywy Związku Tow. Przem. i Rzem. w Poznaniu na ogólnorzemieślniczym zebraniu na sali p. Jarockiej protestują przeciw zamiarowi wprowadzenia nowego podatku od warsztatów i zatrudnionych w nich pracowników na Izby Rzemieślnicze. Podatek ten, zupełnie zbędny, gdyby dokonano sprawiedliwego rozdziału 15 proc. dodatku do świadczeń przemysłowych i handlowych wykonywanych przez rzemieślników, stanie się wielkim obciążeniem vegetujących zaledwie warsztatów rzemieślniczych.

W związku z wniesionymi do Sejmu projektami nowych ustaw podatkowych zebrani stwierdzają, że ustawy te nie przyniosą rzemiosłu, będącemu obecnie w stanie ostatecznej ruiny gospodarczej, żadnych ulg, stwarzając zaś nowe, większe jeszcze ciężary, przyczynią się do powiększenia przeżywanego przez kraj kryzysu. Dla tego też zebrani protestują przeciw nakładaniu nowych obciążeń podatkowych na rzemiosło i ostrzegają przed fatalnymi skutkami takiej polityki finansowej.

Opracowany przez ministerstwo pracy projekt ograniczenia praw mistrzów do trzymania uczniów jest pogwałceniem prawa przemysłowego, a także oznacza zahamowanie kształcenia zawodowego, i zamiast złagodzić bezrobocie, może jedynie przyczynić się do jego pogłębienia. Wobec tego zebrani wyrażają jak najkategoryczniejszy protest przeciw zakusom ograniczenia praw rzemieślników i łamaniu ustawy przemysłowej.

W związku z powołaniem do życia Rady Izb Rzemieślniczych instytucji nieprzewidzianej w planie organizacji rzemiosła, zebrani stwierdzają, iż powstanie jej nie będąc pozytywnym krokiem w zakresie rozwoju samorządu gospodarczego, przyczyni się do dalszego obniżenia znaczenia i roli Izb Rzemieślniczych, nakładając równocześnie nowe, poważne ciężary na zubozałe rzemiosło.

W związku z projektowaną nowelizacją ustawy przemysłowej zebrani stwierdzają jej konieczność, zwłaszcza w zakresie rozszerzenia uprawnień Izb Rzemieślniczych i cechów, wypowiadają się przeciwko opracowaniu projektu nowelizacji bez zasięgnięcia miarodajnej opinii rzemieślniczej.

Rezolucję przyjęto jednogłośnie, bez żadnego głosu sprzeciwu! — Dziękując wszystkim zebranim za udział, solwował p. przewodniczący zebranie hasłem „Cześć Rzemiosłu!”

W końcu podkreślić należy, że nie brakło czynników, które dążyły do zakłócenia spokoju tej imponującej manifestacji czy to przez osobników, mających hałasować na sali, czy też przez rozdawanie przed lokalem zebrania ośmieszających i podburzających ulotek. Kto całą tę „akcją” kierował, nie trudno wcale się domyślić.

Zebranie wczorajsze przypominało swoją powagą, uroczystością obrad a nawet w pewnej mierze swą liczebnością pamiętne dni wsteczpol. Zjazdu Rzem. Protest wczorajszy był istotnie protestem całego poznańskiego rzemiosła, z którym sercem i duszą łączy się rzemiosło polskie i chrześcijańskie Wielkopolski jak w ogóle całej Rzeczypospolitej.

Tak zgodnych, tak zjednoczonych jedną myślą i celem, żadna moc nie zmoże. Wykazał to — dzień wczorajsz. (td)

wiony nieco głębiej w morzu, a pozatem kesony istniejącego łamacza fal przed Basenem Południowym zostaną w ten sam sposób odsunięte (o 150 m.). Wreszcie, nieco na północ od nabrzeża Szwedzkiego nowy falochron wejdzie na linię obecnego falochronu, położonego przed awanportem. Dzięki temu na wschód od mola Węglowego i Rybackiego powstanie coś w rodzaju 150-metrowego kanału, łączącego wszystkie baseny. Umożliwi to pozatem zmniejszenie ilości wejść do portu z 4-ch do 2-ch. Mianowicie zachowane zostanie wejście główne, oraz oddzielne wejście do Basenu Prezydenta, od strony południowej; wejście do Basenu Południowego zniknie automatycznie, a wejście północne, obok basenu Marynarki Wojennej, jak głosi urzędowy komunikat Urzędu Morskiego zostało już zamknięte i światła oznaczające to wejście zostały definitywnie zgaszone. Zmiany te wpłyną ubocznie na zmniejszenie fali w porcie.

Prace nad przebudową łamacza fal i połączeniem basenów zewnętrznych z awanportem są w toku. Projekt przebudowy uważać należy za nadzwyczaj praktyczny i bardzo dobry. Budowniczości portu gdyńskiego wykazują, że stoją na wysokości zadania. Nie trzymają się szablonu, lecz tworzą port gdyński według potrzeb życia.

F o b.

W Rumunji, o ile wiem, niema endeków

Poznański Komitet Akademicki do ogółu młodzieży

Poznański Komitet Akademicki, naczelna reprezentacja studentów wyższych uczelni w Poznaniu, wydał do ogółu młodzieży akademickiej następującą odezwę:

Koleżanki i Koleżdy! Rozpoczął się nowy rok akademicki. Wykłady i ćwiczenia, jakie się już na naszych uczelniach odbywają, dowodzą, że praca nasza rozpoczęła się na dobre. Postępując utartym tradycją zwyczajem, rozpoczynamy nowy rok akademicki uroczystą inauguracją, która się odbędzie w niedzielę 25 bm.

O godz. 10 rano odprawi w kaplicy zamkowej uroczystą mszę św. ks. prof. Dettloff. W nabożeństwie mogą ze względu na szczupłość miejsca brać udział tylko poczty sztandarowe oraz delegacje wszystkich organizacji akademickich.

Po mszy św. udadzą się wszyscy uczestnicy do auli uniwersyteckiej, gdzie o godz. 10.30 nastąpi uroczysta inauguracja nowego roku szkolnego. Proroktor wygłosi sprawozdanie za rok ubiegły, a J. M. rektor prof. dr. Sajdak wygłosi referat naukowy n. t. „Poglądy pedagogiczne św. Grzegorza z „Nazjanu”.

Nie trzeba przypominać, że obowiązkiem moralnym wszystkich Koleżanek i Kolegów jest wzięcie gremjalnego udziału w uroczystej inauguracji. Nie wątpimy, że w dniu tak uroczystym dla nas, wszyscy wezmą udział w tem święcie, wykazując tem

Purgan „Erbe”.
Dwa te wyrazy, to nazwa jedynego w swoim rodzaju i najskuteczniejszego środka przeczyszczającego.

Purgan „Erbe” jest lekiem roślinnym, dającym zupełną gwarancję aktywności i nie wywierającym żadnych ubocznych działań. Użyty przy małych niedyspozycjach rozkładu pokarmu w żołądku, a w ilości 2 pastylek powoduje łagodne wypróżnienie kiszek, nie wywołując uczucia wzdęcia i bólu.

Dr. L. K.
Pw 8 030-39,207

samemu swemu gorącemu przywiązaniu do naszej „Almae Matris”.

Poznański Komitet Akademicki.

Inauguracja roku akademickiego 1931/32.

W niedzielę, dnia 25 b. m. odbędzie się uroczysta inauguracja roku akademickiego 1931/32. O godz. 10 odprawiona zostanie msza św. w kaplicy zamkowej, poczem senat akademicki i profesorowie przejdą w togach do Uniwersytetu.

O godz. 11-tej rozpocznie się uroczystość w Auli Uniwersyteckiej, według następującego programu: 1. Chór Akademicki „Glorja ad modum tubae” Guillaume Dufay. 2. Sprawozdanie prorektora prof. dr. Stanisława Kasznicy za rok akad. 1930/31. 3. Wręczenie insygnijów nowoobranemu rektorowi prof. dr. Janowi Sajdakowi. 4. Przemówienie Jego Magnificencji Rektora prof. dr. Jana Sajdaka i wykład inauguracyjny p. t. „Poglądy pedagogiczne św. Grzegorza z Nazjanu”. 5. Rozdanie medali za pracę naukową wychowankom Uniwersytetu Poznańskiego. 6. Chór Akademicki „Gaudeamus”.

Bezpłatne bilety wstępu do Auli wydawane będzie Sekretariat w sobotę, dnia 24 b. m. od godz. 9 — 13 (pokój 11 w Coll. Minus), Wały Wazów 26.

Z Stronnictwa Narodowego

Wspaniały wiec w Wejherowie.

Dnia 28. ub. m. odbył się w Wejherowie wspaniały wiec poselski Stronnictwa Narodowego. Wielka sala kina „Słońce” i boczne ubikacje wypełniła publiczność wszystkich warstw do ostatniego miejsca. Po krótkim zagajeniu przez ks. kanonika Łosińskiego oddano przewodnictwo p. Makowskiemu. Zabrał głos poseł p. Matłoz, który półtorej godziny trzymał wszystkich obecnych w napięciu swoimi wywodami o położeniu gospodarczym kraju i o pracy poselskiej w Sejmie.

Nastąpi „strzelcy” i „sanatorzy” spotkali się z należytą odprawą ze strony mówcy jako i ze strony publiczności, tak że uznali za wskazane zamilknąć i już dalej nie prowokować.

Ks. poseł kanonik Łosiński opisał w swoim przemówieniu, jak posłowie będą pracowali w nadchodzącej sesji sejmowej.

Po ożywionej dyskusji zamknięto zebranie odpiewaniem zwrotki „Boże, coś Polskę”. Nastrój na sali podczas całego zebrania był podniosły.

Niedzielny koncert symfoniczny

w którym bierze udział młoda utalentowana pianistka Ludmiła Berkwićówna, zapowiada się bardzo interesująco. Młodzianka ta artystka, której prasa rokuje wielką karierę artystyczną, wykona trudny koncert b-moll Czajkowskiego z towarzyszeniem orkiestry. Pod dyrekcją świetnego kapelmistrza prof. Feliksa Nowowiejskiego, który niedzielny koncertem dyrygować będzie, orkiestra symfoniczna wykona wspaniałą symfonię nr. IV Brahmsa i Wagnera uwerturę do op. Tannhäuser. Bilety u p. Szrejbrovskiego ul. Gwarna 20 po cenach popularnych 3 zł do 50 gr.

Zapisz się na członka wspierającego
T. C. L. roczna składka 12 zł.
kwartalna 3 zł

WIELKA WYGRANA

to zdrowie Wasze nieknięte chorobą i cierpieniem. Reumatyzm, artretyzm, skleroza, ischias, neurastenja, ogólne wyczerpanie, arterioskleroza, choroby nerek i płuc, choroby kobiece, migrena i niewralgia, choroby żołądka, niemoc płciowa i t. d. można w krótkim czasie zupełnie usunąć przez oczyszczenie krwi. np 6336

ZUPEŁNIE DARMO!

Wysyłamy szczegółową broszurę o sposobie leczenia tych chorób wraz z opiniami wybitnych lekarzy. Listy w języku polskim kierować na adres:

D. METRO. 25 rue Trevisse, Paris Dep. O.

Przebudowa łamacza fal w Gdyni

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Gdynia, 21 października. W miesięczniku „Wiadomości Portu Gdyńskiego”, wydawanym przez urzędową Polską Agencję Telegraficzną, znajdujemy dłuższą notatkę p. t. „Przebudowa łamacza fal”.

Dowiedujemy się z niej, że pierwotny projekt budowy portu gdyńskiego uwzględniał system basenów wewnętrznych, oraz duży awanport wewnętrzny. Gdy później zdecydowano budowę dodatkowego basenu zewnętrznego, na południe od istniejącego już wówczas mola Węglowego — basen ten (Basen Południowy) musiał znaleźć się poniekąd poza obrębem portu, z którym nie posiadał połączenia. Obecnie, jak wiadomo, budowany jest nawęwnątrz portu jeszcze jeden basen — Basen Prezydenta, przeznaczony dla żeglugi przybrzeżnej. W ten sposób — czytamy dalej — już dwa baseny znalazłyby się poza głów-

nym portem. Dlatego właśnie okazała się potrzeba znalezienia sposobu stworzenia połączenia wewnętrznego tych obu basenów z awanportem. To skomplikowane zadanie było jednym z tematów, dyskutowanym wiosną i latem r. b. z ekspertami zagranicznymi: pp. Petersen i Moen, a następnie p. Watier. Na podstawie tych dyskusji wydział budowy portu Urzędu Morskiego opracował projekt odpowiednich uzupełnień i przeróbek istniejących falochronów. Projekt uzyskał zatwierdzenie na wrześnieowem posiedzeniu rady technicznej dla spraw morskich przy min. przemysłu i handlu i obecnie jest już wprowadzony w życie. Zasada jego jest zresztą bardzo prosta, tak, że wykonanie nie będzie wymagało ani dłuższego czasu, ani większych nakładów pieniężnych.

Falochron na odcinku od mola Rybackiego na południe zostanie usta-

WIADOMOŚCI POTO CZNE

Ostatnia deska ratunku

Niebywały ruch panuje w lombardzie miejskim — Wszędzie brak gotówki — Obecna licytacja

Ogólny zastój, który daje się wszystkim we znaki, nie tyczy się lombardu miejskiego, który nie skarży się na brak pracy. Urzędnicy nie mogą tam nawet podać swemu zadaniu, tyle bowiem interesentów tłoczy się do okienek. Jedni zastawiają różne przedmioty, inni je wykupują, a jeszcze inni — prolongują je.

Trudno wprost przecisnąć się przez ten szary, zbiedzony tłum, w którym nie widać żadnych różnic stanowych, gdyż bieda wszystkich zrównała. Obok wynędzniałego robotnika staje zrównany arystokrata, a zanim znów zredukowany urzędnik, zmizerowany b. obywatel ziemski i tak ciągnie się ten ogonek bez końca.

Każdy trzyma coś w rękę, jakiś przedmiot, by go zastawić i otrzymać trochę gotówki. Ten ma w drżącej dłoni pamiątkowy zegarek złoty, by go za chwilę przedłożyć taksatorowi, tamten znów sztukę materiału, inny gramofon, aparat radiowy i t. p.

Największy panuje rwetes tuż przed licytacją. Ludzie, chcąc uratować swój zastaw, często zapożyczają się, by go wykupić, względnie prolongować. Ale czasami tak się ułoży, że brak nawet gotówki na zapłacenie procentów. Wówczas pożyczka się ją na kilka godzin i przedmiot wykupuje przy jed-

nem okienku, a przy drugim z powrotem zastawia się go Lombard dla wielu staje się ostatnią deską ratunku, gdyż zdobywszy kilka złotych, opędzą najpilniejsze chociażby potrzeby.

Obecnie od szeregu dni odbywa się w lokalu p. Jarockiej licytacja, która zawsze ściąga tłumy ludzi, gdyż istnieje możliwość nabycia wiele za bardzo nierzadką cenę. Przeważnie jednak wartościowszy towar dostaje się w ręce handlarzy, którzy na nim jeszcze nie mało zarobią.

Niema już jednak tyłu nabywców, jak to było dawniej. Kryzys gospodarczy nie oszczędził również i handlujących, gdyż rzadną szereg ich klientów. To też wielu zastawionych przedmiotów lombard nie może się pozbyć, i wówczas sprzedaje je z wolnej ręki, przyczem istnieje możliwość porozumienia się telefonicznie. Rzecz charakterystyczna, że obecnie najwięcej jest reflektantów przy licytacji na złoto w każdej postaci. Dyrekcja lombardu idzie na rękę zastawcom, którzy wykupić nie mogą przedmiotu w ten sposób, że godzi się na prolongatę po zaplaceniu tylko odsetek.

Obecnie przetarg dobiega powoli końca. Licytowane są zastawy do nr. 60 286 oraz prolongaty do nr. 113 064. (z)

KALENDARZYK

Czwartek, 22 października 1931.

Słońce: wschód 6,29; — zachód 16,44; — długość dnia 10 godz 35 min
Księżyc: wschód 15,41; — zachód 1,52; — po pierwszej kwadrze.

Stan pogody według sprostżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska 0 st. C., pogodnie, wiatr zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 752 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 8 st. C., najniższa 0 st. C. Ilość opadu 2 mm.

Kal. rzk.: Kordula P. i M.; jutro Jan Kapistran

Kal. słow.: Przybysław; jutro Wlastimir.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Złotym Lwem. Stary Rynek 75. — Apteka Sapieżyńska, pl. Sapieżyński 1. — Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo 76. — Apteka pod Eskulapem, plac Wolności 13.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ulica Krawczyńskiego 12

Lazarz: Apteka przy parku Wilsona, ul. Marszałka Focha 47

Wilda: Apteka pod „Koroną“, ul. Górna Wilda 61

W innych dzielnicach miasta pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

OSOBISTE

— * **Srebrne gody** obchodzą dnia 24 b. m. pp. Franciszek Dykier z żoną Stanisławą z Fietzów, zamieszkałi Górna Wilda nr. 160. Msza św. na intencję Jubilatów odbędzie się 24 bm o godz. 9 w kościele parafialnym OO. Zmartwychwstańców. — Z uroczystością rodzinną zbiega się 25-lecie pracy w własnym przedsiębiorstwie restauracyjnym.

— * **Z Uniwersytetu Poznańskiego**. — Dyplom i tytuł magistra praw uzyskali pp. Alojzy Jaxa ze Szczurowic, Tadeusz Stanisław Jurkiewicz ze Lwowa. — Stopień magistra filozofii uzyskali w zakresie chemii pp. Franciszek Krochmal z Kielec, Zofia Czapska z Petersburga; w zakresie geografii pp. Stanisław Zajchowska z Morawskiej Ostrawy, Natalia Boettcherówna z Łaska, Zofia Borecka ze Lwowa, Czesław Kopytowski z Warszawy.

ŻYCIE AKADEMICKIE

— * **Zarząd Młodzieży Wszepolskiej** wzywa wszystkich członków i kandydatów zeszlenczonych do przybycia do lokalu organizacji w dniach od 20 do 30 bm. (godziny dyżuru od 12—13 i 18—19). celem dokonania powakacyjnej rejestracji.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Koło Absolwentek i Absolwentów IV szkoły wydziałowej Poznań** — św. Łazarz. Na schadkę czwartkowej będą zbierane adresy, celem wysłania zaproszeń na wieczorek W niedzielę, 25 bm, odbędzie się zwiedzenie Browarów Huggera, Zbiórka o godz. 10,45 przy Domu Rzemieślniczym.

WYKŁADY

— * **Tow. włosko-polskie „Dante Alighieri“** zawiadamia że w każdą sobotę o godz. 20 wygłaszać będzie w auli W. S. H. Al. Marcinkowskiego 3. lektor języka włoskiego na U. P. dr Stefanini, szereg odczytów w języku włoskim na temat: „Życie ekonomiczne i polityczne współczesnej Italji“. Wstęp bezpłatny również i dla nieczłonków.

— * **Odczyt na aktualny temat**. Stwierzeniem oddziału poznańskiego Stowarzyszenia Polskich Dziennikarzy i Publicystów Gospodarczych, znany ekonomista dr. Roger Battaglia wygłosi odczyt na temat „Przyszłość naszego bilansu handlowego ze szczególnym uwzględnieniem przewrotu walutowego“. Odczyt ten zostanie wygłoszony w sali 17 Collegium Minus U. P., w piątek, 23 bm, o godz. 20.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Do pochodul** Komitet zjednoczonych organizacji przeciwalkoholowych m. Poznania wzywa wszystkich członków Katolickich Kół Abstynentów i bractw wstrzemięźliwości m. Poznania, aby stawali się do pochodul manifestacyjnego w święto Chrystusa-Króla, 25 bm. Każda organizacja przylacza się do swej parafialnej grup organizacji katolickich. Czas i miejsce zbiórki poda Parafjalny Komitet Dnia Katolickiego. Należy zabrać oznakę, sztandar oraz przynajmniej jeden transparent z Składowej Abstynenckiej i to najpóźniej w sobotę przed godz. 18.

— * **Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej** biorą udział w pochodzie Dnia Katolickiego w dniu 25 bm w swoich parafjach. Zebranie zarządów S. M. P. Poznańskiego Okręgu odbędzie się we wtorek, 27 bm, o godz. 19,30 w lokalu Okręgu, plac Nowomiejski 5. Na porządku obrad ważne sprawy oraz rozdanie nagród z urzędzonych imprez.

— * **Komitet Tow. dzielnic języckiej** uprasza Towarzystwa polsko-kat o wzięcie udziału w pochodzie w Dniu Katolickim w niedzielę, 25 bm. Zbiórka na Rynku Jeżyckim o godz. 11,30

W chorobach krwi, skórnych i nerwowych osiągamy przy stosowaniu naturalnej wody gorzkiej „Franciszka Józefa“ regularne funkcjonowanie narządów trawiennych. Zadać w aptekach i drog. nw 6413

— * **Klasztor OO. Franciszkanów w Poznaniu** powiadomiony o zbieraniu na jego cele ofiar przez mniemanych kwestarzy, donosi publiczności miasta Poznania i jego okolic, że OO. Franciszkanie żadnych kwestarzy w Wielkopolsce nie rozsyłają. Przeważnie społeczeństwo Poznania samo pamięta nie tylko o kościele OO. Franciszkanów, ale i o biednych, których żywi chlebem św. Antoniego. Zatem wspomniany klasztor prosi, aby wszelkich kwestarzy, podszycających się pod miano członków zakonu OO. Franciszkanów, lub zbierających ofiary po domach i miejscach publicznych na cele zakonu, bezzwłocznie oddać policji.

— * **Wolny cech szewski w Poznaniu**. Z okazji przypadającej rocznicy patronów odprawiona zostanie w niedzielę, 25 bm, o godz. 9 w kościele farnym uroczysta msza św. Uprasza się o liczny udział — wieczorem skromna zabawa na sali „Boulevard“ przy pl. Nowomiejskim.

— * **Już 4 listopada br.** rozpocznie się nauka IX kolei kursu (męskiego) w Uniwersytecie Ludowym w Odolanowie. Każdy młodzieniec, kończący lat 18, jeżeli warunki nie pozwoliły mu na więcej, powinien ukończyć przynajmniej Uniwersytet Ludowy który da mu ogólne wykształcenie i tak potrzebną dziś oglądę i wyrobienie życiowe. Nie należy więc zwlekać bo czas ucieka. Kto wie, czy nadarzy się jeszcze kiedy taka okazja, by w ciągu pięciu miesięcy wykształcić się i godziwie przygotować na dalsze, samodzielne życie. Wyczerpujących informacji udziela za nadesłaniem znaczka pocztowego na odpowiedź: Dyrekcja Uniwersytetu Ludowego, Odolanów, ul. Bartosza 7.

— * **Fundusz drogowy od biletów autobusowych — płatny zgóry**. Ministerstwo robót publicznych wypuszcza z dniem 15 listopada br. bilety autobusowe, które obowiązani będą nabywać właściciele przedsiębiorstw autobusowych, opłacając zgóry podatek na fundusz drogowy, przysługujący od tych biletów. Przedsiębiorcy autobusowi, wykupując bilety, płacić będą za nie jedną trzecią właścicielu ceny biletu, pobieranej od pasażerów za przejazd. Przedsiębiorcy autobusowi obowiązani będą wydawać pasażerom tylko bilety, wypuszczone przez ministerstwo robót publicznych. Bilety przedsiębiorcy będą mogli nabywać w urzędach wojewódzkich i magistratach.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **O gwiazdkę dla emigrantów**. W wypełnionej młodzieżą poznańskich szkół średnich sali kina „Słońce“ mówił ks. profesor Posadzki o życiu emigracji polskiej w Ameryce Południowej. W niezwykle zajmujący sposób wprowadził młode audytorjum w świat polskiego wychodźcy, karczującego dziewicze lasy, aby zbudować własną siedzibę. Szczególniejszego powabu dodały zajmującemu referatowi obrazki z życia młodzieży Ciekawą prelekcję, nagrodzoną hucznie oklaskami, ilustrował ks. prelegent licznymi obrazami świetlnymi. Duże wrażenie wywarł na zebranej młodzieży apel ks. prof. Posadzkiego do poparcia akcji Opieki Polskiej nad Rodakami na Obczyźnie, mającej na celu przygotowanie gwiazdki dla naszej emigracji. (k.)

— * **Zjazd powiatowych referentów spisowych** odbył się w sali sejmikowej starostwa powiatu poznańskiego. Zebrani referenci otrzymali szczegółowe instrukcje w sprawie przygotowania i przeprowadzenia samego spisu. Stwierdzono, że organizacja spisu w powiatach Wielkopolski nie napotyka na poważniejsze trudności, są one natomiast w mieście Poznaniu. Mimo kilkakrotnych apelów publicznych nie zdołano do odpowiedzialnej tej pracy pozyskać niezbędnej liczby komisarzy spisowych. Ktoś chciał podać się tej pracy, winien podać swój adres w miejskim urzędzie statystycznym przy ul. Marszałka Focha. (k.)

— * **Licytacja „Warszawianki“**. Dziś w godzinach porannych odbyła się licytacja kawiarni „Warszawianka“ przy Al. Marcinkowskiego. Na sprzedaż wystawiono przedsiębiorstwo z całym urządzeniem. Lokal nabył wraz z urządzeniem właściciel posesji, w której znajduje się „Warszawianka“ p. Kycler za 26 800 zł. W dniu dzisiejszym kawiarnia będzie zamknięta. Przepuszczalnie ponowne otwarcie nastąpi w sobotę. (k.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Zamach samobójczy**. Krótka po północy w mieszkaniu przy ul. Siennej nr. 4-5 pozbawił się życia wstrzałem z rewolweru w skroń 23-letni Władysław Górny. Powodu rozpaczelego kroku nie ustalono. Zwłoki przewieziono do zakładu medycyny sądowej. (k.)

— * **Ogień w gabinecie lekarza**. W pokoju ordynacyjnym p. dr. Kostrzewskiego przy ul. Słowackiego 40 wybuchł w tych dniach niespodziewanie ogień. Zapalili się znajdujące na stole w naczyniach okowita, eter i woda. Ogień stłumiono i nie było większych szkód. (k.)

„Jedziemy do Trok“

Feljeton i fotografie z podróży naszego wysłannika do Wileńszczyzny.

Fotografie pięknych kobiet

w zdjęciach nowych filmów i sztuk teatralnych.

Sen i jawa

z zagadnień podświadomości i proroczych snów.

„Jedenastka“ polskich piłkarzy w Belgji

w ostatnim numerze 56 „Ilustracji Polskiej“

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokiej kół publiczności. Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy. Nabyć można u kolporterów ulicznych w kioskach dworcowych „Ruchu“ w księgarniach oraz w agenturach naszych. Miesięczny abonament 150 zł kwartalnie 4.— zł bez kosztów przesyłki — Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań, św. Marcina 70).

Aresztowanie oszusta

za nieuczciwe manipulowanie obligacjami

Policja ujęła i osadziła w areszcie 30-letniego Jana Cichowskiego, mieszkającego na Chwaliszewie 66. Znany on jest już z kilku nieuczciwych manipulacji.

W ostatnim czasie Cichowski jako agent Ludowego Banku Spółdzielczego we Lwowie i innych banków krakowskich zajmował się sprzedażą obligacji pożyczek państwowych i pożyczek inwestycyjnych.

Bezpośrednim powodem aresztowania było oszustwo, którego dopuścił się Cichowski w stosunku do pewnego obywatela poznańskiego we wrześniu rb. Sprzedał on mu 6 obligacji dolarowych i trzy 4-procentowe pożyczki państwowe inwestycyjne za 605 zł. Pod pozorem, że wspomniane obligacje mają być wysłane do Lwowa, zabrał Cichowski papiery swemu klientowi. Po kilku dniach powrócił znowu oświadczać, że na wysłane papiery padła wygrana na sumę 14 tys. dolarów.

Sprawę przedstawił Cichowski tak sprytnie, że właściciel papierów uwierzył i wyjechał nawet do jednego z banków spółdzielczych w Krakowie, narażając się przytem na poważne koszty. Przekonał się tam, iż padł ofiarą sprytnie obmyślanego oszustwa, gdyż Cichowski wspomnianej dolarówki nie wysłał do banku, a również

na numer posiadanej przez zainteresowanego obligacji nie padła żadna wygrana. (k)

Ukarany rabuś

Rok ciężkiego więzienia za popełnienie

Wczoraj zasiadł na ławie oskarżonych osławiony wspólnik bandytów Szaleńca i Zawadzkiego — Andrzej Skwierzyński z Zakrzewa (pow. szamotulski).

Akt oskarżenia zarzucał mu kradzież z włamaniem wspólnie ze skazanymi już współnikami, na szkodę Kurta Jakobiego w Trzciance (pow. grodziski) i Stanisława Niegolewskiego w Niegolewie (pow. grodziski). Szaleńca skazano poprzednio na 6 i pół lat więzienia, a Zawadzkiego na 2 i pół lata. Ponadto akt oskarżenia zarzucał mu popełnienie.

Postępowanie dowodowe wykazało, że oskarżony ma na sumieniu jedynie zbrodnie popełnienia i sąd skazał go na rok ciężkiego więzienia z par. 258 kk. przyjmując, że Skwierzyński przechowywał skradziony towar i udzielał złoścyncom schronienia w swoim mieszkaniu, będącym bazą wypadową niebezpiecznych bandytów.

Ze słynnej szajki, która niepokoiła dwory wielkopolskie, pozostał jeszcze na wolności niejaki Gartner, ukrywający się dotychczas przed karzącą ręką sprawiedliwości. (z)

KRONIKA POLICYJNA

Okradzeni domokrażni. W komisariacie VI policji państwowej znajdują się materiały na ubrania męskie materiały półjedwabne na suknie i parasolki damskie wartości 1200 zł. Jak stwierdzono, rzeczy te skradziono kupcom domokrażcom podczas jarmarku w Skokach. (k.)

KRONIKA SĄDOWA

Skuteczna apelacja. Niejaka p. Przyłuska z Gniezna była skazaną na rok ciężkiego więzienia za przestępstwo z par. 219 k. k., wniosła jednak odwołanie i sprawa ponownie stała się przedmiotem rozważań sądu apelacyjnego w Poznaniu. Po ponownej rozprawie sąd apelacyjny wyrok pierwszej instancji uchylił i podesądził uwolnić od winy i kary. (z.)

Za fałszywe doniesienie. Wczoraj zasiadł na ławie oskarżonych w sądzie okręgowym Wincenty Dziekaniec z Chodzieży (ul. Garncarska 6), oskarżony o występki z par. 164.74 k. k. Oskarżony w piśmie z dnia 12 lipca 1930, skierowanym do prokuratury sądu okręgowego w Poznaniu fałszywie obwiniał posterunek policji w Chodzieży, którego komendantem był komisarz Błotny, „że Błotny, otrzymawszy doniesienie p. Ciepłucha do policji przeciwko Starszowi o przetrzymywanie złodziei i wyrażania mowy przeciwko Polsce, policja sprawę tę przekreśliła”. Dalej w piśmie z dnia 15 września 1930 r. do powiatowego komendanta policji w Chodzieży donosił fałszywy fakt, „że sprawa z maja 1927 o sfalszowanie weksłu została oddana na ręce st. przod. Błotnego, która do dzisiaj nie jest jeszcze rozstrzygnięta”. Sąd po przeprowadzeniu postępowania dowodowego skazał Dziekana za oba występki na łączną karę 6 tygodni więzienia. (z.)

Z WIELKOPOLSKI

Czempiń. (Cudem ocaleni.) W tych dniach samochód p. Kościelniaka z Kościana, mijając na szosie między Czempiniami a Borowem drugi samochód, wjechał w latówkę. Prowadzący właściciel samochodu, chcąc wyprowadzić wóz na szosę, wykierował tak nieszczęśliwie, że uderzył o drzewo tak silnie, iż siedzący w nim jeden pasażer i szofer wypadli do rowu, nie ponosząc na szczęście większych obrażeń. Reszta pasażerów oprócz pokaleczeń od szkła, wyszła również bez szwanku. (ac.)

Oborniki. (Samochód wpadł na drzewo.) Samochód ciężarowy z Obornik, jadący z Wągrowca do Margonina, wpadł pod Durowem na przydrożne drzewo, niszcząc podnoże i błotnik. Ofiar w ludziach nie było. (ek.)

Rogoźno. (Z ruchu Tow.) W lokalu p. Wieczorka odbyło się zebranie Tow. Robotników. P. Cofta wygłosił sprawozdanie kasowe a ks. dziekan Pomorski wygłosił referat p. t. „Talmud”, zaznając zebrań z istotą i treścią prawa żydowskiego. Uchwalono brać gremjalny udział w obchodzie ku czci Chrystusa Króla. Poza tem ks. dziekan Pomorski zaznając zebrań z działalnością Komitetu niesienia pomocy bezrobotnym.

(Wieczorek.) W niedzielę, dnia 18 bm. Tow. gimn. „Sokół” w Rogoźnie urządziło w lokalu p. Jarosza wieczorek towarzyski dla członków i zaproszonych gości.

(Kurs tkacki.) Stow. Młodych Polek w Rogoźnie organizuje z początkiem listopada br. kurs tkacki, pod kierownictwem instruktorki z Poznania. Wszelkich informacji udziela prezesa p. M. Rejewska.

(Kwesta.) Niedzielną zbiórka, urządzona na rzecz bezrobotnych miasta Rogoźna, przyniosła ogółem 209,97 zł. Komitet niesienia pomocy bezrobotnym składa ofiarodawcom serdeczne podziękowanie.

(Akademia.) Stow. Dzieciątka Jezus w Rogoźnie urządziło w niedzielę akademię misyjną w sali Hotelu Polskiego. Na program akademii złożyły się śpiewy, deklamacje oraz referat o okolicznościach. Zgromadzona publiczność nagrodziła hucznie oklaskami małych amatorów i śpiewaków. (ske.)

Wągrowiec. (Kradzież ziemniaków.) W ub. czwartek toczyła się przed sądem grodzkim rozprawa przeciw małżonkom Jakobowi i Rozalji Rutkowskim z Lonowa, powiat Żnin o kradzież 10 ctr. ziemniaków z kopca właściciela majątności w Stępczynie dr. Moszczeńskiego. Z placem przynależni się oskarżeni do winy, oświadczając, że do kradzieży popchnęła ich bieda. Sąd biorąc pod uwagę ciężkie położenie skazał ich na 30 zł grzywny względnie 6 dni aresztu. (ek.)

Skoki. (Nominacja na II ławnika.) Wojewoda zatwierdził wybór p. dr. Marjana Foerstera na II ławnika miasta Skoków. Na zebraniu Rady miejskiej zostało wręczony p. dr. Foersterowi dekret nominacyjny.

(Pomoc bezrobotnym.) W Skokach w pow. wągrowieckim utworzono komitet niesienia pomocy bezrobotnym. Uchwalono przeprowadzić kwestę po mieście na rzecz bezrobotnych. (ek.)

Panigródz. pow. wągrowiecki. (Pomoc bezrobotnym.) W ub. niedzielę odbyło się zebranie w sprawie niesienia pomocy bezrobotnym. Zebraniu przewodniczył ks. dziekan Filipiak. W skład komitetu weszli: ks. dziekan Filipiak — przewodniczący, p. Gawroński — zastępca, p. Szopiński — skarbnik, p. Konwi-

ski — sekretarz. Dla bezrobotnych przyjmowane będą datki w naturze i gotówce.

(Przeniesienie urzędu.) Agencja pocztowa z Czeszewa, pow. wągrowieckiego, przeniesiono do Panigródu. Do obrotu pocztowego w Panigródu należą będą miejscowości: Czerlin, Legniszewo, Panigródz-nowy, Panigródz-stary, Panigródzek, Szubianki, Dobieszewko i Grocholin, Czeszewo i Grzyny włączono do obrotu pocztowego Wapno.

(Kradzież.) W ostatnich dniach skradli się niewykryci dotąd sprawcy do chlewów pp. Zabłockiego i Olszewskiego i skradli 3 gęsi i kury. Śledztwo w toku. (ek.)

Podolin. (Kradzież.) W jednej z ostatnich nocy skradziono z chlewu p. Władysława Woźniaka jedną świnie wagi około 250 kg. Sprawcę Kazimierza Salatę z Podolina ujęto. (ek.)

Środa. (Dla bezrobotnych.) Miejski Komitet dla bezrobotnych urządził w sobotę herbatkę z tańcami na sali p. Hüttnierowej. Czysty dochód przeznaczono dla bezrobotnych. Publiczność naogół nie dopisała.

(Wieczorek towarzyski.) Kat. Tow. Młodzieży Polskiej (starszej) urządziło 17 bm. na salce p. Hologii wieczorek towarzyski. Oprócz członków przybyło dużo gości i sympatyków.

(Kradzież.) Do zagrody gospodarza J. Grabowskiego w Nekielce w pow. średzkim wdarli się przed kilku dniami złodzieje i skradli 2 pierzyny, oraz kilka funtów pierza. (ak.)

Września. (Wenta Czerw. Krzyża.) W niedzielę urządził Czerwony Krzyż swą tradycyjną wentę zimową. W ładnie udekorowanej sali Domu Żołnierza poustawiano różne kioski. Publiczność poparła tę imprezę bardzo przychylnie, to też rezultat kasowy jest bardzo korzystny. Salę na wentę udzieliło dowództwo 68 p. p. zupełnie bezinteresownie jak również i orkiestrę.

(Zjazd okręgowy Zw. Rob. i Leśnych Z. Z. P.) W sali „Odeonu” odbył się dnia 18 bm. zjazd okręgowy Z. Z. P. przy bardzo licznych udziale członków. Referaty wygłosili p. dr. Ułiszewski — „Jak należy dbać o zdrowie i higienę”, p. L. Leśniewski — „O powstaniu Z. Z. P.”, p. W. Müller — „O potrzebie i zadaniu organizacji, o obecnym położeniu gospodarzem, znaczeniu i zawieraniu umów zbiorowych”. Zebraniem kierował sekretarz Z. Z. P. p. Kujawa. Tow. śpiewu „Moniuszko” urozmaiciło zjazd śpiewem chórowym.

(Osobiste.) Mylnie podano, że pan inspektor szkolny Pacynski przeniósł się do Śremu, ma być p. insp. skarbowy Pacynski. (y.)

Śrem. Z Zakładu Psychj. w Kościanie uciekła pacjentka, lat 20, średniego wzrostu. Pacjentka ubrana była w niebieską suknię zakł., płaszcz żółty, ceglasty beret i była bez obuwia. Wszelkie wiadomości uprasza się skierować do najbliższego urzędu policji, względnie donieść policji w Śremie. (jr.)

Z POMORZA

Brodnica. (Wykryci złodzieje przesyłki pieniężnej.) Przed kilku dniami skradziono, jak o tem donosiliśmy, na tu-tejszej stacji kolejowej z ambulansu pocztowego pociągu Brodnica - Nowemiasto 7200 zł w gotówce. Pieniądże, jak się okazuje, skradli bracia Jan i Alojzy Grabowscy; znaleziono u nich jeszcze 730 zł a 1160 zł u ich krewnego, niejakiego Piotrowskiego, któremu dali skradzione pieniądze na przechowanie. Szajka złodziejska została aresztowana. (x.)

Chełmża. (Śmierć dziecka w ukropie kawy.) Żona robotnika Sarnowskiego zestawiała z ognia kociołek z wrzącą kawą i wyszła na chwilę do sąsiedniego pokoju; w czasie nieobecności wpadło jej czterolatnie dziecko, które kęciło się w kuchni, do kociołka i poparzyło się na całym ciele. Dziecko zmarło wśród okropnych męczarni. (x.)

Starogard. (Tragiczny wypadek.) Podczas zwoźki ziemniaków z pola zsunął się z wozu worek, na którym siedział 19-letni woźnica, Wacław Bielszewski. Chłopak, spadając z wozu, dostał się pod koła, które zgmiotły mu klatkę piersiową. B. zmarł następnego dnia wskutek odniesionych okaleczeń. (x.)

SKRZYŃKA DO LISTÓW

Z. G. 100. Zachodzi tu pewne nieporozumienie. Mianowicie orzeczenia Sądu Najwyższego bynajmniej nie mają dla sądów znaczenia obowiązującego w takim znaczeniu, jak obowiązuje ustawa, tak, że każdy sąd może w zasadzie orzekać inaczej, niż Sąd Najwyższy, nawet w ujednostajnionem już orzecznictwie (czego jednak w praktyce z wielu względów się nie robi). Tem więcej, jeżeli orzecznictwo Sądu Najwyższego nie jest jednolite, jak np. właśnie w kwestji poruszanej przez Pana. Orzeczenie, wspomniane w numerze 282, jeszcze drukiem nie wyszło, tak, że sygnatury podać nie możemy. Ponieważ jednak z góry było jasne, że orzeczenie z 7. 5. jest nieprawidłowe, gdyż wkłada w ustawę coś, czego w niej niema, tworząc nowe prawo, może Pan spokojnie, nie troszcząc się o obecny stan orzecznictwa, traktować sprawę tak, jak wzmianka w nr. 282, tj. urlop może się mieścić w trzymiesięcznym okresie wypowiedzenia. Prawdopodobnie w najbliższym czasie nastąpi plenarne orzeczenie Sądu Najwyższego w tej sprawie, które

będzie miało znaczenie zasadnicze dla wszystkich sądów. (ak.)

Kustodja. Jeżeli jest już w ręce osoby trzeciej, nie można. (ak.)

Jofra. Rozstrzyga brzmienie kontraktu Zasadniczo jednak nie ma prawa żądać, szczególnie, jeżeli pewna suma była wymieniona w kontrakcie równocześnie jako zwrot nakładów i czynsz najmu za jeden rok. (ak.)

K. O. Koszty te powinna ponieść Kasa Chorych, jednak wobec miasta odpowiada Pan sam. Trzeba więc rachunek zapłacić, a następnie przedłożyć do zwrotu Kasie Chorych. (ak.)

Erkur, Poznań. Przymus ubezpieczenia nie zachodzi. Za przesłane życzenia serdecznie dziękujemy. (ak.)

P. Florjan Chojnacki, Szamotuły. Może Pan zasadniczo wytoczyć proces cywilny — oczywiście tylko, o ile suma była tak znaczna, że opłaci dość znaczne koszty. Skargę należy wytoczyć we Wrocławiu, najlepiej oddać ją tam adwokatowi. Można postarać się o prawo ubogich, jeszcze lepiej, bez prawa ubogich, poprosić Amtsgericht we Wrocławiu o wskazanie adwokata. (ak.)

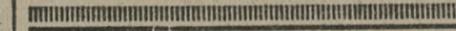
P. Lewandowski, Rawicz. Należy się Panu 72,60 zł i odsetki za cztery lata, o ile były umówione. (ak.)

W. K. Nie możemy w sposobie wypowiedzenia dopatrzeć się nieprawidłowości. Bezwarunkowo jest ono miarodajne. (ak.)

P. Rybarski. Niech Pan założy sprzeciw, również z tego powodu, że od 1927 nie mieszka Pan już w danej gminie. (ak.)

J. D. Sprawę tę powinien był Pan załatwić już dawno, ostatni termin upłynął w r. 1929. Niech Pan zwróci się do Urzędu Pożytków Państwowych w Warszawie ul. Senatorska 29. (k.)

P. Florjan Busza. Nie przypominamy sobie takiej sprawy. (k.)

Do Czytelników naszych!

Zdarza się, że ten i ów z Szanownych Czytelników nie otrzymuje regularnie „Kurjera Poznańskiego”, w następstwie czego mógłby zarzucić nam niedbalstwo. Prosimy zatem o powiadomienie nas każdorazowo i jak najspieszniej o wszelkich niepunktualnościach lub innych usterkach w dostawie naszego pisma a postaramy się o ich usunięcie. Wszyscy Czytelnicy nasi otrzymywać winni „Kurjera Poznańskiego” regularnie i punktualnie.

Administracja Kurjera Poznańskiego
Poznań, św. Marcin 70.

Zbiórka na cele VIII Dnia Katolickiego

Generalny Komitet VIII Dnia Katolickiego komunikuje:
W niedzielę 25 października odbędzie się zbiórka publiczna na cele VIII Dnia Katolickiego — w całej Wielkopolsce. Wylegitymowanej kwarantannie i kwestarki będą zaopatrzeni w opaski i żetoniki z napisem „Dzień Katolicki”. Społeczeństwo katolickie tak zawsze ofiarne na rzecz dobrej sprawy, nie poskąpi choćby najdrobniejszych datków na organizacyjne cele katolickie.

KSIĘGI STANU GWILNEGO

Zgony:
Elżbieta Siłczowa, z domu Skorzybutówna, 41 l. Leon Kędzia, handlowiec, 47 l. Irena Wojciechowska, 1 mies. Weronika Niepiekło, służąca, 46 l. Franciszek Mokran, drukarz, 28 l. Stefanja Mikulska, biurowa, 20 l. Andrzej Wojciech Kalinowski, 3 dni. Wanda Tomaszewska, 3 mies. Marja Paluszkiwiczowa, z domu Granatowiczówna, 32 l. Józef Flaum, robotnik, 53 l. Weronika Matuzak, z domu Kaczorowska, 28 l. Katarzyna Czech, z domu Czarnecka, 40 l.

RUCH W TOWARZYSTWACH

Chór im. Chopina Poznań-Wilda. — Lekcja czwartkowa nie odbędzie się. Generalna próba 23 bm. o godz. 20 w lokalu p. Fiedler.
Oddział pływacki Kl. Sp. H. Cegiel-ski. Zebranie plenarne odbędzie się 23 bm. o godz. 19 na sali ćwiczeń, ul. Górna Wilda 130.
Tow. Zjedn. Malarzy, Lakierników i Poziłotników w Poznaniu urządzi w sobotę, 24 bm. w lokalu posiedzeń p. Ograbowicza, ul. Ślusarska 6 „Ul”, tradycyjną uroczystość ku czci patrona swego św. Łukasza, połączone z wystawą malarstwa dekoracyjnego. Po zebraniu o godz. 20 skromny wieczorek rodzinny.
Koło Śpiewackie im. Bolesława Dembińskiego przypomina o lekcjach, które z okazji zbliżających się koncertów odbywają się regularnie we wtorki i piątki o godz. 20 w sali Domu Królowej Jadwigi, Al. Marcinkowskiego 1.

I Wielkopolskie Towarzystwo Hordowi Kanarków. Dnia 24 bm. o godz. 19 odbędzie się w lokalu p. Świtalskiego, ul. Podgórna 13 nadzwyczajne zebranie.

Zjednoczenie Podmistrzów Budowlanych. Miesięczne zebranie odbędzie się w niedzielę, 25 bm. o godz. 11 w lokalu p. Beyerowej pod Bernardynami 6.

Polsko-Katolickie Tow. Głuchoniemych w Poznaniu. Nabożeństwo na intencję Towarzystwa odprawi się w niedzielę, 25 bm. o godz. 9 w kościele św. Kazimierza w zakładzie dla głuchoniemych. O godz. 15.30 obraduje walne zebranie na sali p. Jarockiej. Wstęp na salę za okazaniem legitymacji.

Tow. Młodych Przemysłowców (wydział szwski). Zebranie wydziału odbędzie się we wtorek, 27 bm. o godz. 20 w Domu Rzemieślniczym.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: R. H. z prośbą o zdrowie 3 zł. — Malgorzata Marszałek w pewnej intencji 3 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 1310,79 złotych.

Na ochronkę Dz. Jezus na terenie P. W. K.: Frydzio Sobecki 5 zł. — Roman Neumann 3 zł. — N. N. 3 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 551,50 zł.

IV koncert symfoniczny.

Na niedzielnym koncercie naszej pełnej zapalu Orkiestry Symfonicznej wystąpi poraz pierwszy w Poznaniu znakomita pianistka Ludmiła Berkwićówna z Krakowa, która zdobyła ogromne sukcesy na koncertach filharmonji warszawskiej oraz Związku Zawodowych Muzyków w Krakowie. Fenomenalny talent młodej pianistki zabłysnął już w 14 roku życia. Po jej koncercie we Filharmonji Warszawskiej (1926) pisze muzykolog prof. dr. Zdzisław Jachimecki w „Muzyce”: „... triumfowała młodziutka pianistka Ludmiła Berkwićówna. Wykonanie koncertu, pod względem poczucia muzycznego, pewności rytmu i frasy, świetności technicznej stało w niesamowitej dysproporcji do wieku i dziecinnego wyglądu młodej pianistki”. Po odegraniu koncertu Czajkowskiego przez p. B. wszystkie gazety jednogłośnie wyrażają się z podobnym entuzjazmem.

Program niedzielnego koncertu zawiera dwa epokowe utwory literatury muzycznej: największe dzieło Brahmsa — Symfonia IV e-moll oraz Ryszarda Wagnera uwerturę „Tannhäuser”. Batutę dzieł świetny symfonista Feliks Nowowiejski. Zainteresowanie koncertem ogromne.

Bilety w cenie od 3 zł do 50 gr do nabycia w składzie Szrejbrovskiego, ul. Fredry. zw 11555

Dzisiaj w czwartek, wystąpi w Domu Ewangelickim

CECYLJA HANSEN wszechświatowej sławy wiolinistka. Wielkie zainteresowanie dzisiejszym koncertem!!!

CECYLJA HANSEN, wszechświatowej sławy wiolinistka duńska, uznana jednomyslnie przez krytykę światową bezsprzecznie za jedną z najznakomitszych wiolinistek doby współczesnej, której grę porównują z grą **ERIKI MORINI** i **ALMY MOODIE** — przybywa do Poznania i wystąpi poraz pierwszy w naszym mieście dziś w czwartek, dnia 22 października rb., o godz. 8 wiecz. w Domu Ewangelickim.

Znakomita artystka wykona b. bogaty program, obejmujący szereg najpiękniejszych dzieł: Vivaldiego, J. S. Bacha, Schuberta - Friedberga, Goldmarka, Cyryla-Scotta, Blocha i Bazziniego.

Przy fortepianie świetna pianistka: **ELFRYDA BERSON**.

CECYLJA HANSEN wystąpiła w ubiegłą niedzielę w Warszawie w Filharmonji z własnym recitalem i zarówno prasa, jak i publiczność przyjęła genialną wirtuozkę z niebywałym entuzjazmem.

Niewątpliwie podobnie będzie i w Poznaniu, gdyż **CECYLJA HANSEN** jest gwiazdą pierwszej wielkości na firmamencie sztuki europejskiej. Ceny miejsc b. przystępne od 1,50—6 zł. Bilety są do nabycia wcześniej w składzie cygar p. Szrejbrovskiego, ul. Gwarna 20, tel. 56-38, zw 11552

Teatr Polski

DZIS — „Lazurowe wybrzeże” (La Côte d'Azur).
Piątek, 23. 10 „Lazurowe wybrzeże” (La Côte d'Azur).
Sobota, 24. 10 „Lazurowe wybrzeże” (La Côte d'Azur).
Niedziela, 25. 10. popołudniu „Świerszcz za kominem”.
Niedziela, 25. 10 wiecz. „Lazurowe wybrzeże” (La Côte d'Azur).
Poniedziałek, 26. 10. „Świerszcz za kominem”.

Teatr Nowy

DZIS — „Niespodzianki rozwodowe” — Premjera.
Piątek, 23. 10. „Niespodzianki rozwodowe”.
Sobota, 24. 10. „Niespodzianki rozwodowe”.
Niedziela, 25. 10 o godz. 15.30 Królowa Śnieżka i siedmiu kariów” (bajka dla dzieci).
Niedziela, 25. 10. o godz. 20 „Niespodzianki rozwodowe”.
Poniedziałek, 26. 10. „Niespodzianki rozwodowe”.
Początek o godzinie 8 wieczorem

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

AUTOR „MAMAN DO WZIECIA” WYKONCZA NOWĄ SZTUKĘ

Adam Grzymała Siedlecki bawi od kilku dni w Poznaniu i ostatnimi dotknięciami szlifuje swój najnowszy utwór. Nosi on tytuł „Jej synowa”, rozgrywa się w Warszawie. Ci, którzy go już w lekturze poznali, zapewniają, że Grzymała nie był jeszcze nigdy w tak pysznym humorze. A wiadomo, jaki ma zawsze, gdy weźmie pióro dramaturga do ręki.

„Jej synowa” ukaże się nasamprzód w naszym Teatrze Polskim. Siedlecki należy jak wiadomo, do tej elity naszych pisarzy scenicznycy, którzy powierzają swoje dzieła Poznaniowi przed innymi miastami Polski.

NAUKA

Zgon uczonego. Z Warszawy donoszą nam: Zmarł nagle ś. p. Franciszek Krzyształowicz, profesor dermatologii na Uniwersytecie Warszawskim, były rektor. Zmarł był jednym z najwybitniejszych polskich uczonych w tym zakresie, to też piastował godność prezesa Polsk. Tow. Dermatologicznego, był prezesem Związku Dermatologów słowiańskich, członkiem honorowym mnóstwa towarzystw naukowych w Czechach, Danii, Bułgarii, Jugosławii, itd., komandorem orderu Polonia Restituta, oficerem Legji honorowej itd.

Lwowskie Tow. Teologiczne odbyło posiedzenie z referatem ks. prof. dr. P. Stacha p. t. „Deus omnium scientiarum Dominus” i ks. prof. dr. A. Gerstmana p. t. „Profesorowie i docenci fakultetów teologicznych w Polsce”.

TEATR

Liebisycy przeciw premierze. Z Pragi piszą nam: Jednym z najnowszych urządzeń w teatrach sowieckich są „wieczory dyskusyjne”, na których rozprawy się nad wystawioną niedawno sztuką. Dyrektor musi być na takim wieczorze obecny, i musi zabierać głos w odpowiedzi na przemowy „publiczności”. Można sobie wyobrazić, jak wyglądają takie wieczory, przy poziomie kulturalnym sowieckiego widza, i przy uwzględnieniu znanego aksjomatu że „piękne jest to, co się komu podoba”. Najczęściej wieczory takie kończą się na niczem, wśród wzajemnego wymyślania sobie, przez zwolenników i przeciwników sztuki. Inaczej jednak zakończyła się taka debata nad „Listą dobrodziejstw” sztuka Jurija Oleszy, którą wystawił w Moskwie Meyerhold. Sztuka ta, poprzedzona niebywałą reklamą, przedrukowywaniem całych ustępów w pismach itd. itd. poniosła w wykonaniu zupełną klęskę, chociaż nie jest gorszą od innych sztuk sowieckich, które są niewysłowionie naiwne i słabe. Otóż oponenci zaprosili sobie Meyerholda na taki wieczór dyskusyjny, i gdy chciał bronić sztuki, oraz wykonania, poprostu go zakrzyżeli. Powód był w tem, że dopatrzono się w sztuce uszczypliwości pod adresem bolszewizmu. Meyerhold uchodzi wogóle teraz za „zapeszonego” i nic mu się nie wie dzie. (pt)

MUZYKA

„Cyrano de Bergerac” jako operetka. Teatralny koncert Schuberta, istniejący w Nowym Jorku, zapowiada operetkę, osnutą na tle słynnej komedji bohaterkiej Rostanda.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Wystawa „wnętrz z obrazami”. Na dobry pomysł wpadła firma J. Sroczyński (znana fabryka mebli artystycznych), organizując w swym lokalu przy ul. Marszałka Focha nr. 4, stałe wystawy wnętrz, w których znajdują się będą także dostosowane do nich obrazy. Pierwsza taka wystawa otwarta będzie w najbliższą niedzielę, a znajdują się na niej prace mistrza Leona Wyczółkowskiego, dalej E. Elstera, Władysława Lama i Zygmunta Szpingiera, który wrócił jak wiadomo z Paryża i osiedlił się w swym rodzinnym mieście, jako dekorator Teatru Polskiego. Obrazy te nie były jeszcze nigdzie wystawiane. Wstęp na wystawę wolny.

SZKOLNICTWO

„Wieś i miasto”. Nowe wydanie podręcznika do nauki języka niemieckiego J. Jakóbca, i S. Leonharda pt. „Dorf und Stadt” przynosi niewielkie, ale bardzo praktyczne zmiany w tej książeczce. Podręcznik obejmuje drugi stopień nauczania obcego języka, a więc materiał dla 2 klasy gimnazjalnej i VI oddziału szkoły powszechnej i jest dalszym ciągiem podręcznika p. t. „Schule und Haus”. Zamiast długich ustępów opisowych, które w pierwszym wydaniu okazały się mniej celowe, wprowadzone i rozszerzone zostały opowieści, rozmówki i piosenki z nutami. Dzieci interesują się żywiej ułożoną w ten sposób lekturą i nauczyciel może więcej urozmaicać lekcje a to wpływa na lepsze przyswajanie materiału przez uczniów. Część gramatyczna nie potrzebowała zmian, natomiast wprowadzono nowe ilustracje, wykonane przez p. J. Szancera. Szata wydawnictwa (nakład Książnicy-Atlas) przedstawia się estetycznie. (tk)

JAK I CZEGO UCZY SIĘ O NAS ZAGRANICĄ?

Głębsza wiedza o Polsce — Instytuty i Uniwersytety — Pomyślny wzrost we Francji — Belgja i Anglja — W Rydze — Trzeba pomyśleć o Skandynawji, Rumunji, Niemczech i Ameryce — Trzeba ludzi — Sławistyka jako lingwistyka i następstwa tego...

Tem wszystkiego, co się dziś o nas gdzieindziej pisze — jest coraz to widoczniejsza potrzeba informacji o Polsce i to coraz lepszych, wiarygodniejszych. Wroga nam propaganda natrafia dziś na wzmagające się wciąż trudności. Chyba że my sami ułatwiamy jej robotę dostarczając jej materiału uwłaczającego nam faktów. Jeśli idzie nie o samą aktualność, lecz o głębiej sięgającą wiedzę o Polsce to ogniskują ją zagraniczne placówki naukowe, instytuty studjów słowiańskich (w Niemczech, Francji, Anglii) albo też wprost polskich (Instytut im. A. Begeya w Turynie), biblioteki w Rządzu Bibl. polskiej w Paryżu lub bibliotek Pol. Ak. Umiejętności w Rzymie albo wreszcie pisma naukowe periodyczne, poświęcone kulturze narodów słowiańskich.

Się takich ognisk informacyjnych o charakterze naukowym zwolna ale stale zagęszcza się i rozprzestrzenia. Niektóre z nich zależą bezpośrednio od Polski, są poprostu polskimi instytutami na obcej ziemi, w innych pracują nasi uczeni (niektóre katedry i lektorstwa polonistyki i sławistyki na obcych uniwersytetach) albo cudzoziemcy pozostający z nauką naszą w stałym kontakcie. Ale nie brak i takich instytutów, które nastrojone są raczej nieufnie lub nawet wrogo i na własnych tylko siłach chcą polegać w zakresie nauki o Polsce a bliższe z nami współpracy unikają. Tak zachowują się niektóre (nie wszystkie) instytuty studjów słowiańskich w Niemczech. Inne znów dotąd jeszcze nie zerwały z przedwojennym rusofilstwem i wciąż jeszcze chorują na przeroszt zainteresowań kulturą rosyjską. Podkreślić tu jednak trzeba z naciskiem, że w zakresie zagranicznej nauki o słowiańskim świecie zainteresowania rosyjskie — jeśli nie zmniejszają się wyraźnie, to w każdym razie nie rosną. Natomiast powolny ale stały postęp zaznacza się w dziedzinie naukowych zainteresowań polską kulturą duchową.

Niemal w tem zasługa przypada systematycznej, ostrożnej pracy, jaką niemal od początków istnienia państwa polskiego rozwija wydział nauki naszego Ministerstwa W. R. i O. P. Coroczne konferencje jego zagranicznych delegatów urządzane przed rozpoczęciem nowego roku akademickiego są coraz bogatsze w materiał faktyczny i dają coraz pełniejszy obraz tego znanieńskiego wzrostu głębszych zainteresowań naszą kulturą duchową.

Taka właśnie konferencja odbyła się w tym roku przed niewielu dniami pod kierunkiem pp. ministra i wiceministra oświaty przy współdziałaniu sporego zastępu szefów departamentów i wydziałów i delegatów M. S. Z. Roczne sprawozdania składali: z akcji na terenie Francji prof. Zaleski, Belgji — prof. M. Kridl, Włoch — podpisany i p. Z. Kozarynowa-Gawrońska, Anglii — prof. W. Borowy, Lotwy — prof. J. Krzyżanowski. Poza tem odczytano sprawozdania lektorów polonistyki w Genewie (dr. Cross), Neuchâtel (dr. Bronarski), Bratysławie (dr. Bobek) i Belgradzie (dr. Papierkowski). Z niezwykle bogatego materiału sprawozdawczego i dyskusyjnego warto tu przynajmniej niektóre szczegóły przytoczyć!

Akcją na terenie Francji kierował prof. Z. L. Zaleski wykładający w paryskim Instytucie Studjów Słowiańskich i w Sorbonie (cours libre „Rok 1830/31, w literaturze polskiej”). Opiekował się on wydawnictwami „Bibl. polskiej” Instytutu St. Słow., gdzie wyszły prace prof. Rutkowskiego i Konopczyńskiego nagrodzone przez Akademię Nauk moralnych i politycznych, organizował dział polski w „Revue des Etudes Slaves” i „Le Monde Slave”, odczyty naszych uczonych w Sorbonie (dwa wykłady w czerwcu prof. B. Dembińskiego), koncerty muzyki naszej w tejże uczelni, opiekował się stypendystami Francuzami studującymi w Polsce (p. Arnaudies, p. Beaulieu, którzy w Szkole Jez. Wschodnich otrzymali dyplom z jez. polskiego). Trzech Francuzów-polonistów bawiło na kursach wakacyjnych w Polsce. Prócz prof. Zaleskiego pracuje lektor jez. pol. dr. Tesler i prof. H. Grappin w Szkole Języków Wschodnich. Mielij oni 10 słuchaczy. Poza Paryżem, ważnym centrum studjów polonistycznych jest

Lille, gdzie na Uniwersytecie państwowym wyklada prof. Martel a lektorat prowadzi p. J. Prądyński. W tym roku wykladał tam też po polsku prof. Kridl. Na uniwersytecie katolickim w Lille wykladał polonistykę prof. Moysse, lektorem i tu był p. Prądyński. 12 słuchaczy zdawało tu egzaminy z polonistyki. Władze tego Uniwersytetu pragną bowiem przygotować księży francuskich znających język nasz, aby mogli pracować wśród polskich emigrantów. Istnieją dalej lektorstwa języka polskiego w Strassburgu (p. Chelmińska), Lugdunie (dr. Rospond bardzo wydatnie pracujący). Warto też wspomnieć cykl wykładów p. H. de Montfort „La Pologne et les problemes baltiques” oraz szereg już wydanych lub gotowych do druku przekładów z naszej literatury. Wogóle tegoroczny plon pracy na terenie francuskim jest bogaty i różnorodny.

Na Uniwersytecie w Brukseli zajmował katedrę literatur słowiańskich prof. Kridl, który miał przeszło 10 słuchaczy (7 Belgów, 1 Chińczyk, 2 Polki) i wykladał o powieści polskiej z doby pozytywizmu, poza tem w braku lektora prowadził kursy języka polskiego i rosyjskiego.

W londyńskim Kings College wykladał prof. W. Borowy najpierw o najwybitniejszych pisarzach polskich 20-go wieku (Kasprowicz, Żeromski, Wyspiański, Reymont, Staff) a potem o „Panu Tadeuszu”. Na ten ostatni wykład uczęszczało przeszło 40 osób. Do zakresu pracy prof. Borowego należała też opieka nad działem polskim w „The Slavonic Review”, który wzrósł wcale pokaźnie, dalej zajmował się wraz z p. H. Chwalewikiem kołem „Studentów Słowian” i „Kolem studujących Polaków”. Na Uniwersytecie Cambridge po raz pierwszy zdawał w tym roku egzaminy z zakresu polonistyki student G. H. Hunter, uczeń sławisty prof. A. Goudy’ego. Dodać warto, że p. Chwalewik założył w tym roku w Dublinie koło studenckie irlandzko-polskie.

O akcji na terenie włoskim nieraz na tem miejscu pisano, dlatego o niej tu nie wspominać. Natomiast nowością jest placówka w Uniwersytecie lotewskim w Rydze, gdzie katedrę literatur słowiańskich zajmuje prof. J. Krzyżanowski wykładający tam po rosyjsku naszą i rosyjską literaturę (dwugodzinny wykład „Romantyzm w Polsce” i 2 godz. „Puszkina i jego epoka”, poza tem ćwiczenia seminaryjne). Brał on też czynny udział w życiu tamtejszej wcale licznej i ruchliwej kolonii polskiej i wygłosił dla niej cykl odczytów, urządził też pogadanki osobne dla polskiej młodzieży uniwersyteckiej. Ważną tę ryską placówkę należałoby otoczyć szczególną opieką.

Praca Min. Oświaty na „odcinku zagranicznym” wykazuje stały postęp i solidne podstawy. Nie obejmuje ona wszystkich zagranicznych ognisk informacji o Polsce, ale stara się z nimi kontakt nawiązać i rozszerzyć swój zasięg na tereny dotąd nieknięte. Trzebaby teraz zagiąć parol przedewszystkiem na Niemcy, kraje skandynawskie i Rumunję, trzebaby mieć na oku liczne placówki wiedzy o Polsce w ostatnich czasach wyrastające jak grzyby po deszczu na wyższych uczelniach Stanów Zjednoczonych.

Pracy jest w bród, tylko ludzi odpowiednio przygotowanych zbyt mało. Przedewszystkiem zaś dotkliwie się odczuwa brak tęgich sławistów znających nie tyle języki, ile przedewszystkiem kultury narodów słowiańskich. Niestety nasze katedry sławistyki od dłuższego czasu tego rodzaju sławistów nie kształca, ale po same uszytą w lingwistycę. Wskutek tego zaniedbania nie możemy wykorzystać otwierających się dziś dla nas możliwości. Jednostronność sławistyki na naszych uniwersytetach wymaga doróżnej i radykalnej naprawy.

Dr. Roman Pollak.
Poznań.

Książki nadesłane

„Rocznik Pamiątkowy Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerji we Włodzimierzu”. Rok 1929/30.

Tadeusz Adamczewski: „Pieniądz i problem jego wartości”. Poznań 1931 Skład główny: Księgarnia św. Wojciecha w Poznaniu.

EGZOTYCZNA POLSKA

ANGLIK W PIŃSZCZYŹNIE I JEGO KALKUCY GOŚCIE

Ukazał się pod tytułem „Egzotyczna Polska” wysoce interesujący tomik wspomnień myśliwskich p. Stanisława Dzikowskiego, wydany przez Gebethnera i Wolffa. Terenem wypraw i tłem opowiadań p. Dzikowskiego jest Wołyń i Polesie. Nim zajmujemy się osobno „Egzotyczną Polską”, która posiada pierwszorzędne znaczenie informacyjne i artystyczno-pisarskie, przytoczamy charakterystyczny epizod, tyczący się angielskiego generała Carton de Viarta i jego pińskiej poleskiej rezydencji.

W państwie dawidgródeckiem należącym do ks. Karola Radziwiłła, spędza zawsze kilka letnich miesięcy angielski generał Carton de Viart.

Kiedy go zobaczyłem po raz pierwszy w Mankiewiczach, przypominała mi się odrazu dobrze znana postać i twarz tak bardzo charakterystyczna, którą poznaliśmy dobrze wszyscy wówczas, kiedy generał Carton de Viart był attaché wojskowym przy ambasadzie angielskiej w Warszawie.

Podczas wojny europejskiej został on zraniony szrapnelem niemieckim, wskutek czego stracił oko i rękę. Generał Carton de Viart nosi czarną przepaskę na prawem oku, a jeden jego rękaw jest pusty. Mimo to zachował dobre zdrowie i wszystkie nalożone sportsmans. Patrząc na jego twarz marsową i groźną, twarz dzielnego i dobrze urodzonego mężczyzny, twarz osmaganą wichrami i spaloną słońcem wszystkich egzotycznych krajów, spostrzega się na niej jednocześnie jakiś wyraz dziwnej zadumy, pomieszanej jakby z nieuleczalną nudą człowieka powojennego. Uprzejmość najwyższa, ale zawsze bliska zupełnej obojętności, którą generał ujawnia w rozmowie, jego głos głęboki i spokojny, każdy niemal gest pełny wewnętrznej odporności — to wszystko zdaje się wyrażać melancholiję osobliwą, melancholiję człowieka, któremu pomimo wszelkiej niezależności nie wystarcza już zwyczajne radości tego świata.

Generał Carton de Viart, zaproszony pewnego razu na polowanie przez ordynata dawidgródeckiego, tak sobie upodobał melancholijną poezję Polesia, że wyraził chęć osiedlenia się tutaj. Wówczas książę Radziwiłł w prawdziwie magnackim gestem ofiarował mu piękną wyspę Prystynię. Generał dar przyjął, wybudował na wyspie wspaniałą „home”, sprowadził angielską służbę i zaopatrzył swoje osiedle w cały nowoczesny komfort.

Kiedy błysną pierwsze promienie wiosennego słońca, generał Carton de Viart zjawia się na Pińszczyźnie, aby spędzić tam czas dłuższy wśród samotności i rozkoszy łowieckiej. Jest on bowiem znakomitym myśliwym. Pomimo kalectwa strzela prawie bez pudła z bronią specjalnie dla niego skonstruowaną, którą podrzuca istic wirtuozowskim ruchem lewego kikutu. Generał zabija w sezonie około dwóch tysięcy kaczek i na jesieni wyrusza w dalszą włóczęgę po świecie, najczęściej do Egiptu lub do Indji, rzadziej do własnych posiadłości w Irlandji.

Często odwiedzają generała na Pińszczyźnie znajomi oficerowie angielscy, straconujący przeważnie w Indjach. Podobno zdarza się, że podróżują oni w sposób wielce oryginalny. To znaczy nie zatrzymują się nigdzie po drodze i w przeciągu najkrótszego czasu odbywają naprzykład marszrutę: Kalkuta—Prystynia. Przenoszą się z jednego egzotycznego kraju do drugiego, nie zwracając żadnej uwagi na kraje, miasta i wszystko, co jest produktem cywilizacji. To dowodzi, że spleen współczesnego człowieka należy leczyć przedewszystkiem młocowaniem z zupełną prymitywnością przyrody.

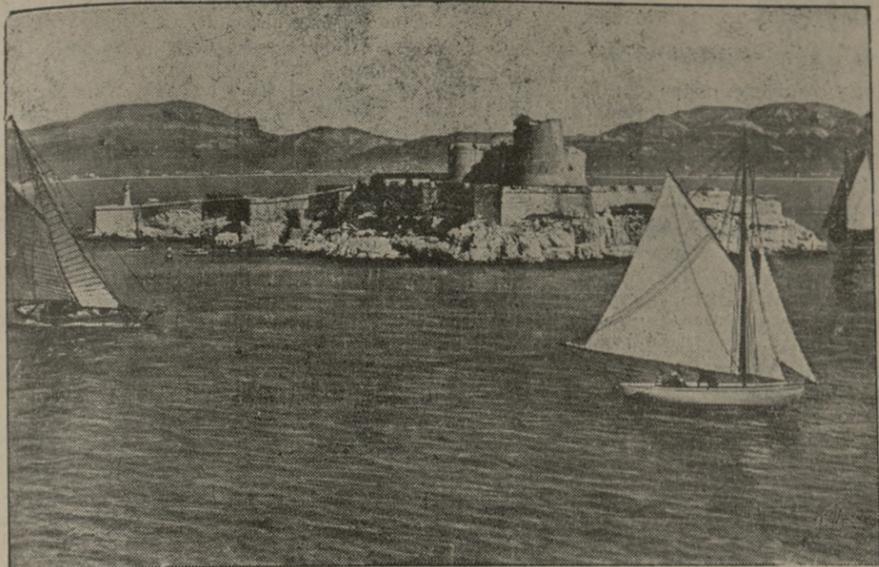
Goście generała Carton de Viarta oglądają dzunglę polską, zabijają kilkadziesiąt kaczek i, zabrawszy ze sobą na pamiątkę pińskie łapcie, wracają na ten sam sposób tą samą marszrutą. Prystynia—Kalkuta.

Pisma nadesłane

„Przeszłość”. Nr. 10. Treść: Z Dąbrowski: „O rozwoju nauk ścisłych w Grecji starożytnej”. — P. Zukowski: „Typowy Prusak”. — P. Ganzyński: „Mało znany renegeat”. — A. Hlasko-Pawlicowa: „O współczesnej Bułgarii”. — P. Ganzyński: „Anglik o współczesnych Niemczech”. — Z pamiętnika rosyjskiego oficera — Polaka o epoce Mikołaja I. — S. Wesolek: „Wina chłopska w Niemczech 1525 r.” — Materiały dla przyszłego historyka kultury naszej epoki. — Nowe książki

Twierdza If

„Sławne więzienie dumasowskiego „hr. Monte Christo“

Niewątpliwie każdemu jest znany ciękawy Dumasa „Hr. Monte Christo“, jedni go czytali, inni oglądali w kinie. Historia ta, wprawdzie wymyślona przez Dumasa, odbywa się na tle, które rzeczywiście istnieje, bo i twierdza If jest, a i wysepka Monte Christo leży koło wyspy Elby u brzegów Italji.

O pół godziny od portu Marsylii leży w morzu potężna skała, na której sterczą groźne, ponure mury twierdzy If. Od brzegu, gdzie morze gładzi stałe kamienie, dochodzi się ścieżką do bram twierdzy. Mija się jedną, wśród głuchych murów mija się drugą, dochodząc do samej twierdzy, bo dotychczas były to tylko mury obronne. Twierdza pobudowana w 16 wieku służyła przez długi czas jako więzienie państwowe, a i biednego Dantesę los wrzucił do podziemi twierdzy.

Po zwodzonym moście wchodzi się na podwórze niewielkie, na którym poza ławką i studnią niczego więcej niema. Wąskie schodki kamienne prowadzą na piętro, gdzie wokół murów biegnie galerja i jedne drzwi obok drugich dają wstęp do cel więziennych, ciemnych, często wilgotnych, niekiedy nawet bez okien.

Aby zobaczyć jednak prawdziwe więzienie, trzeba zejść pod ziemię. Gdzieś wysoko małućkie okienko wpuszcza nikiel światło, poza tem noc, ciemność ponura, nieprzyjemna. Pomysłowi Francuzi wykombinowali dwie cele jedna nad drugą, w któ-

rych to mieli być zamknięci w jednej Dantes, w drugiej książę Faria. Ażeby to umożliwić wyłobili otwór z jednej do drugiej, przez który, kto ciekawy, może się przesunąć. Rzekoma cela Dantes, to niewielki loch ciemny, łózko jego to podwyższenie z kamieni, a obok niego czarny otwór, który prowadzi do drugiej celi, nżej położonej, zupełnie bez okna, o ścianach wilgotnych i tak niskiej że prosto stanąć w niej człowiek dorosły nie może.

Opuszczam te podziemia w których pomijając romans Dumasa, niejedna lza wyciekła i niejedno życie wygasło, bo tu przecież było więzienie państwowe w czasie Wielkiej Rewolucji. Aby uzupełnić wziętą w twierdzy If, trzeba wyjść jeszcze na mury i basztę. Śliczny widok rozciąga się na okolicę, na wysepki sąsiednie zaane słońcem, tem słońcem, które tu nigdy nie zawodzi. Mury twierdzy If stoją na skałach tuż nad samem morzem, to też rozumiem, że Dantes rzucony w worku do morza nie zahaczył się gdzieś o skały.

Tyle jest do obejrzenia na wysepce w twierdzy If. Poza domkiem, w którym mieszka strażnik twierdzy, poza terenem wojskowym, odgradzonym drutem kolczastym, na którym stoi kilka armat, niema tu nic innego, chyba tylko ciska i szum fal, które biją o brzegi, albo tych kilka mew, które odpoczywają na skałach.

J. K.

Książka na łańcuszkach

Trzy kategorie złodziei książek. — Odrastawianie biblioteki z średniowiecza.

Wśród tych, którzy nie umieją odróżnić swego od cudzego, istnieje osobna kategoria tzw. „kruków na książki“ czyli pospolicie mówiąc — złodziei książek. Wśród tych rozróżniamy trzy różne gatunki: Pierwszy gatunek, najniższy, rekrutuje się z takich „amatorów“, którzy zazwyczaj nie szcędzą na żadne uciechy życia doczesnego, — mają pieniądze na obfite przyjęcia, na auta, na „bogate“ meblowanie, na stroje, lecz — rzecz dziwna — brak im zawsze groszy na teatr, na koncert, na obrazy, na książkę. Tacy „amatorzy“ książek zasadniczo wogóle nie kupują. Oni książki... pożyczają sobie, nie z wypożyczalni płatnej, ino od znajomych, od przyjaciół, którzy książki kupują. Pożyczają... tworzą sobie bibliotekę tanim kosztem. Jak powiedziałem — gatunek to złodziei, stojący na najniższym stopniu kulturalnym. Gatunek parwenjuszowski, nie mający pojęcia o wartości danej książki, i „gromadzący“ wszystko, co się uda „wypożyczyć“.

Gatunek drugi, — to znawcy książki, ale bez krzty miłości dla niej. Rabusie bez serca, zimni spekulanci. Polują oni przedewszystkiem na „białe kruki“ i edycje dawno wyczerpane. I niewyczerpani w złodziejskiej pomysłowości, „ściągną“ je za białego dnia, by natychmiast przehandlować je w ręce zamożnych bibliofilów.

Gatunek trzeci — najwyższy — to zbieracze fanatycy. Zbieranie rzadkich druków, edycji bibliofilskich, dzieł specjalnych okresów itp. — to ich namietność, na którą nie szcędzą pieniędzy, i dla której zdolni są poświęcić nawet czystość sumienia. Gdy taki fanatyk znajdzie gdzie poszukiwana osobliwość bibliofilską, będzie usiłował wykupić ją za wszelką cenę; a jeśli natrafi na opór właściciela, wtedy ją poprostu przy najbliższej sposobności skradnie.

Ów trzeci gatunek był dosyć powszechny już w średniowieczu. Cena książek była wówczas nieporównanie wyższa. I wtedy to chroniono książki od kradzieży w sposób prosty i niewymyślny: przymocowywano je łańcuchami do pulpitu. Biblioteki takie zachowały się jeszcze w Anglii.

Największa i najstarsza taka biblioteka znajduje się w Herefordzie. Ostatnio została ona odrestaurowana i otwarta dla użytku publicznego. Pochodzi ona jeszcze z roku 1394 (niektórzy badacze oznaczają datę jej pochodzenia na r. 1590) i liczy 1500 tomów. łańcuchami przykutych do starych jeszcze ze średniowiecza pochodzących pulpitu.

Historja tej biblioteki jest bardzo ciekawa.

Szczególnie wiek XIX przyniósł jej duże zniszczenie. Przeszło 250 lat przedtem spoczywał księgozbiór w kaplicy Panny Marii w Tumie Herefordskim. W r. 1841 biblioteka w niewytłumaczony sposób zginęła i znalazła się znowu, całkiem niespodzianie po upływie piętnastu lat. Rekopisy jednak były tak gruntownie rozbite, porzucane, i pomieszane, że trudno było wogóle myśleć o ich uporządkowaniu. Tem mniej, że nie było na to niezbędnych środków materialnych.

Bezcenne te skarby leżały więc kilkadziesiąt lat w zupełnym zaniedbaniu. Niedawno dopiero znalazł się pewien mecenas, który na bibliotekę tę zwrócił uwagę. Dzięki jego ofiarności cały sztab uczonych specjalistów przystąpił do pracy porządkowania biblioteki i kompletowania rękopisów. Szperano po wszystkich zakątkach kościoła, wież, piwnic, odrywano schody. Gdy większość manuskryptów znaleziono, zaczęto szukać starych łańcuchów. Po paru tygodniach poszukiwań, odkrył kościelny pod schodami, prowadzącymi do małej wieży ciężką skrzynię, wypełnioną łańcuchami, którym niegdyś, przed wiekami przymocowane były książki do pulpitu. Chodziło jeszcze o wyszukanie starych dawnych pulpitu. Znowu tydzień pracy i odkryto, że ławy w bocznych nawach i zakrystji zrobione są z desek starych stołów które specjalnie w tym celu zostały rozebrane.

Tak więc dzięki mozolowi uczonych i ofiarności jednostki, przywrócona została do stanu pierwotnego bezcenna biblioteka w Herefordzie. Biblioteka to jedyna w swoim rodzaju na świecie, której obraz i urządzenie przeniesiono żywcem z średniowiecza, gdzie księgi przymocowywano łańcuchami do pulpitu. (Kw.)

Dżdżownica — dobroczyńcą ludzkości

Nie wielu zapewne ludzi zdaje sobie należycie sprawę z tego, jak niesłychanie ważną rolę odgrywa w rolnictwie ten niepozorny i pogardzany robak, zwany dżdżownicą. Nowsze badania wykazały, że nigdzie nie może istnieć urodzajna gleba bez współdziałania dżdżownicy. Należy oczywiście pojęciem tem objąć wszystkie odmiany pokrewne gatunku Oligochaetów, do których należy nasza dżdżownica. Są one rozpowszechnione w licznych odmianach na całej kuli ziemskiej od bieguna aż do równika. Zwłaszcza w krajach gorących osiąga ona wielkość zdumiewającą. I tak znajdują się w humusie lasów dziewiczych na wyspie Ceylon okazy na pół metra długie, wielkości małego węgorka..

W Europie należy uważać za stan po-

myślny, jeżeli jeden mórg ornej ziemi zamieszkały jest przez 50 tys. dżdżownic. Liczba ich jednakże niekiedy osiąga cyfrę dziesięćkrotnie większą.

Badacze amerykańscy wyliczyli, że ilość dżdżownic na świecie jest tak wielka, że masa ich przewyższa pięciokrotnie masę ludzkości, dla której pożytku pracują.

Do niedawna panowało przekonanie, że dżdżownica żywi się wyłącznie roślinami. Tymczasem okazuje się według nowszych badań, że zasadniczym i głównym pożywieniem dżdżownicy jest ziemia. Pożera ona bezustannie ziemię i wydaje ją z siebie w postaci spulchnionej i wilgotnej. W ten sposób dżdżownica współdziała przy uprawie gleby. Z jednej strony bakterje ziemne dostarczają roślinie pożywienia, z drugiej strony drobne organizmy humusu, zwane edaphonami, dzięki spulchniającej i przetwarzającej czynności dżdżownicy zyskują szczególnie korzystne warunki rozwoju, w pracy nad użyźnianiem gleby. W ten sposób dżdżownica staje się największym dobroczyńcą rolnika i ludzkości wogóle.

Powyższe właściwości dżdżownicy tłumaczą inne jeszcze zjawisko, którego dotąd nie potrafiono wyjaśnić. Obliczono, że robaki te potrafią w ciągu jednego stulecia nanieść ziemi na 30 do 60 cm wysoko. Zrozumiałem się tedy staję, jakim okolicznościom zawdzięczać należy, że stare osady i miasta, pałace i świątynie, zniknęły z powierzchni ziemi. Pogrzebała je dżdżownica. WiP.

Od kiedy używamy widelca

Dziewięćset lat temu pojawił się widelec w użyciu w Europie. W r. 995 ożenił się syn doży weneckiego, Pietro Orseolo z księżniczką bizantyjską Argilą, siostrą cesarza Bizancjum. Podczas uczy weselnej posługiwała się księżniczka Argila przy jedzeniu łyżeczką złotą oraz dwuzębny widelcem. Wszyscy uczestnicy uczy weselnej posługiwali się własnymi palcami, zamiast widelca, który był jeszcze nieznanym w Wenecji. Natomiast łyżki były już w użyciu. Damy weneckie, idąc za przykładem księżniczki, pozamawiały u zlotników widelce podobne temu, jakim posługiwała się Argila.

Trwało jednak długo, zanim widelec znalazł drogę i do innych krajów. Dopiero około 1360 roku przyjął się w całej Italji zwyczaj posługiwania się widelcem. We Francji wszedł widelec w użycie około r. 1370 na dworze królewskim, a do domów mieszczańskich i szlacheckich przedostał się dopiero około 1550 roku. Do Anglii zawedrował widelec w Wenecji w r. 1608. W ogólne zaś użycie w Europie wszedł widelec dopiero w XVII stuleciu, gdy przestał być rzadkiem ubraniem stołu wysoko postawionych osób, a wyrabiany z cyny czy stali, taniociałą swą i praktycznością zdobył sobie popularność i wśród małuczki-

Kongres muzyki religijnej

Drugi wszechpolski kongres muzyki religijnej odbędzie się w Krakowie w niedzielę, 22 listopada i w poniedziałek, 23 listopada r b pod protektoratem J. E. Księcia Metropolity Adama Stefa-

Poleca się taskawej pamięci

Gazeta Bydgoska

w Bydgoszczy
ul. Marszałka Focha 39

na Sapiehy. Hasło Kongresu: Polska twórczość religijno - muzyczna.

Kongres rozpocznie się w niedzielę, 22 listopada o godz 10 sumą w Katedrze Wawelskiej, chór odśpiewa „Missa Brevis“ Pękiela, opracowaną specjalnie dla Kongresu przez ks.ks. Swierczaka C. M. i dr. Feichta, a wydana kosztem Kapituły Metropolitalnej Krakowskiej.

Godz. 12,15 Akademia inauguracyjna w sali koncertowej Domu Katolickiego, przemówienia prezesa ks. Wargowskiego, Księcia Metropolity i delegata M. W. R. i O P., odczyt ks. prof. dr. Feichta, chóry wykonają utwory Gomółki Gruberskiego, Walewskiego, Garbusińskiego. Godz. 18. Recital organowy Feliksa Nowowiejskiego w kościele Marjaćkim. Godz. 20,30. Koncert staropolskiej muzyki religijnej, utwory Gomółki, Szamotulskiego, Lwowczyka, Zieleńskiego, Gorczyckiego, Pękiela i in. Poniedziałek, 23 listopada godz 9. Msza choralna w kolegiacie św. Anny — wykona 700 osób, księża i klerycy wszystkich semin duch., świeckich i zakonnych. Obrady.

Godz. 16 Recital chórów w kościele ks.ks. Misjonarzy na Starodomu, kompozycje współczesne. Godz. 20,30. Koncert współczesnej muzyki religijnej z orkiestrą; dzieła Szymanowskiego, Maklakiewicza, Friemanna, Gieburowskiego, Garbusińskiego, Walewskiego, Nowowiejskiego.

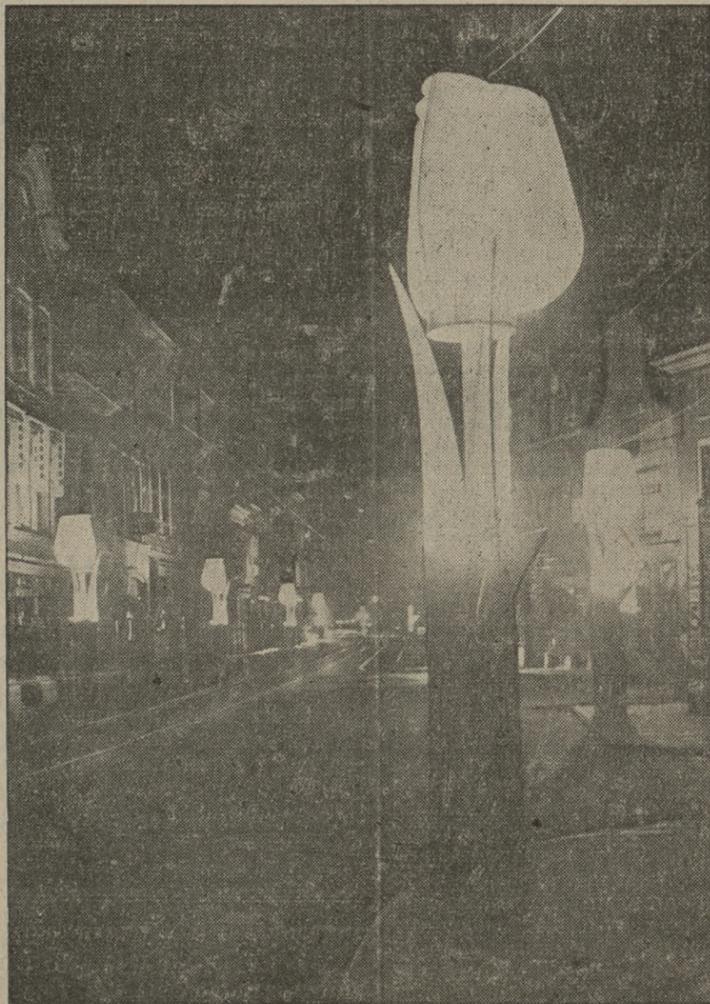
Szczegóły będą podane w „Muzyce Kościelnej“ oraz w dziennikach. Karta uczestnictwa 10.— zł (wolny wstęp na wszystkie uroczystości kongresowe, zniżki kolejowe w drodze powrotnej, ulgi w hotelach i restauracjach) P. K. O Kraków 409 512. Poleca się również kongresowe znaczki na listy w cenie 5 gr. za sztukę.

Wraz z Związkiem Chórów Kościelnych w Krakowie zapraszamy i zachęcamy wszystkich miłośników liturgji i muzyki kościelnej do jaknajliczniejszego udziału w Kongresie a zwłaszcza Kapłanów, Muzyków, Organistów i Śpiewaków.

Kongres muzyki kościelnej i religijnej w Krakowie jest świętem całego katolickiego społeczeństwa.

Związek Chórów Kościelnych
w Poznaniu

Ks. Faustman, prezes.
St. Siedlewski, sekretarz.

Wielce następują iluminacje urządziło miasto Haarlem w Holandji w dniu pogrzebu Edisona. Latarnie elektryczne w postaci olbrzymich tulipanów unaczyniały zarazem, że wspomniana miejscowość stanowi centrum hodowli tych wspaniałych kwiatów.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Czy Gandhiego

zaprosić do Polski?

Jest nam zawsze bardzo miło, gdy nadarzy się wesoły temat do feljetonu. Niestety, coraz rzadsze są takie okazje! Ale zdarzają się, i to nieraz zgola nieoczekiwane. Któż np. mógłby przypuścić, że osoba Gandhiego posłuży komuś do mimowolnego zrobienia doskonałego dowcipu? Autorem dowcipu, o którym będzie mowa, jest jeden z naszych czytelników z prowincji. Ukryjmy jego nazwisko pod nic nie mówiący monogramem W. Z. Otóż, widocznie, pan W. Z. handluje solą, bo list jego pełen jest żalów na niski i niewystarczający rabat, udzielany detalistom przez monopol solny. Żale naszego korespondenta są niewątpliwie słuszne; sami zresztą pisaliśmy w swoim czasie o bolączkach handlu tym słonym artykułem; ale nie o to nam chodzi i nie to stanowi przedmiot feljetonu. Chodzi o sensacyjną propozycję, jaką nam p. W. Z. z całą powagą zgłasza z prośbą o opublikowanie, przedyskutowanie i przyczynienie się w ten sposób do realizacji jego pomysłu. List brzmi następująco:

Szanowna Redakcjo!

Czytam w „Kurjerze”: „Gandhi zaproszony do Hamburga”. Czyby Szanowna Redakcja nie zabrała w tej sprawie głosu i nie pobudziła odnośnych czynników do podobnego zaproszenia do Polski?

Byłoby poco, bo od tak dawna sprawa zakupu i sprzedaży soli do dziś nie jest uporządkowana, a jest to artykuł dziennej potrzeby, bez której i najuboższy obywatel nie może

O ile nasze czynniki nie mają odwagi poczynić w tej sprawie odnośnych kroków, przeto proszę i radzę, by Gandhiego do nas zaprosić, gdyż jest on specjalistą w sprawach solnych. Co na to związki kupieckie, izba przemysłowo-handlowa i Wy. pp. Koledzy!

I cóż Wy na to, Pp. Koledzy? Czy pomysł nie jest świetny? Wszak istotnie Gandhi jest specjalistą w sprawach solnych i to takim, jakiego świat nie widział. Reklamacyj pod adresem angielskiego monopolu solnego nie zgłaszał na piśmie, w formie memorjału, lecz, prosto z mostu, udał się wraz z tysiącami popleczników nad morze i, wbrew zakazowi, zaczął warzyć sól morską. Świat cały dowiedział się o jego wyczynach i, co najważniejsze, Gandhi postawił na swoim, bo, jak wiadomo, w marcu r. b. wicekról Indji, lord Irwin zawarł z Mahatmą układ, na mocy którego m. in. wolno ludności, zamieszkującej wybrzeże morskie, warzyć sól. Ot, to rozumiemy! To sukces!

Zauważmy jedynie, że pan W. Z. nie zdradził nam, czy uważa za wskazane urządzenie również i w Polsce „pochodu solnego nad morze”. Można by mieć pewne wątpliwości, czy taki pochód nad Bałtyk dałby te same rezultaty, co marsz nad morze Indyjskie. O! monopol silny, świadom precedensu indyjskiego, przelakłby się niewątpliwie i byłby skłonniejszy do dyskusji na temat podwyżki rabatu. Nie o to więc chodzi. Rzecz w tem, że woda Bałtyku jest mało słona i że wydajność soli byłaby nikła. Ale, chociażby rezultat warzenia soli był skromny, to ileż innych korzyści przysporzyłby krajowi taki „pochód solny nad morze”? Jakby przyczynił się do ożywienia turystyki krajowej! Samochodowe raidy gwiazdzone są niczem w porównaniu z taką pielgrzymką masową.

Zresztą, snując dalej myśl rzuconą przez p. W. Z., Gandhiego można by w Polsce poprosić o kilka innych przysług. Np., aby zechciał nam zorganizować propagandę wytwórczości krajowej; wszak wyspecjalizował się także w dziedzinie bojkotu towarów obcych. Szczególnie przemysłowców łódzkich powinno to zainteresować. Poza tem, izby rzemieślnicze powinny w zgrabny sposób wykorzystać pobyt Gandhiego w Polsce, aby uszruntować u nas też Mahatmę o potrzebie powrotu do produkcji rekodzielniczej.

Zaiste ileż to momentów przemawia za pomysłem pana W. Z. Widzimy same korzyści. Może Szanowni Czytelnicy dorzucią nowe argumenty do dyskusji na temat:

Czy Gandhiego zaprosić do Polski?

**POPIERAJCIE TANIE KUCHNIE
BO ONE KARMIA WSZYSTKICH
GŁODNYCH!**

Odsetki zwłoki

a usprawnienie wymiaru sprawiedliwości

O tem, że nasz wymiar sprawiedliwości jest przewlekły i mało skuteczny, wiemy wszyscy. Szczególnie w większych ośrodkach sytuacja pogarsza się nieomal z tygodnia na tydzień, tak że wierzyciel, dochodzący sych pretensyj w poznańskim sądzie grodzkim może mówić obecnie o szczęściu, jeżeli w swej sprawie w ciągu jednego roku uzyska trzy terminy, a w sądzie okręgowym nawet o dwóch niema już mowy. Jeżeli przyjmujemy, że najprostszą sprawą, z postępowaniem dowodowym, wymaga przeciętnie trzech lub czterech terminów, dojdziemy do wniosku, że na wyskarzenie jakiegokolwiek pretensji małej potrzeba półtora roku sądu grodzkiego i dwóch najmniej lat sądu okręgowego, co razem z pół rokiem egzekucji stanowi okres czterech lat na sprawę poniżej 1000 zł. Jeszcze gorzej przedstawiają się sprawy o objęcie powyżej 3000 zł. dzięki temu, że mają trzy instancje. Sześć do siedmiu lat jest tam regułą, a jeżeli nie mamy tam znaczniejszej ilości spraw z okresu powstawania państwowości naszej, to chyba dlatego, że zlikwidowała je w okromnej większości dewaluacja.

Przyczyny tego są liczne, choć niezawsze doceniane odpowiednio przez strony, a nawet przez samych prawników. Liczebny przyrost spraw jest niezbyt wielki, liczba sędziów odpowiada mniej więcej cyfrom przedwojennym. Prawda, że w wielu dziedzinach ustawodawstwo polskie nastroczyło szereg trudności i niejasności prawnych, jednak wszystko to nie powinno było spowodować aż takiego zatoru, jaki widzimy w sądach.

Otóż, jak twierdzą praktycy, przyczyna tego leży w czem innym. Przynajmniej jedna z przyczyn, i to może najglówniejsza.

Jest nią mentalność powojenna jak mówią śl dziennicy, raczej niechęć pozbawiania się gotówki wobec jej braku, jak mówią ekonomiści.

Objaw czysto przesileniowy w każdym razie. O ile bowiem za dawnych dobrych czasów w społeczeństwie bardzo źle patrzono na dłużnika, który nie pokrywał swych zobowiązań, a punktualność w płaceniu była nieomal kwestją honoru, o tyle obecnie społeczeństwo nie może już reagować tak ostro, gdyż poprostu za dużo jest w niem ludzi nie płacących. A jeżeli ktoś płaci, to robi to tak, jakby wierzycielowi wyświadczał wielkie dobrodziejstwo.

To też i procesy są inne. Dawniej chodzili ludzie do sądu wtedy, kiedy pragnęli się dowiedzieć, który z nich jest w prawie. Chodzili w poszukiwaniu — słuszności.

Dziś chodzą w poszukiwaniu — zwłoki. Conajmniej połowa procesów cywilnych, to skargi wierzyciela przeciwko dłużnikowi, który nie chce płacić, i wszelkimi wybiegami szuka zwłoki, choć wie, że prędzej czy później i tak będzie musiał płacić. Jednak kalkuluje sobie: suma, którą winienem zapłacić wierzycielowi, to kapitał bardzo dla mnie tani. Gdybym go wziął z banku, zapłaciłbym za niego 18 lub 24 proc. rocznie. A tu, nie płacąc wierzycielowi, mam go za 10 proc. rocznie. A pozatem, zanim proces się skończy, można wszystko przepisać na żonę.

Otóż, zdaniem naszym, te właśnie zbyt tanie odsetki za zwłokę są do pe-

wnego stopnia przyczyną nawału spraw cywilnych. I uważamy, że tu trzeba zacząć poprawę. I słuszny wymiar sprawiedliwości.

Bo owe odsetki za zwłokę nie są czemś dowolnym, pewnego rodzaju grzywną za niezapłacenie, nie są sankcją ustanowioną przez władzę państwową zgóry, jak np. 5 zł. grzywny za nieoświetlenie klatki schodowej. Podstawową zasadą prawną wypowiedzianą m. i. i w § 289 kodeksu cywilnego jest możność dochodzenia na dłużniku wszelkiej szkody, powstającej wierzycielowi przez to, że nie otrzymał na czas pieniędzy. Jednak każda szkoda musiałaby wierzyciel udowodnić. Aby to uprościć, stworzono przepis § 288 kc, uprawniający wierzyciela do żądania odsetek zwłoki bez dalszego dowodu szkody, przyjmując, że przy danych warunkach rynku pieniężnego szkoda, wynikająca z nieposiadania kapitału wynosi właśnie mniej więcej tyle, co odsetki zwłoki. Nie wyklucza to jednak żądania dalszego odszkodowania, jeżeli wierzyciel szkodę zdoła udowodnić.

Przed wojną stopa ta odpowiadała mniej więcej istotnym warunkom rynku pieniężnego. Wynosiła zasadniczo 4 proc. w szczególnych wypadkach 5 lub 6 proc. W ostatnim wypadku (weksle) przybierała już niemal formę sankcji. Po powstaniu państwowości polskiej stopa ta uległa kilkakrotnie zmianom, przyczem niezawsze odpowiadała warunkom rzeczywistym. A mianowicie obowiązywało: od 1-go września 1924 do 31-go stycznia 1925 24 proc.; od 1-go lutego 1925 do 28-go lutego 1927 — 15 proc.; od 1-go marca 1927 — 10 procent.

I te 10 procent pozostały już mimo ogromnych przemian na rynku pieniężnym. Cóż więc dziwnego, że niezapłacenie wierzycielowi jest dziś najtańszym źródłem kredytu, którem się stało dzięki niewłaściwie ujętej lkc. i ustawowej i cóż dziwnego, że z tego korzysta każdy, kto może. Temwięcej, że inne źródła są już przeważnie dla niego zamknięte.

Podwyższenie więc stopy odsetek za zwłokę do normalnej stopy kredytu jest więc prostym nakazem słuszności, nie podlegającym dyskusji. Nie potrzebaby nawet na to zmiany ustawodawczej, możeby nawet drogą orzecznictwa sądów (notoryjność szkody) podwyższenie to dało się przeprowadzić.

W obecnej sytuacji przesileniowej nawet interes publiczny wymaga silnego nacisku ze strony społeczeństwa na jednostki w kierunku regulowania zobowiązań. Jeżeli bowiem lekceważenie zobowiązań stanie się powszechne, nie będzie mowy o wyjściu z impasu nawet wówczas, gdy na rynku pieniężnym sytuacja ulegnie odprężeniu nawet w bardzo znacznym stopniu. Dla tego też trzeba by odsetkom zwłoki nadać ponadto jeszcze charakter pewnego rodzaju grzywny za niezapłacenie, t. zn. podwyższyć je nawet powyżej stopy normalnego kredytu.

Byłoby to pewnego rodzaju premją dla wierzyciela za wszystkie te niedogodności, których nie można zważyć ani zmierzyć, a które są jednak bardzo znaczne, jak strata czasu na chodzenie do sądu, adwokata, jak pisanina, wystawianie, wyczekiwanie, a dalej za trudności, z którymi musi się borykać sam wierzyciel, nie otrzymując świadczeń pieniężnych, na które liczył. (adr)

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Zjazd Związku Izb przemysłowo-handlowych** wypowiada się w sprawach **podatkowych**. W dn. 19 i 20 bm. obradował w Warszawie Związek Izb przemysłowo-handlowych nad projektami podwyższenia podatku od nieruchomości i lokali, wprowadzenia podatku od energii elektrycznej, nad nowelą do ustawy o państwowym podatku przemysłowym oraz w sprawach proceduralnych przy wymiarze podatku. W sprawie podatku od nieruchomości i lokali Związek Izb opowiedział się za zwolnieniem od podwyżki lokali handlowych i przemysłowych. Wypowiedziano się za nie wprowadzeniem podatku od energii elektrycznej, w dziedzinie zaś podatku przemysłowego Związek opowiedział się za przyznaniem stawek ulgowych, przewidzianych dla handlu hurtowego, prowadzącego księgi handlowe, również skupowi zawodowemu, nie prowadzącemu ksiąg handlo-

wych, za zniesieniem stawki dla komisantów i pośredników do 2 proc i przyznaniem 1-proc. stawki dla drobnego handlu przy sprzedaży towarów spożywczych pierwszej potrzeby. W celu nieutrudnienia eksportu podniesiono, aby przy uzyskaniu zwolnienia eksportu od podatku nie było wymagane prowadzenie ksiąg handlowych. W dziedzinie świadectw przemysłowych wypowiedziano się za wprowadzeniem 7 kategorii świadectw przemysłowych dla handlu. W sprawach proceduralnych wypowiedział się Związek za wprowadzeniem: 1) jak w podatku dochodowym obowiązku władzy wymiarowej do przedstawienia podatnikowi wątpliwości o prawdziwości złożonego zeznania, 2) upoważnienia podatników do przeglądania aktów wymiarowych przed wniesieniem odwołania lub skargi, 3) by przed odrzuceniem dowodów z ksiąg handlowych podatnik miał prawo udzielenia ustnych wyjaśnień przed komisją szacunkową, 4) domagano się ogłoszenia no-

weli o uproszczonej księgowości dla drobnych kupców, którzyby miała moc dowodową na równi z prawidłową księgowością.

(k) **Bolączki eksportu jęczmienia**. Reskrytem z dnia 12 sierpnia br. unormowało min. przemysłu i handlu warunki wywozu jęczmienia, korzystającego z premij eksportowych. Niektóre postanowienia tego reskryptu wywołały według oświadczeń Izby przem. - handlowej we Lwowie sprzeciw firm eksportowych, ponieważ krzywdzą w wysokim stopniu tę gałąź handlu. W szczególności przepis przedkładania oryginalnych kontraktów narusza tajemnicę handlową, zaś ustanowiona minimalna waga jakościowa jęczmienia uniemożliwia wywóz towaru pastewnego o przeciętnej wadze 60 kg. Stwierdzenie jakości wywozonego jęczmienia nie powinno zdaniem niektórych sfer zainteresowanych nastąpić przez prywatną komisję wyłonioną ze Związku eksporterów zboża, lecz przez komisję ekspertów poszczególnych gield zbożowych, a to z uwagi na to, że giełdy te stoją pod kontrolą komisarszą giełdową, zaś komisje ekspertów składają się z członków, mianowanych przez ministra przemysłu i handlu. W końcu ustanawianie prywatnych czyszczałni jęczmienia, uważane jest przez niektórych eksporterów za uciążliwe, gdyż ograniczające swobodę eksportera i podrażające manipulację. Wysłany jest wobec tego postulat, aby w tym wypadku również rozstrzeżenie ekspertyzy było traktowane na równi z atestem czyszczałni.

(k) **Zniesienie świadectw kwalifikacyjnych dla uzyskania paszportów**. Zrzeszenie Związków Przemysłowych zach i południowej Polski wystąpiło w ub. roku do zainteresowanych ministerstw z wnioskiem, aby dla uzyskania paszportów kupieckich w przyszłości nie żądano przedkładania i z. świadectw kwalifikacyjnych, które mają właściwie tylko charakter formalny, a przy czynianiu się do podrożenia paszportów ulgowych o kilka złotych. Ministerstwo spraw wewnętrznych obiecało uwzględnienie tego postulatu w ramach mającego się ukazać rozporządzenia do ustawy o granicach państwa. Wydanie tego rozporządzenia uległo kilkomiesięcznemu odroczeniu z powodu konieczności dalszego uzgadniania niektórych kwestyj prawniczych, dotyczących ruchu osobowego obywateli i obokrajowców pomiędzy Polską i zagranicą. Rozporządzenie to ukazać się ma jeszcze w tym roku. (l)

Z ZAGRANICZY

(z) **Mała płynność na rynkach światowych**. Wszystkie prawie europejskie rynki pieniężne wykazywały w połowie października małą podaż gotówki, przy wzmożonym popycie, wskutek czego stawki od kredytów przeważnie się epodniosły. W Berlinie płacono w dniu 15 bm. za pieniądź dzienny 10—11 proc., za dyskonto krótkich weksli 8½—9 proc., pożyczki lombardowe 10—12 proc., w Londynie za dyskonto 5½—5¾ proc., w Amsterdamie 2¾—3¼ proc. Jedynie w Paryżu i Zurychu prywatna stopa dyskontowa nie zmieniła się i wynosiła 2—2½ proc., względnie 1½—2 proc. w stosunku rocznym.

(z) **Stany Zjednoczone przed podniesieniem podatków**. W amerykańskich sferach rządowych panuje przekonanie, że znaczne podwyższenie nie tylko podatku dochodowego, ale i innych danin, jest niezbędne dla zbalansowania budżetu. Podatek dochodowy zwiększony być musi przynajmniej o 20 proc. Wyższe opodatkowanie jednak uważane jest za niebezpieczne, gdyż mogłoby skłonić bardzo bogatych ludzi do inwestowania wszystkich swoich kapitałów w papierach ustawowo wolnych od podatków i w tym sposobem wywołać brak kapitału w handlu i przemyśle. Względ ten jest bardzo poważny, jeśli się weźmie pod uwagę, że 92 proc. podatku dochodowego wpłacanych jest przez 2,53 procent obywateli placących podatki. Tych ostatnich było w ostatnim roku fiskalnym przeszło 4 miliony. Możliwe jest również, że suma dochodu wolnego od podatku dochodowego zostanie znizona. Według obecnej ustawy podatkowej ludzie żonaci nie płacą podatku dochodowego od pierwszych 3,500 dol. dochodu, a ludzie nieżonaci od pierwszych 1,500 dol. Obniżenie tej raty zwiększyłoby liczbę opłacających podatek dochodowy o przeszło milion osób.

(z) **Pięciodniowy tydzień pracy w ciężkim przemyśle U. S. A.** Pogłębiający się bezustannie kryzys gospodarczy zmusił prawie cały amerykański przemysł ciężki do wprowadzenia pięciodniowego tygodnia pracy. Decyzję tę powzięły zakłady: U. S. Steel Co., Bethlehem Steel Co., Youngstown Sheets, General Motors, United States River, Nash, Dodge Brothers, De Vaux Motors, oraz wielka ilość mniejszych fabryk. Zarządzenie to spoiło się z energicznym potępieniem przez Hoovera, który przypomniał w prasie przyrzeczenie, otrzymane przed dwoma laty od liderów ciężkiego przemysłu, że nie tylko nie będzie się stosować redukcji wynagrodzenia, lecz przeciwnie, że wielki przemysł dąży będzie do powolnego wprowadzenia pięciodniowego tygodnia pracy, z wyjątkiem zniżenia za 6 dni. Przyrzeczenia tego doświadczył jedynie zakład Forda, które jednak obecnie poważnie liczą się z bliskim cofnięciem tego dobrodziejstwa socjalnego. U Forda pracuje zresztą już tylko 40 tys. robotników, wobec zgórą stu tys. w roku ub. (j)

Przed Dniem Katolickim

Apel do katolickich organizacyj
m. Poznania.

Z inicjatywy Komitetu Dnia Katolickiego odbędzie się w uroczystość Chrystusa Króla, t. j. w niedzielę 25 b. m. wielki pochód manifestacyjny. Organizacje parafjalne biorące udział w pochodzie, winny się stosować ściśle do zarządzeń swego parafjalnego Komitetu Dnia Katolickiego, który nazaczył już miejsce i czas zbiórki parafjalnej i który także w pochodzie zbiorowym troszczyć się będzie o swą parafjalną grupę organizacyj.

Organizacje międzyparafjalne przyłączają się do grupy organizacyj tej parafji, na której terenie odbywają swe zebrania.

Program szczegółowy.

1. Najpóźniej o godz. 12.15 winny wszystkie parafjalne grupy organizacyj z orkiestrą i transparentami przybyć pod t. zw. wieżę Górnosiąską. Tam komendant główny p. dyr. Jęczkowiak lub jego pomocnicy (w opasce na rękawie) jako jedynie kompetentni wskażą każdej grupie miejsce w Hali ciężkiego przemysłu na czas nabożeństwa.

2. Punktualnie o godz. 12.30 odprawi ks. prałat Rankowski cichą mszę św., w czasie której odśpiewają obecni wspólnie następujące pieśni: Kto się w opiekę. Serdeczna Matko, U drzwi Twoich. Po mszy św. przemówi J. E. ks. biskup Dymek, potem odśpiewa się wspólnie „Boże, coś Polskę”.

3. Następnie poszczególne parafjalne grupy organizacyj wyruszą do pochodu zbiorowego w kolejności znanej komendantom parafjalnym.

Pochód pójdzie ulicami: Wjazdową, Gwarną, 27 grudnia, placem Wolności, Nową, Starym Rynkiem do Fary.

4. Obecni w kościele odśpiewają „My chcemy Boga”. Następnie odprawi się krótkie nabożeństwo z wystawieniem Najśw. Sakramentu z przemówieniem J. Em. Ks. Kardynała Prymasa.

Dalszych informacji w sprawie pochodu udziela właściwy komitet parafjalny, a w imieniu komisji pochodowej X. Gałdyński (nr. tel. 10-45 w godz. 11 do 13 i 17 do 18 i to najpóźniej do soboty 24. 10. godz. 12 w południe.

**OFIARNOŚĆ NA CELE OŚWIATOWE
WZMACNIA POTęgĘ RZECZY-
POSPOLITEJ POLSKIEJ**

Morze w literaturze polskiej

Niema zapewne wykształconego Polaka, któryby nie wiedział, że Stefan Żeromski jest tym z przedstawicieli naszego Parnasu, w którego twórczości morze odgrywa rolę bardzo ważną. Kto i co pisał pozatem w literaturze polskiej o morzu, — rzeczy te są ogółowi naszymu znane bardzo mało. To też bezwzględnie wykład na temat „Morze w literaturze polskiej” prof. dr. Romana Pollaka, który da słuchaczom pełen obraz wpływu morza na polską twórczość literacką, zgromadzi cały inteligentny Poznań. Przedewszystkiem wykład zainteresować powinien naszą młodzież.

Wykład odbędzie się staraniem Oddziału poznańskiego Ligi Morskiej i Kolonjalnej, jako pierwszy z cyklu wykładów o morzu, w sobotę, dnia 24 bm. o godz. 20 w sali 17 Collegium minus U. P. Wstęp bezpłatny.

Można wypożyczać obrazy.

W Londynie powstała spółka handlowo-artystyczna, która za określoną opłatą miesięczną wypożycza do mieszkań obrazy współczesnych malarzy, a również i rzeźby. Inowacja ta przyjęła się podobno bardzo dobrze na gruncie londyńskim. Amatorzy i znawcy sztuki mogą w miarę swych środków doznawać wznuszeń estetycznych, nie będąc zmuszeni do nabywania na własność obrazów i rzeźb. Dobrze na tem wychodzą i artyści, którym kryzys daje się we znaki.

RADJO

Programy radiofoniczne:

Piątek, dnia 23 października 1931 r.

Poznań (335 m) godz. 7.00 gimnastyka poranna; godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 11.40 przegląd prasy krajowej (PAT) (transmisja z Warszawy); godz. 13.05 koncert życzeń gramofonowych; godz. 14.00 notowania giełdy i komunikaty; godz. 17.20 kącik krótkofalowy; godz. 17.35 koncert popołudniowy (transmisja z Warszawy); godz. 18.50 interludjum muzyczne w wyk. p. Wandy Kędziorówny (sopran), prof. Eichstaedt (akompaniament); godz. 19.10 kwadrans turystyczny - krajoznawczy; godz. 19.45 wiadomości prasowe (transmisja z Warszawy); godz. 20.00 „Silva rerum”; godz. 20.15 koncert symfoniczny (transmisja z warszawskiej Filharmonji); godz. 22.40 ostatnie wiadomości prasowe (transm. z Warszawy); godz. 22.45 sygnał czasu komunikaty; godzina 23.00 muzyka taneczna z cukierni „Polonia” — p. Erazma Kleszcza i Ska, zegar z wieży ratuszowej.

**OSZCZĘDZAJ NA WSZYSTKIM
LEcz NIE NA ZDROWIU!**

PAMIĘTAJ!
naturalne wody, sól,
mleko
comprimés
i pastylki vichy
z ziołami
VICHY-ETAT
PAMIĘTAJ!
VICHY-ETAT

Wstrzegaj się
bezwartościowych
preparatów sztucznych.

1111 6412

Warszawa (1412 m) godz. 12.15 muzyka gramofonowa; godz. 14.45 muzyka gramofonowa; godz. 15.25 odczyt z cyklu dla naukowców p. t. „Co to jest antropologia”; godzina 15.50 płyty gramofonowe; godz. 16.00 lekcja języka angielskiego (Linguaphone); godz. 16.20 odczyt; godz. 16.40 koncert gramofonowy; godz. 17.10 „O racjonalizacji pracy naukowej”; godz. 17.35 koncert Reprezentacyjnej Orkiestry Pol. Państw.; godzina 19.15 giełda rolnicza; godz. 19.30 płyty gramofonowe; g. 19.45 Prasowy Dziennik Radiowy; godz. 20.00 pogadanka muzyczna; godz. 20.15 koncert symfoniczny z Filharm. Warsz. Wyk. Ork. Filharm. Grzegorz Fitelberg (dyr i Robert Casadesus (fortepian) w przerwie feljton literacki p. Zygmunt Kisielewski „Nasz kwadrans piątkowy”; godz. 23.00 płyty gramofonowe.

Programy zagraniczne. Huzen (1875 m) 18.10 muzyka lekka, 21.10 muzyka francuska; **Paryż** (1724 m) 21.00 „Wesele Figara” op. Mozarta; **Koenigswusterhausen** (1635 m) 12.05 i 14.00 gramofon. 16.30 koncert ork. symfonicznej, 20.00 słuchowisko, 21.00 koncert Igora Strawieńskiego, 21.30 koncert z Ameryki; **Dawentry** (1554 m) i **Londyn** (2411 m) 21.00 występ śpiewaka murzyńskiego Robesona; **Motala** (1348 m) i **Sztokholm** (435 m) 18.00 muzyka popularna, 20.00 koncert popularny, 22.05 fragmenty z opery „Traviata” Verdiego z gramofonu; **Kalundborg** (1154 m) 20.25 słuchowisko, 22.15 koncert kameralny; **Budapeszt** (550 m) 19.00 koncert chóru, 19.45 koncert mandolinistów, 21.00 koncert wiecz.; **Wiedeń** (516 m) 19.30 „Turandot” op. Pucciniego, transmisja z opery, 22.05 muzyka taneczna; **Medjolan** (501 m) 21.15 muzyka kameralna; **Beromuenster** (459 m) 20.00 wieczór kompozytorów szwajcarskich; **Rzym** (441 m) 21.00 koncert symfoniczny; **Bukareszt** (394 m) 20.00 „Ptasznik z Tyrolu” opt. Zellera.

SPORT

Ciężka atletyka

W walkach zapaśniczych organizowanych w sobotę przez „Spallę” ujrzą zwolennicy sportu zapaśniczego dawno niewidzianą w ringu kompletną drużynę klubu „Zbyszko” która występuje w następującym składzie począwszy od wagi koguciej. Rospleszcz, Luciński, Olejniczak (mistrz okr. w lekkiej), Zajackowski I, Baranowski, Gaśowski, Gunther. Początek walk o godz. 20 w sali gimn. I szkoły wydz. im. Działyńskich.

Gry sportowe

Warta ligowa próbuje w niedzielę sił swoich w szczypiorniaku. Przeciwnikiem jej będzie wicemistrz Polski, drużyna szczypiorniaka „Warty”, która przed dwoma tygodniami pokonała mistrza Krakowa „Sokoła” w stosunku 7:3. Mecz odbędzie się na boisku „Warty” o godz. 10.30.

Pięściarstwo

Poznański Klub Bokserski urządza swoje pierwsze zawody pięściarskie w sobotę o godz. 20 w sali ośrodka przy ul. Marcelesińskiej, za bardzo przystępnym wstępem. U-

dział biorą również zawodnicy klubów: „Drużyna Błękitnych”, T. G. „Sokol” i K. S. „HCP”. Mamy nadzieję, że kierownictwo Klubu jak również zawodnicy dołożą wszelkich starań, aby pierwszy występ tego „benjaminka” poznańskiego pięściarstwa wypadł jak najpomyślniej.

Piłka nożna

Jugosławia i Polska. Prace około organizacji niedzielnego atrakcyjnego spotkania są już na ukłóceniu. Zawody rozpoczną się o godz. 14.30. Spotkanie poprzedzi ciekawy bieg na 5000 m. Sprzedaż biletów idzie w szybkim tempie. Z uwagi na wielkie zainteresowanie i aby uniknąć natłoku przy kasach stadionu w dniu meczu zaleca się już teraz nabywanie biletów w przedsprzedaży, która odbywa się w następujących firmach: „Dom Sportowy” (ul. św. Marcina 16); „Start” (św. Marcina 45); St. Kromczyński („Drogerja Rynkowa 5”); St. Janczewski („Drogerja Tumaska” Chwaliszewo 69); Edward Poszwa (Marsz. Focha 48); Telesfor Sierszalski (Kraszewskiego 19); Antoni Tomaszewski (Górna Wilda 114, kiosk za ul. Pamiątkową). Bilety ulgowe nabywać można tylko w przedsprzedaży. Zwraca się uwagę, że wszystkie ceny biletów oprócz ulgowych w przedsprzedaży zostały odpowiednio obniżone. Jugosłowianie przybywają do Poznania w piątek. Ekspedycję gości prowadzą pp. prof. Spasovic sekretarz związku oraz inż. Simonovic kapitan związkowy. Meczem kieruje międzynarodowy sędzia p. Krist z Czechosłowacji który przybywa do Poznania w sobotę o godz. 12.50. Z licznych miast prowincjonalnych a nawet z Pomorza (jak Wejherowa i Wąbrzeźna oraz Śląska, pomijając już województwo poznańskie zapowiedziały swoje przybycie na powyższe spotkanie piłkarskie liczne wycieczki.

Mecz „Warta” I B i „Korona” zakończył się wynikiem 3:2.

Pływanie

Walne zebranie sekcji pływackiej „AZS” odbędzie się w sobotę dnia 24 bm. o godz. 19 w lokalu AZS (Zamek - wartownia).

Tennis

Turniej z okazji zamknięcia sezonu kortów „Teapaw” w Poznaniu dał ostatecznie następujące wyniki: pojedynca panów: Belżyński i Bebewski 6:4, 6:2; Beldowski i Walski 6:4, 4:6, 7:5; finał — Beldowski i Belżyński 9:7, 7:5, 11:9. W podwójnej panów: Laskowski, Lipiński i Oswald, Bebewski 6:2, 5:7, 6:2; Krzyżanowski, Walski i Beldowski, Belżyński 4:6, 3:6; finał — Beldowski, Belżyński i Laskowski, Lipski 6:3, 6:2. Pojedynca pań: Horeziakówna i Ziemińska 6:3, 5:7, 6:4; „Hanka” i Sobolewska 6:1, 6:0; finał zdobyła „Hanka” b. g. W grze mieszanej: Dolatówna, Beldowski i Sobolewska, Laskowski 6:4, 10:12, 6:1; „Hanka”, „Józiek” i Nawrocka, Żak 6:3, 6:0; „Hanka”, „Józiek” i Dolatówna, Beldowski 6:3, 6:3.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Głód - bieda - nędza!

czeka każdego, kto nie uwzględni

w pierwszym rzędzie wyrobów krajowych

bo pomnaża biedę w kraju!

Związek Obrony
Przemysłu Polskiego

nr 10554a

POZNAŃ
ulica Rzeczypospolitej 1.

Dnia 21 października r. b., o godzinie 15, zmarł nagle, namaszczony Olejami św., w szpitalu w Poznaniu, mój najdroższy mąż, kochany ojciec, brat, szwagier i wuj, ś. p.

Franciszek Pepiński

Dyrektor Spółki Akc. „Agrad” w Augustowie, były długoletni Administrator dóbr hr. Jana Mycielskiego w Janiszewie w 65 roku życia, o czem donoszą wszystkim Krewnym i Znajomym

zw 11558

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 24 b. m., o godz. 10 po mszy żałobnej, z kościoła w Ruchocicach pod Grodziskiem Wlkp. Powozy oczekiwać będą na dworcu w Ruchocicach o godzinie 9,45.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

w smutku pogrążeni
żona, syn i rodzina.

Dnia 21 października 1931 r., o godzinie 7 rano, zasnęła w Bogu, po dłuższych cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., moja najdroższa, kochana siostra, ś. p.

Stanisława Trzywdar Burzyńska

w 81 roku życia swego.

Msza św. za spokój duszy ś. p. Zmarłej odbędzie się w sobotę, o godzinie 10,30, w kaplicy św. Józefa, pozem nastąpi złożenie zwłok do grobu na starym cmentarzu Świętomarcińskim.

zw 11 550

Poznań, dnia 21 października 1931 r.
ul. Romana Szymańskiego 6

W ciężkim smutku pogrążony
brat.

KTO

nadeśle swój charakter pisma oraz imię, miesiąc i rok urodzenia **OTRZYMA LOS** do 1 klasy 24 Polskiej Państwowej Loterii, wybrany zupełnie bezinteresownie przez słynnego Astrologa - Szyllera - Szkolnika na zasadzie obliczeń kabalistycznych i astrologji. Do każdego losu kolektura dołącza własnoręczne potwierdzenie p. Szyllera Szkolnika wybranego przezeń numeru. Losy wysyłamy natychmiast po wpłaceniu należności na nasze konto w P. K. O. Nr. 18.607. Cena za ćwierć losu 10 zł, pół losu 20 zł, cały los 40 zł. Główna wygrana 1.000.000 zł. Co 2-gi los wygrywa. Ciągnięcie 1-klasowy już 19 i 20 listopada 1931 r. Adresować Kolekturę Loterii Państwowej Nr. 757, Warszawa, Marszałkowska 58. nw 6378

Świeże flondry

do pieczenia,

losiń morski na kotlety poleca:

Poznańska Centrala Ryb
Al. Marcinkowskiego 5. Telefon 25 71

Dwie KAMIENICE

w Poznaniu, na Łazarzu, w pobliżu Parku Wilsona, piękne duże mieszkania (apartamenty), do sprzedania razem lub oddzielnie od właściciela. Wymagana gotówka przy kupnie obydwu zł 250.000, oddzielnie zł 150.000 i zł 100.000. Ła. kawe oferty do Kurjera Pozn. pod dw 1446

We wtorek zmarł w Poznaniu, w szpitalu, ś. p.

Franciszek Pepiński

długoletni dyrektor i członek zarządu Spółki Akcyjnej Złączone Cegielnie Augustowo.

Nabożeństwo żałobne i pogrzeb odbędzie się w Ruchocicach, w sobotę przed południem, o godzinie 10.

Zasługi Jego sumiennej i owocnej pracy zachowamy w wdzięcznej pamięci.

Rada Nadzorcza
ks. Górski, Wielichowo.

dw 1442

Każdy nabywający od nas

TERENY pod Poznaniem

w cenie od 50 groszy do 1 zł, może otrzymać 19-letnią

6% POŻYCZKĘ

towarzystwa WZAJEMNOSC na spłatę ziemi i budowę. Poznań, Aleje Marcinkowskiego 13, pok. 15, tel. 37-15

Pw 7992-40.77

Zdolnego, inteligentnego i pracowitego kupca

podróżującego

na miasto Poznań na prowizję poszukuje zaraz znana i zaprowadzona hurtownia win i wytwórnia soków owocowych w Poznaniu. Kaucja lub pierwszorzędne referencje pożądane. Oferty „Par”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 57.346 Pw 8 218-57.346

W środę, 21. 10. r. h. zakończył swój żywot doczesny w Poznaniu nasz dobry i troskliwy pracodawca, ś. p.

Franciszek Pepiński

dyrektor Zjedn. Cegielń Augustowo-Gradowice.

Zmarły był nam wzorem pracy i obowiązkowości i pamięć o Nim zachowamy w wiernej pamięci.

Rzemieślnicy i robotnicy
Sp. Akc. „Agrad“.

zw 11 560

Dnia 21 października, zmarł nagle w szpitalu w Poznaniu, nasz kochany szef, ś. p.

Franciszek Pepiński

dyrektor Sp. Akc. „Agrad“ w Augustowie.

W Zmarłym straciliśmy dobrego, wzorowego i powszechnie lubianego przełożonego, którego pamięć zostanie wśród nas na zawsze.

zw 11 559

Personel biurowy i techn. Sp. Akc. „Agrad“.

Dnia 21 października 1931 r. zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa i jedyna córka, kuzynka, siostrzenica i wnuczka, ś. p.

Stefanja Mikulska

przeżywszy lat 20. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 25. bm., po poł. o godz. 4-tej z kaplicy cmentarnej na Jezycach, o czym donoszą

zw 11 556

Poznań, 22. 10. 1931 r.

ciężko strapieni
rodzice i rodzina.

Zakład Pogrzebowy Bracia Nowak Poznań Plac Nowom. ejski 10 tel 1046

OKNA

używane, kompletnie oszklone, nadające się także do nowoczesnych wili w bardzo dobrym stanie, są za przystępną cenę do nabycia. Zgłoszenia do eksped. Kurjera Poznańskiego pod nw 6 380

Kilku dzielnych panów

do sprzedaży torebek i papieru na prowizję, przyjmę zaraz. Oferty Kurjer Poznański pod zw 11 554

Pomimo kryzysu gospodarczego

znów zniżka cen przez racjonalizowanie pracy i zwiększenie obrotów.

Ceny reklamowe

Szlifowanie cylindra oraz dostarczenie kompl. tłoków z pierścieniami i sworzniami fabrykatu:

Chevrolet 4 c. ...	106 80 zł
Chevrolet 6 c. ...	166 80 zł
Ford A	134.- zł
Essex 6 c.	180.- zł
Fiat 501-503	110.- zł
Citroën B 14	106.- zł

Odsprzedawcom rabat.

Wytwornia tłoków, pierścieni i sworzni tłokowych oraz zaworów chromo-niklowych. — Szlifiernia cylindrów i wałków korbowych. Pw 8 209-42.30

ERGE-MOTOR

Kosztorysy, cenniki i porady fachowe bezpłatnie.

Poznań,
ul. Mylna 38
Telefon
79-29.

Do księgarń i składu papieru poszukuje się młodszego księgarza

na stałą posadę. Zgłoszenia upraszam z podaniem pensji, odpisem świadectw i referencyj do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod nr 6 402. Odpisów świadectw nie zwraca się.

Doświadczona okazja zamążpójścia

Dla mego kuzyna, lat 30, szatyna, właściciela 500-morgowego majątku (w Poznaniu) szukam tą drogą z powodu braku znajomości — kobiety gospodarniej, młodej w obyczajach, z odpowiednim majątkiem gotówkowym, do lat 32. Cel matrymonjalny. Panie, którym zależy na szczęśliwym pożyciu, zechcą złożyć spiesznie swe oferty z fotografią (zwrotna) do Kurjera Poznańskiego pod zw 11 546. Rzecz traktuje się b. poważnie — zaręczam słowem honoru.

Oszczędzaj zęby,
gdyż zepsute zęby powodują choroby!
Wydzielają nieprzyjemny zapach!
Unikniesz tego, używając stale **TYMENTOL**
pastę, mydło, eliksir lub proszek.
Centralne Laboratorium Chemiczne - Warszawa.

Drzewka i krzewy owocowe

doborowych odmian, najtaniej sprzedają
Miejskie Szkołki Drzew Poznań - Naramowice.
Najnowszy nasz cennik i katalog wysyłamy na żądanie bezpłatnie i franko. nw 6 385

MASZYNY do obróbki drzewa, pendzli i szcetek, mało używane
sprzedam.
Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 11 551

Na sprzedaż majątek ziemski

2670 morgowy na Kujawach (Poznańskie), dobra ziemia kujawska, stacja kolejowa Złotniki Kujawskie, z żywym martwym inwentarzem, kolejka polna 6 km. i kolejka do cukrowni w Tucznie.
Oferty uprasza się nadesłać do p. inż. Putza w Rucwku, p. Inowrocław.
Pośredników wyklucza się. dw 1 439
Zarządca masy konkursowej
adwokat Mielcarek, Inowrocław.

Szczotki
do ubrań, kadzi, szorowania, zamiatania, tróterowania, wosk, szclerki, wiory do podłogi, wycieraczki kosowe, szpagaty
A. Koszewski
Poznań, St. Rynek 61.
Pw 8 029-41.138

Na raty
miesięcznie
EXPRESS 20 zł

Kromczyński, Poznań,
Aleje Marcinkowskiego 5.
Agenci potrzebni.
Pw 7 807

Piece żelazne
Rury i kolana
Kuchnie westfalskie
Armatury do piecy
Łóżka żelazne
Wanny do prania
Okucia do drzwi
Okucia do okien
Kaza sze do okien
poleca korzystnie
Jan Deierling
skład żelaza
Poznań, Szkołna 3
Tel. 35-18 i 35-43
Pw 12 8 42, 14

Szkło
okienne, ogrodowe, katedralne, surowe, truciaste, ornamentowe, kolorowe, diamenty, kół szklarski itp., ustrza i szyby wystawowe poleca
Polskie Biuro Sprzedaży Szkła
Spółka Akcyjna Poznań
Małe Garbary 7a, telefon 28 63
Oddział w Łodzi, ul. Pusta 15.17.
Pw 7775-30.110

Kursy handlowe Stefana Kapałki
w Poznaniu, ulica Kochanowskiego 17, II.
Nowe 6-cio miesięczne kursy handlowe dzienne i wieczorne rozpoczyna się z dniem 3 listopada 1931 r.
Tygodniowo 30 godzin nauki. Opłata 30 zł miesięcznie. Zapisy przyjmuje się codziennie od godz. 10—12 oraz 16—19.
Prospekty bezpłatnie.
zw 11 487

Maszynę do liczenia
„Dalton”, używaną w dobrym stanie kupię. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod nr 6 405

Przedsiębiorstwo zbożowe
lub ubikację na takowe w dobrej okolicy kupię lub ewentualnie wydzierżawię. Szczegółowe oferty z opisem zabudowań, podaniem ceny i warunków zapłaty kierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 11 547
Poznańskiego Okręgu „CARITAS”. Tabliczki jałmużnicze

są najskuteczniejszym sposobem walki z żebractwem i włóczęgostwem.
Najtańsze, najlepsze drzewo opałowe w sztach albo rabane kupuje się w drwalni P. O. „Caritas” Nowy Rynek 13 tel. 55-88.
Kupując także drzewo. — spełniamy czyn społeczny i bezrobotnym dajemy pracę.
UCHWAŁA. W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem firmy **Poznańska Fabryka Bielizny Jan Ebertowski** w Poznaniu unieważnia się układ zawarty między wierzycielami a powołaną firmą w dniu 28 listopada 1930 r. na koszt masy upadłościowej albowiem dłużnik przejętych na siebie zobowiązań z powyższej umowy nie wykonywa co wynika z akt konkursowych tejże firmy. Poznań, dnia 15 października 1931 r. **Sąd Grodzki 2 a.** nw 6 426

Sąd Grodzki, Jutrosin. 2. N n. 131. OBWIESZCZENIE. W sprawie odroczenia wypłat firmy **Piotr Baumeler**, młyn parowy, olejnia Pakosław wyznacza się termin do rozpoznania sprawy na dzień 6 listopada 1931 r., o godz. 10-tej w Sądzie Grodzkim w Jutrosinie, pokój nr 4. Wierzyciele mogą przybyć na rozprawę celem udzielenia Sądowi wyjaśnień. Jutrosin, dnia 19 października 1931 r. **Sąd Grodzki.** nw 6 436

POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE. Co do majątku ziemianina **Olgerda Gordziakowskiego** w Łęgu, w powiecie śremskim wdraża się z dniem dzisiejszym t. j. z dniem 19 października 1931 r., o godz. 18-tej postępowanie upadłościowe, ponieważ wierzycielka „Vesta” Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń od ognia i gradobicia w Poznaniu działająca przez Dyrekcję w Poznaniu, ul. Franciszka Ratajczaka, zastąpiona przez adwokatów Dra W. Prądzińskiego i Echausta w Poznaniu wniosła o otwarcie postępowania upadłościowego, celem zaspokojenia pretensji w kwocie 1573.90 zł z 12% odsetkami od 12 grudnia 1928 r. oraz 180.40 zł ustalonej kosztów a dłużnik, jak przez Sąd niżej podpisany ustalone zostało, jest niewypłacalny. Zarządca masy upadłościowej mianuje się biegłego rewizora ksiąg **Maćkiewicza Feliksa** w Śremie. Wierzytelności należy zgłaszać w Sądzie najpóźniej do dnia 10 listopada 1931 r. Do powzięcia uchwały, czy mianowany zarządca masy ma pozostać, ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, dalej celem ustanowienia wydziału wierzycieli, a także celem powzięcia uchwały co do kwestji, wymienionych w § 132 ustawy o upadłościach, wyznacza się w niżej wymienionym Sądzie termin na dzień 17 listopada 1931 r., o godz. 10-tej przed połud. — zaś celem zbadania zgłoszonych wierzytelności termin na dzień 10 grudnia 1931 r., o godz. 10-tej przed połud. Wszystkim, którzy posiadają jakiegokolwiek rzeczy, należące do masy upadłościowej, lub którzy tej masie są cokolwiek dłużni, zakazuje się owe rzeczy wydawać dłużnikowi upadłemu względnie uiszczać się z długu, a nawet poleca się im, aby najpóźniej do dnia 10 listopada 1931 r. donieśli zarządcy masy o posiadaniu takich rzeczy i o tem, czy przysługują im jakie wierzytelności, z powodu których mieliby prawo żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy. Śrem, dnia 19 października 1931 r. **Sąd Grodzki.** nw 6 435

PRZETARG PRZYMUSOWY
W piątek, dnia 23. bm., o godz. 9-tej przy ul. M. Focha 96, sprzedawać będę najwięcej dającemu za gotówkę:
kompletną sypialnię, kompletny gabinet męski, umeblowanie kuchenne. nw 6 219
Daroszewski, kom. sąd. Poznań, ul. Szamarzewskiego 36.

N. 6/31. POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE. Co do majątku Firmy **W. Weychan i B. Sarrazin** w Grodzisku wdraża się z dniem dzisiejszym t. j. z dniem 20 października 1931 r., o godz. 12 przed poł. postępowanie upadłościowe. Zarządca masy upadłościowej mianuje się p. Zygmunta Jankiewicza, dyrektora Banku Ludowego w Grodzisku. Wierzytelności należy zgłaszać w Sądzie najpóźniej do dnia 2. 12. 1931 r. Do powzięcia uchwały, czy mianowany zarządca masy ma pozostać, ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, dalej celem ustanowienia wydziału wierzycieli, a także celem powzięcia uchwały co do kwestji, wymienionych w § 132 ustawy o upadłościach, wyznacza się w niżej wymienionym Sądzie termin na dzień 25 listopada 1931 r., o godz. 10-tej przed poł., — zaś celem zbadania zgłoszonych wierzytelności termin na dzień 14 grudnia 1931 r., o godz. 10.30 przed połud. Wszystkim, którzy posiadają jakiegokolwiek rzeczy, należące do masy upadłościowej, lub którzy tej masie są cokolwiek dłużni, zakazuje się owe rzeczy wydawać dłużnikowi upadłemu względnie uiszczać się z długu, a, nadto poleca się im, aby najpóźniej do dnia 20 listopada 1931 r. donieśli zarządcy masy o posiadaniu takich rzeczy i o tem, czy przysługują im jakie wierzytelności, z powodu których mieliby prawo żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy. **Sąd Grodzki w Grodzisku.** nw 6 434

PRZETARG PRZYMUSOWY
W poniedziałek, dnia 26 października 1931 r., o godz. 9-tej rano, sprzedam w majątności Tworzokowo, pow. Śrem publicznie najwięcej dającemu za gotówkę cały żywy i martwy inwentarz, jak również plody rolne i urządzenie domowe, a to:
18 krów, 2 wolce, 13 cieląt, 24 konie, źrebaka, 10 wozów roboczych, cyrka 1 100 ctr. ziemniaków, 1 kuź do wody, bryczka, powózka, 2 powozy kryte, 27 szorów, półszorok, wemborki, konewki do mleka, skopce do dojenia, siodło z przyborami, wirówka, 2 parowniki, 20 plugów różnego rodzaju, 8 radeł, 3 opelacza, 2 kopaczki, 2 żniwiarki, westfalke, siewnik, 3 kultywatory, 16 bron, 7 bronek, dołownik, 22 drabie, 7 heł, śrutownik, 2 wagi śpichrzowe, 6 placht, 50 worków, wagę mostową, 4 sztaby na koła, 2 drabiny, wał pierścieniowy i wał drewniany, 2 grabie konne, maszynę do siania koniczyzny, sieczkarnię parową, 2 maszyny do krajania buraków, sieczkarnię, wolant stary, 2 młynki do zboża, wannę, sortownik do kartofli, 60 kur, 4 łózka w tem 2 z materacami, fuzję, kanapę, biurko, lustro stojące, stojak do książek, bufet, kredens, 3 stoły, 17 krzesel, 2 stojaki do kwiatów, 2 futra, szafę do rzeczy, sztyfon'erkę, komodę, umywalnię, 2 stoliki nocne, cyrka 120 książek różnego rodzaju, termometr, 2 obrazy, magiel, radio, większa ilość świąt, 2 stogi żyta, 96 mógg ziemniaków, cyrka 100 ctr. pszenicy w słomie, cyrka 620 ctr. owsa w słomie, cyrka 37½ morgi łubinu oraz większą ilość siana. nw 6 216
Przetarg odbędzie się nieodwołalnie.
Talarczyk, komornik sądowy.

PRZETARG PUBLICZNY
W piątek 23 października, od godz. 11 począwszy sprzedawać będę przy ul. Wronieckiej 4, z polecenia p. Kuratora masy najwięcej dającemu za gotówkę:
2 szafy, 2 stoły, 3 łózka, maszynę do szycia, lustro, komodę, krzesła, małą platformę, parę szorów, 5 okien do budowl, młódkarkę, sieczkarkę oraz różne inne rzeczy i sprzęty domowe i gospodarsze.
Brunon Trzeciak,
zaprzys. i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na Województwo Poznańskie, ul. Wroniecka 4. Tel. 21-26 i 31-75.
Pw 8 222-42,47

TERENY BUDOWLANE
w Poznaniu przy ul. Marszałka Focha obok kościoła Łazarzkiego (Łazarz, karta 473) łącznego obszaru 1.11,99 ha zostaną w drodze przetargu przymusowego w piątek, dnia 23. b. m., o godz. 11-tej w Sądzie Grodzkim, pokój nr 23 sprzedane. Pomiar i utworzenie 13 parcel budowl. już przeprowadzone katastralnie. zw 11 548
Nadzwyczajna okazja korzystnego kupna dla finansistów.
Wierzyciel.

PRZETARG PRZYMUSOWY
W sobotę, dnia 24 października 1931 r., o godz. 13-tej na placu spedytora T. Krügera przy ul. Górna Wilda 85, sprzedam najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą: różnego rodzaju towary w większych ilościach, prowadzone w składzie papieru, jak papier biurowy, maszynowy, bruljony, książki handlowe, bloczki, albumy, karty, zeszyty, koperty, książki do nabożeństwa, różańce, poduszki do stempli, lusterka, atramenty, lampiony, gumy, harmoniczki, bibuły, serwety papierowe, różne teckki, pocztówki z widokiem, całe urządzenie skladowe składające się z regałów częściowo oszklonych, stołów skladowych, drabin i stojaków i 70 paczek waty tapicerskiej. Sprzedaż nastąpi w większych ilościach i nieodwołalnie. Przedmioty będą na przetargu okazane. nw 6 217
Krawczyk, kom. sąd., Dąbrówki 14.

PRZETARG PRZYMUSOWY
W sobotę, dnia 24. bm., o godzinie 9-tej przed poł., sprzedam najwięcej dającemu za gotówkę przy Starym Rynku 40:
większą ilość materiałów wełnianych, jak sukna, gabardyny, rypsy, aksamity i popeliny oraz jedwabie, satyny, zefiry, muśliny, woal, płótna, inlety, obrusy, ręczniki i t. p. i kompletne urządzenie skladowe.
Dawid, kom. sądowy Poznań, Śniadeckich 26. nw 6 218

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE
Sprzedam
3 parcele po 2 morgi ziemi pszennej 1 klasa wśród miast. Należy się dla ogrodnika lub pod budowlę, blisko Poznania. K. Bartosiewicz, Steszew. nw 6 400
Dla młynów
trzy pary wałków młynskich 800x350 800x300, 700x300 mm. jak nowe zaraz tanio na sprzedaż. Zgłoszenia W. Grzechacz Glini- Lublinie. adw 76 122

Drzewka i krzewy owocowe
ozdobne i róże polecają A. i J. Jeske Szkołki drzew w Jelonku poczta Złotniki w Poznaniu a telefon 3 Cenniki wysyłamy na żądanie bezpłatnie! Dojazd do naszych Szkołek autobusami z Placu Sapieżyńskiego w kierunku Obornik dwp 1830
Orzechy
włoskie 14.50 miód pszczelny kuracyjny 18 miód brzeczany 15, pięciokilowe opakowanie franko zaliczka Bracia Baltuch, Zaleszczyki. adw 1 430

Najszybsze
losy Loterii Państwowej poleca **Kędziora Poznań, Sieroca 56.** zdw 75 774/5
Skład
urządzeniem Wrocławską tanio. Adres Kurjer Pozn. zdw 75 629
Dużą piękną posiadłość
willowa, dochodowa sprzedam, 35 ubikacji, garaż, elektryka ogród park 12 morg. 150 moreli, 30 brzoskwin itd położenie malownicze. Zgłoszenia: Kazimierz Dolny w Wielu, L. Kobierski. adw 75 983

Filter
do odżelnienia wody kupię zaraz. Zgłoszenia „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11 pod 42.16 Pw 8191 42.16
Parcele
mam do oddania. Łaskawe zgłoszenia pod zdw 75 225 Kurjer Poznański.
Śrutowniki
wałcowe Stillego na łożyskach kulkowych najnowszy model poleca inż. H. Jan Markowski Poznań 420 Sew Mielżyńskiego 23. Pw 7 614-33,111

Używane
meble, garderobe, różne inne rzeczy sprzedaje kupuje. Nowy Dom Komisowy Wofna 16. Pw 7809 57 151
„Centrala mebli”
Swarzęd, naprzeciw poczty poleca meble po cenach niskich. Wielki wybór Pw i 773 4-30,35/6
Parcele
budowlane Antoninek, Osiedle Warszawskie, Szlag Ławica, Junikowo począwszy od 60 ar mkw. sprzedaje Osadopol. Rzecypopolitej 2. adw 75 276/7

Wyprzedaż futer damskich
czarne źrebce bronz od 450 zł sełowe 300 bibretowe 390 krety tamiy pod futra meskie damskie 60 wydry bronz czarne 290 lisy srebrne 390 inne lisy 60 i kilka tysięcy skór na obsady od 5 zł poleca hurtownia futer Poznań, Aleje Marcinkowskiego 15 Bracia Milscy. nw 5 857
Łóżeczko
dziecięce — kołyska do sprzedania. Wiadomość: Portjerka Małatałarska 5 a. adw 75 232

Sypialnie jadalnie, gabinet
sprzeda tania. Stolarnia, Spokojna 29. zdw 74 845

Siodło oficerskie
jak nowe, odda okazynie Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 8 220-42.45

Sypialnie
Jadalnie, gabinety, meble, kluby w skórce, pianino, fortepian, saloniki, dywany, kasy „National” oraz dużo innych przedmiotów odda tania Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Telefon 24-42. Pw 8 281-42.44

Jadalnie
dębowa, pięknie rzeźbiona, bardzo tania. Stolarnia, Bukowska 9 zdw 76 066

Każda Pani
kupuje płaszcze damskie najkorzystniej w fabryce konfekcji damskiej bo wielki wybór i ceny fabryczne. Osobny dział miarowy. W. Kowalski i S-ka Poznań, Wielkie Garbary 22 I. narożnik ul. W. elkiej. Pw 8 210-57.338

Wyprzedaz
całkowita dywanów, chodników po cenach najniższych z powodu likwidacji interesu. — Poznański skład dywanów ulica Wrocławska 20 przw Pl Świątkrzyskim zdw 72 729

„Occasion”
Aleje Marcinkowskiego 23 sprzedaje złoto, srebro, brylanty zdw 73 914

Sypialnie
ładne bardzo tania wyprzedaje stolarnia Kwiatowa 6. zdpw 74 759

Piece
kucharki kaflowe przenośne tania poleca Milch Dolna Wilda 21. zdw 75 153

Kojec
dla dziecka. Kraszewskiego 12. III lewo zdw 75 799

Gospodarstwo
prywatne 170 mórg drenowanej ziemi buraczanej położonej w całości budynki murowane maszynowe przy mieście powiatowym, gdzie gimnazjum Szkoła rolnicza, cukrownia, do nabycia wprost od właściciela. Agencji wykluczeni, Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 75 798

Smoking
prawie nowy dla szcuplego tania. Dąbrowskiego 9/11 mieszkanie 2. zdw 75 788

Samochód
„Praga” w dobrym stanie 6 osobowy urządzony do przewozu mięsa sprzedam. K. Frankus, Zupańskiego 7 zdw 76 785

Domek
3-4 pokojowy blisko Poznania kupię. Kurjer Poznański zdw 75 506.7

Kuśnierz
modernizuje naprawia futra damskie, męskie oraz naszywa obsady bardzo tania. Zaleski, Matejki 56. zdw 75 776

Futro
męskie sportowe tania na sprzedaż. Waly Królowej Jadwigi 1. m. 12. zdw 75 772

Futro
popielicowe mało używane na sprzedaż. Chelmońskiego 9. m. 4. zdw 75 770

Skład
delikatosew centrum Poznania sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 75 751

Skład
bielizny robotek, towarów krótkich z przyległym pokojem, przy ruchliwej ulicy w Poznaniu do sprzedania z towarem za 15 tysięcy złotych Oferty Kurjer Poznański zdw 75 844

Urządzenie
pracowni cukierniczej, dobrze zaprowadzonej sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 75 849

Futra
damskie i męskie nowe tania na sprzedaż Skryta 15 mieszkanie 5 zdw 75 852

Skład
węgiła dobrze zaprowadzony z kominem i wozem natychmiast sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 854

Fiat
503 w dobrym stanie za bezcen. Wierzbicze 31. I. lewo. zdw 75 882

Pianino
jak nowe sprzedam. Inglink, Podgórna 10 restauracja. zdw 75 976

Skład
z ubikacją w Poznaniu sprzedam zaraz z kompletnym urządzeniem tania. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 089

Kantówkę
wrota, okna, blache cynkowa, bednarkę gotowe schody, płyty Celotex przeciw zmianie temperatury tania z rozbiórki Chelmońskiego 11. zdw 76 100

Jadalnia
używana z marmurowa płyta 350. piece szamotowe przenośne tania. Matejki 50, mieszkanie 9. godzina 8-4. Pw 8 216-57.340

Gospodarstwo
220-morgowe w ziemi chelmońskiej, gleba pszenno-buraczana z kompletnym żywym i martwym inwentarzem. — sprzedam lub zamienię na mniejsze z dopłatą tylko blisko miasta gimnazjalnego. Oferty nadesłać do Kurjera. Pozn. pod zdw 76 123

Parcele
Jeżyce i Debiec pięknie położone, pod wille korzystnie sprzedam. Blicharski, Półwiejska 26. zdw 75 960

Leksykon Meyera
15 tomów odda okazynie Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 8 219-42.46

Eleganckie kapelusze damskie
w wielkim wyborze po znanych niskich cenach poleca G. Lewicka, Poznań ul. Wielka 8 i Kraszewskiego 17 wejście z Szamarzewskiego. nw 0416

Pianino
krzyżowe zagraniczne sprzedam tania. Rybaki 9, mieszkanie 12. zdw 76 111

Singera
damska 135 Szyperska 3, mieszkanie 3. zdw 76 116

Okazyjne kupno! Majątek
60 mórg pszennej ziemi, 4 laki, pełnym żniwem, inwentarzem, zabudowanie na żelazie dom, rodzaj wille, pięć pokoi, kuchnia, przy szosie, blisko Poznania, prywatne, osobiste zbadalem. — Cena 32.000, wpłaty 14.000, reszta 30 lat 7%. sprzedam spieszenie. Zgłoszenia: Nowak, Poznań, — Kramarska 15 (pierwsze piętro). zdw 76 046

Zioła
lecznicze Dr. Breyera i inne poleca: „Gloria Drogerja” — Półwiejska 8. zdw 76 035

Meble
używane oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3 telefon 24-42. Pw 7 767-1.65

Nowości
na sezon jesienno-tyweedy już od 2.25 na płaszcze kostiumy od 5.50 georgette velutina na suknie crepe-de-chine od 5.50 crepe georgette od 7.25 w wszystkich kolorach poleca hurt i detal W. Groszkiewicz, Poznań Wrocławska 3. Pw 7 784-36.97

Kolonjalka
mieszkanie, nadaje się na każdą branżę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 75 992

Rower
męski nowy tania sprzedam, Marszałka Focha 29, front, mieszkanie 6. jw 1 771

Maszyny
do pisania sprzedam za 80 i 160 Józefa 6. m. 6. zdw 76 020

Futro
(karakuly) sprzedam tania. — Józefa 6. m. 6. zdw 76 021

Powózki
samopojazd i dogart tania. — Stawna 6. zdw 76 004

Domek
sprzedam cena 4.500, wpłaty 3.500. Zgłoszenia: Leon Marciniak, Ławica, Poznań. zdw 76 093

Dzwona
podłoga, szalówka tania. Chelmońskiego 11. zdw 76 099

Bechsteina fortepian
krzyżowy nowoczesny sprzedam. Dąbrowskiego 33, III, piętrowe lewo. zdw 76 103

Wózek
dziecięcy niklowy mało używany sprzedam Melcer Zagórze blok II. zdw 75 825

Fortepian
(skrzydło) sprzedam. Ogrodowa 13, III, piętrowe, mieszkanie 23 zdw 76 106

2 obrazy
oleodruk na płótnie 150x147, złota rama, szerokość 25 za bezcen do sprzedania. Piękary 8. m. 11 zdw 75 947

Piec
szamotowy pokojowy 45 zł sprzedam. Chwaliszewo 34, mieszkanie 6. zdw 75 878

Futro
damskie, sealowe, nowe sprzedam 330 zł. Wrocławska 3, II, piętrowe, prawo zdw 76 031

Listwy
na ramy, piękne 100 metrów, okazynie tania. Zgłoszenia Haftoplis, Stary Rynek 10, wejście Kurzanoga. zdw 76 051

Długie buty
sztywne cholewy eleganckie, czarne, jak nowe, wielkość 42 (25) bardzo tania sprzedam — Adres wskaże Kurjer Poznański. zdw 76 059

Skład
kolonialny, magiel, towar, 2 pokoje, kuchnia sprzedam z powodu wyjazdu. Zgłoszenia Marsz. Focha 167. zdw 76 062

Nowy
dom, 2 morgi ogrodu, koło Pleśszewa gotówka zaraz. Dochód 1500. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 855

Meble
własnego wyrobu, wielki wybór w pokojach męskich poleca tania A. Szczaniecki, Tama Garbarska 3 zdw 75 983.9

Fotele
kanapa, kluby jak nowe tania. Łazienna 1 Lewicki zdw 75 875

Futro
sealowe nowe korzystnie. Półwiejska 37, m. 4 zdw 75 940

Sprzedam
maszynę z okrągłym czółkiem. Mostowa 13 m. 2. zdw 75 880

Skład
kolonialny z urządzeniem i mieszkaniami, pokój, kuchnia, powiatowe miasto, zaraz sprzedam tania 1.500 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 76 120

Płaszcz
jesiennie zimowe nadeszły. Piękne modele w olbrzymim wyborze po cenach rewelacyjnie niskich poleca P. Szczawińska i S-ka ul. Wodna 1. — Przyjmujemy asygnaty Kredytu! Pw 7 761

Skórki
blamy, ceny hurtowe. Hankiewicz, Wielka 9 (wchód Szewska). rw 3 175

Hurtownia Porcelany
Wroniecka 24 podwórce, poleca się każdemu na zakup porcelany Cmielowskiej, szklanki, kieliszki, szlifowane, noży widelce. Całkowite wyprawy zupełnie tania. zdw 76 109

Piec
Westfalke” sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 75 800

Sypialnie
sprzedaje tania stolarnia Rybaki 15 zdpw 74 776.7

Parcela
w Górczynie 2 800 m kw, dobre położenie z wodociągami, światłem elektrycznym, gazem i kanalizacją, zaraz korzystnie na sprzedaż w całości lub połowę. Właściciel Pałacza 39. zdw 75 865

Parcela
budowlana dogodnie warunki, spłaty Kościński, Czartoria 1. Pw 7 993-40.89

Rower
sprzedam, Szolna 9 m. 5. zdw 75 822

Pianino
tania sprzedam. Św. Józefa 2 Braun. zdw 76 104

5 KUPNA
poszukuje na I. hipotece na dom ze składami w Lesznie, dobrze się procentujący, wartość 150.000. Procent podług umowy Zgłoszenia Agentura Kurjera Poznań, Leszno, Komeniusza 42. — nw 6395

20 — 30 000 zł
poszukuje na I. hipotece na dom ze składami w Lesznie, dobrze się procentujący, wartość 150.000. Procent podług umowy Zgłoszenia Agentura Kurjera Poznań, Leszno, Komeniusza 42. — nw 6395

30 — 40 000 zł
pożyczki pod zabezpieczenie hipoteczne poszukuje. Łaskawe zgłoszenia pod zdw 75 224 Kurjer Poznański.

5 000
na I. hipotece gospodarstwa ogrodniczego z domem czynszowym poszukuje Spieszne oferty Kurjer Poznański zdw 75 610

100 zł
pożyczki szukam. Dobry procent. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 591

Młyn
na Górnym Śląsku poszukuje wspólnika z 6 000 zł. Wspólnik musi się zajmować zakupem zboża Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 75 829

50 000
na I. hipotece celem ukończenia domu Solaczka wartość 170 000. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 837

Do
dobrze zaprowadzonej restauracji i jadłodajni szukam wspólnika z gotówką i reflektuje tylko na site fachowa St. Kochanowska Górna ul. Wilda 31. zdw 75 856

3 000 zł
poszukuje na przedsiębiorstwo przemysłowe, procent wedle umowy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 75 812

10 000 zł
poszukuje na I. hipotece, nowe zabudowania wartości 40 000 dom bez długu zupełnie pewną lokata Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego nw 0408

Piekarnia
w Poznaniu przyjmie wspólnika z gotówką Oferty Kurjer Poznański zdw 75 948

Tokarnie
w drzewie na tryt kupię. Zgłoszenia: W. Ludwicki, Pniewy. zdw 75 840

Piec
kaflowy przenośny okazynie kupię Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 75 860

Maki
żytniej i pszennej razem ca. 15 do 20 worków dziennie potrzebujemy do stałej bieżącej dostawy. Upraszamy oferty z podaniem ceny i warunków franko Poznań do Kurjera Poznańskiego zdw 75 904

Kupię
wille również niewykończoną Poznaniu gotówki 20 000. Oferty szczegółowe właścicieli Kurjer Poznański zdw 75 925

Składowe
poszukuje ewentualnie zaraz. — Oferty Kurjer Poznański zdw 75 951

Kupię
kolonialną z przyległym mieszkaniem. Wyczerpujące oferty Kurjer Poznański zdw 76 055

Kupię
dom w Poznaniu do 20.000 złotych. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 76 040

Kolonjalkę
w Poznaniu lub okolicy za gotówkę zaraz kupię Oferty z warunkami Kurjer Poznański zdw 76 131

6 KAMIENICE
Kamienicę kupię
w Poznaniu lub na prowincji przy wpłacie gotówki 10-20 000 zł. reszta ceny kupna spłata 1-2 lat, za odpowiednią gwarancją. Oferty do „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 42.36 Pw 8 212-42.36

Dom
w Poznaniu w śródmieściu kupię wpłacie 60 000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 531

Kamienicę
komfortową narożnikową wpłaty 160.000 czynsz roczny 22.000, sprzedaż właściciel. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 75 786

Kamienicę
dwupiętrową w Rawiczu. Rynek, w najlepszym położeniu handlowym sprzedam W. Weigt Rawicz. zdw 76 125

Kamienica
nowa, 13 lokatorów mieszkaniami z wygodami, czynsz dochód 15 500 zł, cena 160.000, wpłaty 60.000, hipoteka amortyzacyjna, Kossmann, Fredry 6. zdw 76 035

Kamienicy
idealna połowa w śródmieściu z wolnym 6 pokojowym mieszkaniem na I. piętrze sprzedam przy wpłacie 95 tysięcy zł Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 76 097

7 PIENIADZ
20 — 30 000 zł
poszukuje na I. hipotece na dom ze składami w Lesznie, dobrze się procentujący, wartość 150.000. Procent podług umowy Zgłoszenia Agentura Kurjera Poznań, Leszno, Komeniusza 42. — nw 6395

30 — 40 000 zł
pożyczki pod zabezpieczenie hipoteczne poszukuje. Łaskawe zgłoszenia pod zdw 75 224 Kurjer Poznański.

5 000
na I. hipotece gospodarstwa ogrodniczego z domem czynszowym poszukuje Spieszne oferty Kurjer Poznański zdw 75 610

100 zł
pożyczki szukam. Dobry procent. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 591

Młyn
na Górnym Śląsku poszukuje wspólnika z 6 000 zł. Wspólnik musi się zajmować zakupem zboża Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 75 829

50 000
na I. hipotece celem ukończenia domu Solaczka wartość 170 000. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 837

Do
dobrze zaprowadzonej restauracji i jadłodajni szukam wspólnika z gotówką i reflektuje tylko na site fachowa St. Kochanowska Górna ul. Wilda 31. zdw 75 856

3 000 zł
poszukuje na przedsiębiorstwo przemysłowe, procent wedle umowy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 75 812

10 000 zł
poszukuje na I. hipotece, nowe zabudowania wartości 40 000 dom bez długu zupełnie pewną lokata Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego nw 0408

Piekarnia
w Poznaniu przyjmie wspólnika z gotówką Oferty Kurjer Poznański zdw 75 948

6 000 zł
poszukuje na I. hipotece, dom bez długu, nowe zabudowania na prowincji. Oferty do Kurjera Poznańskiego nw 0400

20 000
na I. hipotece w Zakopanem poszukuje. Oferty: Zakopane skrzynka pocztowa nr. 37. dw 1 440

2 000
złoty poszukuje dobry zastaw, procent. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 134

30 — 40 000 zł
poszukuje na I. hipotece na kamienicę 4 piętrową dobrze się procentującą Zgłoszenia z podaniem wysokości procentu do Kurjera Poznańskiego zdw 76 133

150 zł
pożyczki, procent obiadły Oferty Kurjer Poznański zdw 76 120

8 DC WYNAJĘCIA
Mieszkanie
4 pokojowe, kuchnia, łazienka i odnowione. II. piętro, od zaraz do oddania, czynsz miesięczny 150 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 75 104

Po drobnej przebudowie
do wynajęcia w centrum tylko solidny lokator 2 pokoje kuchnia 100 zł miesięcznie. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 613

Mieszkanie
5 pokojowe, centralne ogrzewanie komfortowe, Łazarz, za zwrotem kosztów od zaraz Adres Kurjer Poznański zdw 75 918

Pokój
próżny używalność kuchni jako procent od wypożyczenia 2 tysięcy złotych. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 810

Czteropokojowe
mieszkanie zabudowania, 2 morgi ogrodu w tem pół morgi szparaków Poznaniu wydzierżawie — Adres Kurjer Poznański zdw 75 869

Trzypokojowe
z kuchnią, łazienką, pokojem dla dziewczyny wynajmę zaraz Grodzka 2, willa zdw 75 872

Mieszkanie
3 pokojowe z całkowitem komfortem Pałacza 39. zdw 75 912

Dwupokojowe
z kuchnią meblami, Marszałka Focha 111 mieszkanie 17. zdw 75 763.4

Dwupokojowe
czteropokojowe — wydzierżawi Czarniecki, Ratajczaka 13. zdw 76 105

Dwupokojowe
500, 1/2 roku dzierżawa, pokój, kuchnia, łazienka, czynsz roczny. Informacje Łukaszczyk 6, mieszkanie 14. zdw 76 072

Dwupokojowe
kuchnia, czynsz miesięczny kaucja 250 zł pokój kuchnia, czynsz 40 wynajmie „Pawilon” Marszałka Focha 15. zdw 75 815.6

5 pokoi
centrum, bez odstępnego, 250 zł Adres Kurjer Poznański zdw 76 045

Mieszkanie
2 pokoje, kuchnia, ogród, z objętością administracji za pożyczkę 5.000 zł wydzierżawi gospodarz. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 137

Mieszkanie
komfortowe, dwuletni czynsz lub pożyczka hipoteczna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 76 015

Mieszkanie
5 pokojowe, centralne ogrzewanie, komfortowe — Łazarz, za zwrotem kosztów od zaraz. — Adres Kurjer Poznański zdw 76 013

5 pokoi
słoneczne, centralne ogrzewanie, 2 balkony, blisko Wileckiego Rynek Zgłoszenia Mielżyńskiego 22, Tyrakowska zdw 76 082

Garaż
na jeden samochód zaraz do wynajęcia, Marsz. Focha 78, mieszkanie 4. rw 3 190

Dwupokojowe
kuchnia frontowe, częściowo lub bez mebli, Łazarz, korzystna dzierżawa zaraz odda Koczorowski, Górna Wilda 32 zdw 76 087

9 SZUKA MIESZK
Pokoju
poszukuje za półroczną dzierżawę wprost od gospodarza Oferty Kurjer Poznański zdw 75 896

Młode małżeństwo
poszukuje 5 pokojowego słonecznego mieszkania w nowszym domu Oferty Kurjer Poznański zdw 75 791

3
pokojowe mieszkanie poblizu ul. Matejki od gospodarza na dogodnych warunkach poszukiwane. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 896 lub telefon 63-77.

Mieszkania
1-2 pokojowe, kuchni blisko śródmieścia wprost od gospodarza poszukuje zaraz, zapłace 40 zł miesięcznie rok zgóry. Agencji wykluczeni Oferty Kurjer Poznański zdw 75 864

Jeżyce — Łazarz
2 pokojowe, kuchnia od gospodarza zaraz, czynsz zgóry Oferty Kurjer Poznański zdw 75 896

3-4
pokoi, kuchnia, łazienka, centrum, lub poblizu poszukuje solidny lokator wprost od gospodarza Oferty Kurjer Poznański zdw 75 837

Poszukuje
pokoiu jednego lub pokoju z kuchnią czynsz do 500 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 827

Pokoju
lub dwóch kuchnią, centrum, czynsz półroczny szuka samotna. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 009

Pokoju
i kuchni za dzierżawę miesięczną wprost od gospodarza Oferty Kurjer Poznański zdw 76 065

Poszukuje
sie 3-5 pokojowego mieszkania z wygodami od 1 stycznia 1932 r., czynsz za rok lub dwa lata zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 191

3-4 pokojowego
komfortowego od gospodarza, czynszem na rzd poszukuje profesor. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 112

10 ZAMIANA MIESZKANIA
Zamienię
skład z mieszkaniem na 2-3 pokoje na stary kontrakt Oferty Kurjer Poznański zdw 75 401

Zamienię
mieszkanie, Łazarz, 3 pokoje, kuchnia, łazienka, balkon, 2 wejścia, I. piętro, na 5 pokoi Łazarz. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 674

Mieszkanie
trzypokojowe śródmieście parter odda gospodarz za trzypokojowe mieszkanie okolica Parku Wilsona. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 895 lub telefon 63-77.

11 POKOJE UMEBL
2-3
panienki na pokój z utrzymaniem lub bez

1-2 pokoje, słoneczne, Poznańska 50, III p. front. zdw 75 807

Gimnazjastów przyjeżdżają na stacje na dogodnych warunkach. Odżywiane dobrze, mieszkanie słoneczne, pomoc w naukach zapewniona, okolice gimnazjum Mickiewicza, Paderewskiego. Kurjer Poznański zdw 75 884

Frontowy inteligentnym panom. Łazarz, Graniczna 15 m. 4. zdw 75 848

Pokój dwuosobowy wynajme. Śniadeczek 17. mieszkanie 11. zdw 75 817

Dwuosobowy pokój obiady lub dobre utrzymanie wynajme. Skarbowa 4. mieszkanie 14. zdw 75 874

Centrum słoneczny odnowiony pokój, duży dla dwóch osób. Plac Sapieżyński 5. mieszkanie 8 zdw 75 889

Centrum pokój do wynajęcia. Murna 3. parter prawo przy Nowej. zdw 75 892

Wspólny pokój dla panów Łakowa 15. II. zdw 75 900

Tani pokój. Drużbackiej 1a. mieszkanie 6. zdw 75 901

Pokój do wynajęcia. Stary Rynek 60. wchód Wrocławska. m. 4. zdw 75 977

Solidnemu panu wynajme pokój za wypożyczeniem 300-500 złotych na krótki czas. Procent miesiąc pokój słoneczny, duży, umeblowany frontowy, niekrepującym wejściem. II piętro przy Placu Wolności, wszelkimi wygodami, wykwiłtem utrzymaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 936

Dwuosobowy skromny. Strona 26, m. 13. zdw 75 937

Pokój Jeżycka 46. II. prawo. zdw 75 941

Pokój umeblowany frontowy, słoneczny, osobne wejście dla 2-3 osób do wynajęcia zaraz lub 1. W. Król. Jadwigi 5a. m. 7. zdw 75 954

Pokoik 25 zł. od 1. wozny. Marsz. Focha 41. mieszkanie 8. zdw 76 034

Dla małżeństwa pokój z umeblowaniem, kuchnią, Pamiątkowa 12. mieszkanie 10. zdw 76 048

Próżny samotnej 35 zł. wskazuje Kurjer Poznański zdw 76 005

Pokój słoneczny, czysty, od listopada, 2-3 osobom, utrzymanie, obiady bez. Grunwaldzka 17. I. zdw 76 001

Pokój dwuosobowy zaraz, Bukowska 27. mieszkanie 6. jw 1274

Pokój umeblowany na 2 osoby do wynajęcia. Warchlewski, Przeczni- ca 2. zdw 76 092

Pokój komfortowy, telefon, do wynajęcia. Działyskich 9. m. 8. Pw 8 217-42.43

Pokój skromnie umeblowany 1-2 osoby, cena 30.— Gen. Prądzyńskiego 55. m. 3. zdw 75 986

Pokój osobne wejście, elektryczność, 1-2 osobom wynajme, ewentualnie z utrzymaniem. Św. Wojciecha 21. mieszkanie 5. zdw 75 984

Pokój umeblowany do wynajęcia. Działyskich 8. I. lewo. zdw 76 067

Pokój słoneczny, Strzelecka 11. m. 3. zdw 76 068

Elegancki pokój wynajme. Podgórna 13. mieszkanie 10. zdw 76 064

Pokój osobne wejście, 2 osobom, elektryczność, Jezuitka 1. mieszkanie 7. zdw 75 970

Pokój frontowy, umeblowany, elektryczność. Niegolewskich 2. I. lewo. zdw 75 986

Pokój dobrze umeblowany, światło elektryczne, zaraz lub 1. do wynajęcia. Grobla 6. m. 8. zdw 75 984

Elegancki pokój panom utrzymaniem, bez. Plac Sapieżyński 5. m. 7. zdw 75 963

Dwuosobowy małżeństwu lub panom. — Za Bramką 12. a. m. 5. zdw 76 039

Pokój dwom panom od 1. tanio. Marszałka Focha 41. mieszkanie 8. zdw 76 032

W śródmieściu niekrepujący dwuosobowy. Seweryna Mielżyńskiego 22. m. 20. zdw 75 990

Wspólny panienkom z utrzymaniem, bez. Krasieńskiego 8c. zdw 76 138

Pokój na dwie osoby zaraz wynajme. Mickiewicza 5. mieszkanie 9. zdw 76 016

Elegancki pokój utrzymaniem, bez, tanio. Wielkie Garbary 40. m. 8. zdw 76 001

Centrum pokój dobrze umeblowany, elektryczność, łazienka, wynajme. — Aleje Marcinkowskiego 17. I. prawo. zdw 75 942

Dwuosobowy tanio zaraz. Światło elektryczne, wejście z klatki schodowej. — Umińskiego 12. mieszkanie 4. zdw 75 993

12 SZUKA POKOJU

Pokoju do 30 zł. pani. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 793

Pokoju eleganckiego, niekrepującego — centrum, elektryczność, całodziennie utrzymanie lub bez. Oferty ceną Kurjer Poznański zdw 75 804

Pokoju eleganckiego, telefon, dobre utrzymanie, spokojna dzielnica, niekrepujący potrzebny od listopada. Warunki Kurjer Poznański zdw 75 765

Pokoju szukam za gotowanie. Kurjer Poznański zdw 75 818

Urzędniczka poszukuje czystego pokoju. Oferty z ceną do Kurjera Poznańskiego zdw 75 839

Małżeństwo pokój używalności, kuchnia, Zgłoszenia, ceną Kurjer Poznański zdw 75 881

Urzędnik poszukuje pokoju jednoosobowego centrum 1.11. Cena do 50 zł. — Oferty Kurjer Poznański zdw 75 890

Pokój umeblowany dla spokojnego małżeństwa 2 dziećmi od 15 Oferty Kurjer Poznański zdw 75 915

Pokoju 25 zł. poszukuje pan. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 979

Pokoju z forteleniem do ćwiczeń, poszukuje uczennica. Cena 40 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 946

Panienska poszukuje taniego pokoiku, względnie wspólny okolica Stary Rynek. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 075

Panienska szuka skromnego, taniego pokoju u starszych państwa, tylko w śródmieściu. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 76 115

Studentka szuka pokoju wspólnego (śródmieście). Cena oferty Kurjer Poznański zdw 75 972

1-2 pokoi na biura, Kantaka lub w pobliżu poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 76 014

Poszukuje pokoju ładnie umeblowanego, z światłem elektrycznym i możliwością centralnego ogrzewaniem, niekrepującego, okolica obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 952

Pokoju jednego z łóżkiem, używaniem kuchni dla bezdzietnego małżeństwa poszukuje. Oferty z podaniem ceny Kurjer Poznański zdw 75 709

Pani szuka niekrepującego możliwie z pianinem śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 187

13 LOKALE

5 ubikacji frontowych, jasnych, suterenujących na biura — komfort — centralne ogrzewanie (Mickiewicza 28) do wynajęcia. Wiadomość Jaroszewski, Maształarska 6. zdw 75 293

Trzy duże ubikacje, pierwsze piętro, na biura lub handel (Wodna 2) do wynajęcia. Wiadomość Jaroszewski, Maształarska 6 zdw 75 294

Ubikacja handlowe na pracownię, hurtownie i kantory, dużo światła dziennego, korzystnie w śródmieściu do oddania. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 965

Dwie ubikacje nadające się na warsztat i kuźnię oraz dwa garaże zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia p. Nadworny Patrona Jackowskiego 48. zdw 75 760

Garaz w śródmieściu do wydzierżawienia, także sucha, ładna piwnica na owoce oraz ubikacje na warsztat. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 75 272

1 pokój na biuro wielkości 2 1/2 x 6 m na parterze z wejściem wprost z klatki schodowej oraz składnica i garaż zaraz do wynajęcia. Ul. Słowackiego 18. Pw 7 771-50.106

Na pracownię jasna, duża ubikacja. Zgłoszenia Wierzbicice 58. III. piętro. m. 7. zdw 76 085

1-2 pokoje na biura z telefonem wynajme. Młyńska 4. parter. prawo. zdw 74 772

Resztówka 220 móg. od Niemca. Dom 6. pokoi. objęcie 14.000. Agrapol, Poznań, Dąbrowskiego 2. zdw 75 933

14 DZIERŻAWY

Wydzierżawie tanio 5 morgach oparkowanego ogrodu na Ratajach. Adres Kurjer Poznański zdw 75 911

Resztówek gospodarstw wielki wybór do wydzierżawienia, także do sprzedania. Agrapol, Poznań, Dąbrowskiego 2 zdw 75 930

Piekarni w dzierżawę poszukuje od zaraz. Kupke Toruń Mickiewicza 113. zdw 75 845

Tartak na Pomorzu i 70 móg. rohu korzystnie sprzedam lub wydzierżawie Zgłoszenia Barczyński, Brodnica (Pomorze) Kamionka 22. zdw 75 888

9 móg w Górczynie do wydzierżawienia telefon 41-48. zdw 75 913

Warsztat ślusarsko - kowalski wydzierżawie. Poczta 20 zdw 75 916

Składnice na węgiel 1.000 kwm., szopa na drzewo 150 kwm., blisko boczniczy Poznań oddzierżawie zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 102

Resztówka 160 móg. dom 6 pokoi, objęcie 6.000 zł. Agrapol, Poznań, Dąbrowskiego 2. zdw 75 931

Resztówka 460 móg. bez żywego inwentarza, od Niemca, objęcie 8.000 — Agrapol, Poznań, Dąbrowskiego 2. zdw 75 934

Gospodarstwo 55 móg. od Niemca, przy Poznaniu, objęcie 5.000 zł. Dom 6 pokoi. Agrapol, Poznań, Dąbrowskiego 2. zdw 75 935

Emeryt wyższy szuka dzierżawy domu lub willy z ogrodem i ewentl. kilka morgami ziemi. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 1443

Dzierżawy domu ze składem w dużej wsi kościelnej z dobrą komunikacją z ogrodem i kilku morgami ziemi przy domu szukam. Oferty Kurjer Poznański zdw 1444

21 ZGUBY

Zgubiono damski złoty zegarek 19. 10. — Zwrot wynagrodzeniem. Kochanowskiego 5. m. 1. zdw 75 771

Zaginął pies wilk dnia 8 10 okolica Winiary wabi się Troll Zwrot za wynagrodzeniem Wawrzyniak. — Jasna 1 telefon 69-20. zdw 75 909

Zagubiono weksel protestowany 350 zł. akceptant Stefania Sekowska. Warszawa wystawca Nowakowski i Synowie. Oddać za wynagrodzeniem u M. Matuszewskiego, św. Marcina 27 zdw 76 141

15 UZDROWISKA

Bystra koło Białej Cały rok czynne. Uzdrowisko Dra Szareckiego dla osób wymagających odpoczynku względnie leczenia, z wyłączeniem czynnej gruźlicy płuc. Ceny bardzo przystępne. Prospekty na żądanie. nw 6062

16 OSOBISTE

Uwaga! Chiromant Morawski - Kalwini Poznań. Hotel Monopol pokój 10. Pozostaje do 23. włącznie. Odświeżenie naukowo, zgodnie z rzeczywistością, o czym zaświadczyć mogą poważne osobistości i publikacje w ukonnych literackich, historycznych i netylko wydzierżawienia jego przeszłości, ale przepowiada przyszłość, odgaduje najskrytsze myśli i zamiary. Ze znakomitą wynikiem udziela wskazówek najrozmaitszych kwestiach życiowych. Dyskretnie, niekrepująco, przycięcia od 9 rana do 10 wieczorem. zdw 75 961

Uleńce L. Moc najszerzej używany tydzień — niezrozumiany Tadzik. zdw 75 908

Pan — pani którzy jechali 20. m. 11-12 w nocny dorozka samochodowa ul. Grottegera do miasta uprasza u siebie o adres Stanisław Zawal. Szamarzewskiego 31. zdw 70 034

22 ROZMAITE

Egzemę leczy radykalnie maść Egzemol laboratorium A. Klippa Warszawa Grochowska 87c. Zadać w aptekach. npw 6 334

Przyjmę dziecko na wychowanie. Adres Kurjer Poznański zdw 75 826

Astrolog światowej sławy oblicza sluby, stosunki małżeńskie, zdrada, rozwód, niebezpieczeństwa seksualne, choroby spadki wygrane, Magiczne rozłączenie osób uzdrowienie małżeństwa. Od 50 gr. Matejki 53. zdw 75 451

Opisy maszyn tłumaczenia Ogrodowa 16. II. prawo. zdw 75 559

Glinę garbarską odda bezpłatnie. Plac narożnik Jasnej — Słowackiego. Pw 8135-41 142

2,60 złotych powleczenia na poduszki strojne od 3.90 z falbana 4.90 z jasek strojny od 1.90 zł. powleczenia na pościel od 1.90 podpięcie od 0.80 strojne od 12.50. Na życzenie wykonuje się wszelkie zamówienia w krótkim czasie. Specjalność: wyprawy polecia Fabryka bielizny J. Schubert Poznań ul. Wrocławska 3. Przyjmuje asygnaty Tow. Kredyt. Pw 8006-41.91

Chłopczyka 6 letniego, zdrowego, oddam za własne. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 74 575

Obiady smaczne na masle Matejki 45. I. zdw 75 170

Chiromantka z długoletnią doświadczoną praktyką przeprowadziła się z ulicy Marcellego Ratajczaka 15 m. 10. II. piętro. I. wejście w Pasażu Apollo, prawo. zdw 75 731

Wędkarzel życie rybaków jezior i rzek, urok piękna tych wód, gra interesów, zabiegów opisuje interesująca powieść Ostoi. Bartla „Powiew szczęścia”. W każdej księgarni. Złoty 3.80 egzemplarz. zdw 75 950

Elegancki kapelusznik podług najnowszych żurnali paryskich wszelkie przeróbki bardzo przedko wykonuje. Ceny przystępne. Poznań Mazowiecka 65. zdw 75 928

Obiady na masle, zdrowe obfite 1.50 zł. Proszę zamówienia. Wierzbicice 18. dom ogr. m. 29. zdw 75 981

Kuśnierka przerabia, modernizuje futra damskie po najniższych cenach. Poczta 31a. m. 8. zdw 75 929

Najpiękniejsze obrazy oprawa obrazów najkorzystniej tylko w firmie Witold Leworski Wrocławska 36. Pw 8002/3-41.471

Reparacje zegarków biżuterii najtaniej gwarancja. Ostrowski, skład. Wielka 15. zdw 74 173

Półroczne dziecko oddam na własne. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 108

Krawcowa wykonuje suknie, płaszcze, kostiumy, dziecięca garderoba. — Ratajczaka 9. m. 9. zdw 75 971

Dywany kunsztownie naprawiamy, nabrudnione odnawiamy. Oferty Kurjer Poznański zdw 3186

Chiromantka przyjeżdżna przepowiada przyszłość, teraźniejszość, przeszłość, dobrze z rak kart Romana Szymańskiego 8. podwórce, parter. lewo, przy Placu Świętokrzyskim. zdw 70 107

23 OŻENKI

Córka posiadająca ziemskiego, lat 36, przystojna, bardzo inteligentna, posiadająca 25.000 zł. w gotówce chciałaby wyjść za mąż. Panowie oficjerowie, aptekarze, profesoro- wie sechca swe oferty nadesłać do Kurjera Poznańskiego zdw 75 544

Panna lat 24, posiadająca 45.000 zł. wyjdzie za mąż. — Zgłoszenia biuro „Przeżyłość”. Poznań, Pamiątkowa 9. zdw 76 012

Wdowiec lat 45, dwoje dzieci, właściciel składni i realności w Poznaniu, pozna starszą pannę niedziej- szych poglądów lub bez dzieci wdowę. Pierwszeństwo panie w reżimie obeznane. Majątek dla wspólnego dobra pożądany. Pośrednictwem krewnych lub rodziców mile widziane. Oferty z fotografią którą zwrócić do Kurjera Poznańskiego zdw 75 813

Po krótkim ilircie kawaler po trzydzieste, przystojny urzędnik piątego stopnia, posłubi ładną pannę ze sfer towar- zyskich, materialnie niezależną. Dyskretnie zapewniam słowem honoru. Zgłoszenia możliwe z fotogra- fją Kurjer Poznański zdw 75 819

Dla brata urzędn przystojnego, do- brego charakteru, wiek średni szukam odpowiedniej żony pan- ny lub wdowy bezdzietnej z większą gotówką, celem usamodzielnienia się. Chętnie Poznań. Oferty z fotografią do Kurjera Poznańskiego zdw 76 078

Kawaler handlowiec, inteligentny, przy- stojny, poszukuje współdziałki i otówka 3.000 złotych do zrskowo- nego przedsiębiorstwa. Cel ma- trymonialny Oferty Kurjer Poznański zdw 75 680

24 NAUKA

Kurs tańców rozpoczynamy. Mikolajczak, Kledecka Poczta 29. Pw 7 894-38.216

Akademja tańców Wituszkowskich Ratajczaka 9. Pw 8005-57.259

Student za obiady uczele lekcji. Zgłosze- nia Kurjer Poznański zdw 75 741

Poszukuje lekcji języka francuskiego zbior- zanych tanio na Łazarzu. Zgło- szenia do Kurjera Poznańskiego zdw 75 797

Poważny student doświadczony korepetytor udzieli lekcji Oferty Kurjer Poznański zdw 75 808

English lessons Leçons de français M. Dolgow. Kreta 24. II. lewo. — Zgłoszenia 6-8 wieczorem. zdw 75 722

Konwersacji polskiej wzamian z niemiecką poszukuje się u studentki polskiej Zgłoszenia do Kurjera Poznań- skiego zdw 75 873

Lekcja 1 złoty, zakres gimnazjum, Kur- jer Poznański zdw 75 886

Studentka sumienna, dokładna udziela tanio lekcji zakresie 5 gimnazjalnej i szkoły handlowej Oferty Kurjer Poznański zdw 75 917

Makowskiego Szkoła Tańców Św. Marcina 40 6-8. Pw 9 214-57.339

Książkowości (3 systemów) stenografii, pisa- nia na maszynie wycieczny kurs rozpoczynamy 2 Postep Plac Sa- pieżyński 2a zdw 75 523-4

Student udzieli korepetycji w zakresie gimnazjum, specjalność mate- matyka za pokój. Oferty Kur- jer Poznański zdw 75 992

Kto udzieli korepetycji uczniowi wyż- szych klas gimnazjalnych za o- biady? Oferty do Kurjera Po- znańskiego zdw 76 094

Francuski teoria, praktyka, gruntownie. — Ratajczaka 29. III. lewo. zdw 75 957

25 MUZYKA

Nuty na fortepian sprzedam. Młyń- ska 3. mieszkanie 8. zdw 74 092

Saksofonista zarazem skrzypek lub trębacz i jazzbandzista ewentl. z acordeo- nem potrzebni zaraz Oferty Kur- jer Poznański zdw 75 794

Jazzbandzista - obligat wolny Oferty Kurjer Poznański zdw 75 894

Od 1 listopada poszukuje dobrze zgra- nego tria. Obsada: Violino I., forte- pian Cello-Jazz-Band (spiew). Zgłoszenia proszę skierować T. Swiderski Hotel pod Białem Or- lem, Września. nw 6406

I. saksofonisty (czelisty) od 1. 11. poszukuje. — Oferty z fotografią Kurjera Poznański zdw 75 943

Lekcji skrzypiec, student udzieli w dom. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 063

Pianino do ćwiczeń. Rybaki 9. m. 8. zdw 76 010

Pianista rutynowany (acordeon) od 1. XI. potrzebny Zgłoszenia Kurjer Poznański nw 6415

26 ROZRYWKA

Miły pobyt „Paryżanka”. Półwiejska 30. — Koncert separacki. zdw 75 625

Najtańsza największa wypożyczalnia książek powieściowych Wszystkie nowości. Nowy udoskonalony system wypożyczania, 1/2 zł miesięcznie. Woźna 12. „Książka - Antykwaria- rat”. dom firmy Kuźaj Woźna 12. zdw 75 828

27 SZUKA PRACY

Poszukuje zaraz posady młodszego urzędnika wzgl. starszego pisarza. Mam 5-letnią praktykę w większych majątkach ziemskich, ukończona szkoła rolnicza oraz 6 miesięczny kurs weterynaryjny. Świadectwa i polecenia pierwszorzędne. Oferty Kurjer Poznański zdw 1280

Inteligentna panienka (sierota) z ukończonym kursem gospodarstwa domowego, znająca szycie, poszukuje posady, najchętniej samodzielnej u samotnej osoby. Łaskawe zgłosze- nia do Kurjera Poznański zdw 76 128

Gotuje na ucztach domowych miejscow- ych i zamiejscowych przyni- muję zastępstwa Knapowskiego 17. mieszkanie 7 zdw 76 127

Pracznia przychodnia tanio poleca się. — Oferty Kurjer Poznański zdw 75 780

Dziewczyna młodszą poszukuje posady poko- jowej albo do wszystkiego bez gotowania z dobrymi świadectwa- mi. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 779

Administratorka poszukuje posady. Poważne refe- rencje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 75 773

Panna służąca z doskonałym szyciem i dobrymi świadectwami poszukuje posady zaraz lub 1 listopada. Zgłoszenia pod adresem: Maria Rombałdów- pod

Dziewczynka
15 letnia szuka posady od 1. do 3. do dzieci i lekkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 768

Panienska
kochająca dzieci (dobre świadectwa) szuka posady 1. lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 762

Gospodyni - kucharka
restauracyjna samodzielna także śniwny bufet przyjmie posadę w pierwszorzednej restauracji lub na wyjazd. Oferty Kurjer Pozn. zdw 75 758

Absolwent
szkoły wydziałowej zna język niemiecki szuka początkującej posady w biurze. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 750

Dziewczynka
poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 893

Książkowa - bilansistka
samodzielna 10 lat praktyki w handlu i przemysle, biegła maszynistka polsko-niemiecka, dobre świadectwa poszukuje posady Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 75 821

Kucharka
z dobrem gotowaniem samodzielna, prasowaniem szywanej bielizny poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 835

Stroje
i reparaції tanio wszelkie fortepiany. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 75 836

Wychowawczyni
z dobrymi świadectwami poszukuje posady od 1 listopada. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 75 842

Młody
leśnik - ogrodnik poszukuje od 1. 11. lub później w nadleśnictwie lub majątku za małym wynagrodzeniem. Adres Kurjer Poznański zdw 75 843

Nauczycielka
młoda, wykształcona (Uniwersytet zagraniczny) przyjmie posadę przygotuje do szkół. Konwersacja francuska. Oferty upraszam Kurjer Poznański zdw 75 853

Dziewczynka
szuka całodziennych posług miesięcznie 20 złotych. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 75 858

Młodsza maszynistka
6 lat praktyki z dokładną znajomością języka niemieckiego szuka posady. Wynagrodzenie skromne. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 75 877

Poszukuje
miejsca bony, wychowawczyni, pielęgniownia chorej, wyreczenia pani domu, minimalnym wynagrodzeniem, bez wyjścia. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 882

Kucharka
poszukuje posady od 1. 11. ewtl. do malej rodziny do wszystkiego polecenie dobre. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 75 863

Kucharka
samodzielna poszukuje posady 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 871

Młodsza biurowa
pisząca również biegle na maszynie po polsku i po niemiecku szuka posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 75 876

Panna
z porządnej rodziny znająca prasowanie szywanej bielizny szuka posady do prawnalni celem dalszego wykwalfikowania się. W wolnym czasie zajmie się całym gospodarstwem domowym. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 879

Kasjerka
młodsza poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 859

Panna
inteligentna poszukuje posady do szycia ewentl. do dzieci z szyciem. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 883

Dziewczynka
uczciwa cokolwiek gotowaniem poszukuje posady od 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 891

Pracznka
poszukuje prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 814

Przedstawicielstwo
poważnych firm przyjmie samochód do dyspozycji. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 8845

Inwalidzi, wdowy i sieroty wojenne szukają pracy:
111 pracowników umysłowych, 139 rzemieślników wszelkiego rodzaju, 123 woznych portierów, robotników 143 wdów i sierot wojennych. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym. Poznań, Fredry 7, pokój 47 telefon 39-97, zdw 75 9212

Dla
mei asystentki dentystrycznej, dzielnej w operatywie, poszukuje zaraz posady. Łaskawe zgłoszenia nadesłać proszę do Kurjera Poznańskiego pod dw 1441

Początkująca
dziewczyna do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 042

Sierota
lat 18, poszukuje posady do dzieci i lekkich prac domowych od 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 044

Dziewczynka
z dobrej rodziny z dobrymi świadectwami, zna szycie, prasowanie szywanej bielizny i gotowanie, poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 029

Kucharka
poszukuje posady do wszystkiego zaraz lub 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 996

Dziewczynka
młodsza, uczciwa, czysta, pracowita, z dobrymi świadectwami, szuka posady od 1. 11. Miejsce wość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 057

Posługaczka
młoda szuka posługi zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 081

Gospodyni
szuka posady — Oferty Kurjer Poznański zdw 75 956

Krawcowa
poszukuje posady w dom. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 938

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 949

Krawcowa
szuka posady do szycia i przeróbek. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 953

Książkowa
maszynistka poszukuje posady za utrzymanie. — Oferty Kurjer Poznański zdw 76 038

Pracznka
poszukuje posady prania i prasowania. Oferty Kurjer Poznański rz 3 193

Slużaca
uczciwa, z długoletnimi świadectwami poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 088

Podróżujący
kolonj na samochód potrzebny. Siła dobrze zaprowadzona na prowincji, wymagana kaucja 1-2000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 75 759

Początkujący
młodzieniec lub panienska z wykształceniem kilku klas gimnazjum lub szkoły wydziałowej może otrzymać stałą posadę w księgarni Woźna 12. zdw 75 829

Starszy
ogrodnik szkółkarz energiczny poszukiwany zaraz do prowadzenia ogrodu handlowego i szkółkarstwa. Pierwszorzedna praktyka i referencja. Zgłoszenia osobiste wraz z przedłożeniem świadectw przyjmijcie do 30 bm. Fr. Matysiak, Wolsztyn. zdw 75 845

Slużaca
sierota kochająca dzieci, religijna za utrzymanie. Zgłoszenia Krzyżowa 5 m. 15. zdw 75 857

Dziewczynka
uczciwa samodzielna do wszystkiego, znająca gotowanie, zaprawianie potrzebna 1. 11. Wojtkiewiczowa, Nowa 11. skład. zdw 75 861

Posługa
potrzebna, Ratajczaka 9, parter. zdw 75 897

Panie
inteligentne wymowne i przystojne znajdują dobrze płatne zajęcia kucpięckie. Zgłoszenia z dokumentami firma „Sanitas” w piątek od 11-13 i od 15-18, Skarbowska 17. Pw 8 215-57341

Emigranci
handlowcy kupcy i poszukujący pracy zagranicą otrzymają obszernie informacje. Korespondencja polska. Zaliczyć 1 zł na odpowiedź. Agence Coloniale 13, Allées Gambetta, Marseille, Francja. nw 6 411

Zarobek uboczny
bez uszczerbku dla pracy zawodowej znajdują osoby mające szerokie kolea znajomości. Zgłoszenia „Gozakred” Lwów, Walowa 11 a. nw 6 410

Biurowy
wał potrzebny na stałe z gotówką 500 zł. Spieszne zgłoszenia do Oredownika Wielkopolskiego zdw 75 728

Ekspedjentka
działa inteligentna, zaufana Królewianka lub Malopolanka do cukierki może się zgłosić zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 866

Pracznka
potrzebna, Fredry 12 m. 9. zdw 75 902

Przyjmie
jeszcze na kurs ondulacji manicure. Salon Fryzjerski Oplata 30 złotych miesięcznie. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 9267

Dziewczę
do posylek potrzebne. Pocztowa 20, skład. zdw 75 950

Dziewczynka
do wszystkiego potrzebna, własna pościel. Kolejowa 55 m. 2. zdw 75 958

Slużaca
do wszystkiego, uczciwa, predka z gotowaniem. Zgłoszenia od godz 9-12. Cukiernia Dahrowskiego 49.

Bufetowa
obsługa gości potrzebna. Zgłoszenia św. Wojciech 1, restauracja. zdw 76 049

Kucharka
młodsza potrzebna. Zgłoszenia św. Wojciech 1, restauracja. zdw 76 050

Uczennice
do haftu bez piótna. Dzielnickich 2. zdw 76 058

Slużaca
z gotowaniem potrzebna zaraz. Trawiński, Górna Włda 71, II. zdw 75 959

Wczny
do składu potrzebny. Kaucja 1.000 zł do Banku odpis świadectw. Oferty Oredownik zd 76 060

Pomocnik
fryzjerski. Poznański 22. zdw 76 061

Przedstawiciela
rzutkiego, artykuły ratalne, za robek dobry na Poznań prowincje poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 76 069

Zarobek stały
dla wymownych pań panów, Hurtownia Pończoch, Św. Maciej 56, I. p. zdw 75 958

Panienska
młodsza uczciwa do ekspedycji z kaucją 200-300 potrzebna zaraz. Oferty z dołączeniem świadectw do Kurjera Pozn. zdw 76 065

Bona
starsza, doświadczona na majątek potrzebna od zaraz. Kopje świadectw i wymagania. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 75 900

Piekarz
z pożyczką 1.000 zł na stałą posadę w Poznaniu potrzebny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 75 906

Podróżujących
na nowosc poszukuje Poznań, Mostowa 4a, m. 4. zdw 76 0078

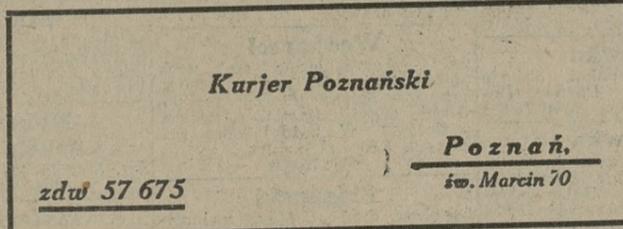
Uczennica
inteligentna do lepszego składu. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 76 018

Dziewczynny
z gotowaniem praniem, tylko dobrze polecionej, poszukuje. Jasna 5 m. 8. zdw 76 068

Dziewczynka
wiejska do pomocy gospodni, znająca się na drobiu, potrzebna zaraz. Zgłoszenia osobiste w miłośności Koszuty, powiat Strzałka. zdw 76 114

Na ogłoszenia szyfrowane

w których podano „Zgłoszenia” lub „Oferty Kurjer Poznański nr.” należy zgłaszać się piśmiennie, osobno na każde ogłoszenie — nigdy zbiorowo na kilka w jednym liście. Oferty należy adresować do nas. W dolnym lewym narożniku koperty czy pocztówki dopisać wyraźnie numer odnośnego ogłoszenia, byśmy wiedzieli bez otwierania listu, komu wręczyć ofertę. Oto wzór:

Przestrzegamy przed dołączaniem do ofert oryginalnych dokumentów, świadectw itp., gdyż wydawnictwo nasze nie odpowiada za ich zaginięcie, jak wogóle za dalsze załatwienie oferty przez inserenta. Adres inserenta posiadamy i wskazujemy (zamiejscowmy za dołączeniem znaczka pocztowego) tylko wówczas, jeśli w ogłoszeniu powiedziano „Wiadomość” lub „Adres wskaże Kurjer Poznański nr.”

Administracja.

Uczciwa
dziewczyna do wszystkiego poszukuje posady od pierwszego. Oferty Kurjer Poznański zdw 79 905

Krawcowa
działa szuka pracy poza dom. Oferty Kurjer Pozn. zdw 75 945

500 — 1000 zł
kaucji za posadę biurowego. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 76 0223

Dziewczynka
młoda, skromna i uczciwa, z prowincji poszukuje posady zaraz lub pierwszego. Oferty Kurjer Pozn. zdw 76 017

300 — 400
kaucji dam za jakakolwiek posadę. Łaskawe oferty Kurjer Poznański jw 1 770

Fryzjerka
kursistka, z dwuletnią praktyką, poszukuje posady za małym wynagrodzeniem. — Oferty Kurjer Poznański zdw 76 095

Posługi
poszukuje Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 75 898

Dziewczynka
do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady od 1. 11. Oferty Kurjer Pozn. zdw 75 907

Slużaca
bardzo dobra z gotowaniem polecam. Szkolna 6, m. 2. zdw 75 910

Freblanka
poleciona zdrowa dobrej rodziny poszukuje posady. Oferty dla G. ad p. Dams Wielkie Garbary 8. zdw 75 914

Pieczownik
szuka posady. Wykonuje nowe i przeróbki. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 75 980

Posługaczka
poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdw 75 978

Slużaca
pracowita, samodzielna, dobrze gotuje, długoletnie polecenia, poszukuje posady. miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 75 974

Poszukuje
posady z gotowaniem, do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 047

Slużaca
z dobrymi świadectwami, umiejąca gotować, szuka posady do wszystkiego zaraz lub od 1. 11. Oferty Kurjer Pozn. zdw 75 991

Kucharka
poszukuje posady lub do wszelkiej pracy zaraz, ewentualnie od 1. 11. 31. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 973

Panna
do dzieci lub bufetu, znająca język francuski, poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 75 969

Inteligentna
panienka szuka posady do dzieci. Znajomość języka niemieckiego, robotek i cokolwiek szycia. Może udzielić początkujących lekcji. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 75 962

Dziewczynka
bardzo uczciwa, samodzielna, z dobrem gotowaniem poszukuje posady od 1. lub później. Oferty Kurjer Pozn. zdw 76 110

Slużaca
starsza, z dobrymi świadectwami, szuka posady. Wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 097

Magistra farmacji
z dwuletnią praktyką szuka posady. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego. zdw 76 036

Bankowiec
z długoletnią praktyką bankowa, dobrymi świadectwami, znajomością wszelkich poszczególnych działów, obeznany z księgowością, poszukuje posady. Miejsce wość obojetna. Przyjmie także prace w prywatnym przedsiębiorstwie jako księgowy. Oferty Kurjer Pozn. pod dw 76 126

Młynarz
kawaler, prima świadectwa, poszukuje posady w młynie handlowym lub gospod. — Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 76 136

Emerytowany
wyższy urzędnik administracyjny poszukuje posady lub współpracy przy kaucji 3.000 zł i 25.000 zł gwarancji hipotecznej. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 76 003

Panna
z prowincji, inteligentna, dobrze wychowana, przyjmie posadę u samotnej osohy, zna gospodarstwo domowe i szycie. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 76 036

Sierota
inteligentna, uczciwa, z szyciem, pomoć w nauce, szuka posady. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 75 994

28 WOLNE MIEJSCA
Gospodyni sekretarka
potrzebna do starego doktora, pomorskie miasto kulturalne. Wymagane dobre gotowanie, inteligencja, wykształcenie, przedewszystkiem czystość, oraz krótką, zagwarantowaną pożyczkę 1.000 zł. Wiek do 35 lat. Slużaca jest. Oferty z fotografią, świadectwami do Kurjera Poznańskiego dw 1 429

10 zł
dziennie. Poważne przedsiębiorstwo przemysłu krajowego poszukuje pań i panów do lekkiej pisemnej pracy domowej. Gdynia, Port, skrzynka pocztowa 4. zdw 75 749

Bez ryzyka
może zarobić każdy 20 do 30 proc. przy sprzedaży bilizny, trykotaży pończoch skarpet itp. za minimalną kaucją. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 259

Inteligentnej Wielkopolanki
poszukuje starsza chorowita pani do opieki i wyreczenia. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 101

Drogerzysty
wspólnika d-brego fachowca do dobrze zaprowadzonej drogerji poszukuje zaraz. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 75 767

Uczennica
fryzjerska. Matejki 7. zdw 76 041

40 zł dziennie
zarobka energiczni panowie i panie. Bliższych informacji osobiscie. Wały Zygmunt Augusta 2, m. 5, od 11-1 i 4-6. zdw 76 043

Uczennica
do krawieczyny potrzebna. Sulewska, Mostowa 5. rw 3 192

Młoda
osoba do 4-letniej dziewczynki, konwersacja francuska i niemiecka na prowincji 50 zł i utrzymanie. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 124

Fryzjer
damsko męski, dobry ondulator zaraz. Markiewicz, Środa, nw 6 407

Oprawy książek
wszelkiego rodzaju. Introligatornia Drukarni Toruńskiej T. A. w Toruniu ul. św. Katarzyny 4.

Humor
Made in England

— Pani Gandhi, ubranie to, bez szelek kosztuje 19,50 zł, a hurtem dla wszystkie hindusy 16,50 zł — prawdziwe łódzkie towar.

Przedpłata na listopad 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilust. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w eksped. zł 4,00, w agencjach w mieście zł 4,50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 4,70, z odnośnieniem przez pocztę zł 5,00, z odnośnieniem kwartalnie zł 15,03, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 9,00, w innych krajach zł 11,00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przesyłek w zakładzie strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonej numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Ogłoszenia na stronie 6 łamowej 25 gr., na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr., na stronie czwartej 100 gr., na stronie drugiej 120 gr., przed wiadomościami potocznymi 200 gr. od 1-łamowej milim. ogłoszenia ekompikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania wieczornego „drobne” do godz. 11, większe dłużej według możliwości. Drobnie ogłoszenia: słowo napisowe (truste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.